

วารสาร **สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567 Vol. 5, No. 1 January - June 2024

JOURNAL OF SOCIAL RELIGION AND CULTURE

ISSN: 2822 - 1117 (Online)

JSRC

2567-2024

วารสารสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม

jsrc2563@gmail.com

089 783 2122

THAIJO

วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
Journal of Social Religion and Culture

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567
Vol. 5 No. 1 January-June 2024

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และสหวิทยาการด้านการศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และสหวิทยาการด้านการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เจ้าของ มูลนิธิบวร เพื่อการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เลขที่ 33 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 โทร. 089 783 2122

พิมพ์ที่ จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170 โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะสาขาวิชา การตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ที่ปรึกษา

พระมงคลธรรมวิภาณ, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านวิจัยและนวัตกรรม
พระมหาสุเทพ สุปญฺธิโต, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร. สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร. สมศักดิ์ บุญปู	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระมหาสามารถ จานิสฺสโร, ดร.

กองบรรณาธิการ

พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ, ดร.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร. ชาตรี ชุมเสน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผศ.ดร. พงษ์ประภากรณ์ สุระรินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร. เกรียงไกร พินยารัก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ต.ท. หลิง ดร. ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ดร. ละอองดาว เตชะวิญญูธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ดร. วรธนา พ่วงพร้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระปรัชญา จิตธมโม	พระชัยสิทธิ์ อคฺควณโณ
นางสาวฉวีพรดา ไชยศิลป์	

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาอุดร มากดี, ผศ.ดร.
 พระครูพิพัฒนศาสนบัณฑิต, ดร
 ผศ.ดร. ทิพมาศ เสวตวรโชติ
 ผศ.ดร. อธิ์รุ่งกูร วรบำรุงกุล
 ผศ.ดร. ชาตรี ชุมเสน
 ผศ.ดร. เมธา หริมเทพาธิป
 ผศ.ดร. อานนท์ เมธีวรฉัตร
 พ.ต.ท. หลิง ดร. ปิยะนุช ศรีสรานุกร
 ผศ.ดร. ในตะวัน กำหอม
 ผศ.ดร. สุธาสิณี แสงมุกดา
 ผศ.ดร. วินัยธร วิชัยดิษฐ์
 ผศ.ดร.อำนาจ มีราคา
 ดร. สุภัทรา ภูษิตรัตน์าวลี
 ดร. โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ
 ดร. ศรุตานนท์ ชอบประดิษฐ์
 ดร. กรุณา มธูลาภรังสรรค์
 ดร. จักรี ศรีจารุเมธีญาณ
 ดร. เอกลักษณ์ เฟื่องพรหม
 ดร. ประทวน วันนิจ
 ดร. สมเจต หลวงกัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมมาโคศกราช
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
 วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมมาโคศกราช
 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ศูนย์พอเพียงศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัยและบทความวิชาการในวารสารสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน 2567 มีเนื้อหาและประเด็นที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่บทความทุกบทความยังคงไว้ซึ่งคุณภาพที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเมินคุณภาพ อีกทั้งบทความทางกองบรรณาธิการจะให้ความสำคัญในแง่เป็นบทความที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสาขาวิชาทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาเป็นหลักตามวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยกองบรรณาธิการได้คัดเลือกคุณภาพเป็นการเบื้องต้นก่อนแล้วจึงทำการตอบรับเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งตามระบบต่อไป ทั้งนี้บทความที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องมีลักษณะที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Journal citation index Centre (TCI)

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความวิจัย และบทความวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของประเทศชาติต่อไป โดยบทความวิจัย และบทความวิชาการ ประจำฉบับนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

บทความวิจัยเรื่อง “สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว” โดย เกศริน ทองใส, ในตะวัน กำหอม และอภิรัฐ เจาจะง สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข ผลจากการวิจัยพบว่า “1) สมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะ ในการวางแผนและการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01”

บทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี” โดย อภิญญา มณีวงษ์, วีระ วงศ์สรรค และธนาตล สมบูรณ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า “(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT คิดเป็น ร้อยละ 80.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80 (2) ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT มีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็น ร้อยละ 70 ซึ่งผ่านเกณฑ์

ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 50 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = 1.45$)”

บทความวิจัยเรื่อง “อุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม” โดย จุไรรัตน์ โชติพิเชษฐ, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ และในตะวัน กำหอม สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข ผลจากการวิจัยพบว่า “1) อุปสงค์ทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) การพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.911 สามารถอธิบายความผันแปรของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01”

บทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก” โดย นพรัตน์ ตานาคำ, พระมหาคณาวุฒิ อคฺคปุญฺโญ (บำรุงทรัพย์), พระมหานพพร อภินุโธ (ศรีวัฒนกุลชัย) และพระสุรพล อภรณ์โณ (ไกรรอด) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ผลจากการวิจัยพบว่า “ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายกิจกรรม พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ราย ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือในการทำกิจกรรมผ่าน 16 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.61 ไม่ผ่าน 3 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.00 มี กิจกรรมกล้าออกมาแสดงความสามารถ ผ่าน 13 คน ไม่ผ่าน 6 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.49 และกิจกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ 14 คน ไม่ผ่าน 5 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.35 2) ผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ ได้แก่ คะแนนฝึกหลังเรียน คนที่ผ่านมี 17 คน ไม่ผ่าน 2 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 6.32 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 1 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 7 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 2 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 9.37 ค่า IQR อยู่ที่ 5.26

ความคงทนครั้งที่ 1 ค่าร้อยละ ค่า \bar{S} อยู่ที่ 21.43 ค่า IQR อยู่ที่ 2.50 ความคงทนครั้งที่ 2 ค่าร้อยละ ค่า \bar{S} อยู่ที่ 128.57 ค่า IQR อยู่ที่ 5.00”

บทความวิจัยเรื่อง “การตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2” โดย ดริศ อธิธรรมรัตน์, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ และในตะวัน กำหอม สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข ผลจากการวิจัยพบว่า “1) การตัดสินใจ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดปัญหา รองลงมา คือ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ 2) งานบริหารกิจการนักเรียน ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ พบว่า ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียนตามลำดับความสำคัญใหม่ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปร ของการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) และผลการทดสอบสมมติฐานงานกิจการนักเรียนส่งผลทางบวกต่องานบริหารกิจการนักเรียน ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01”

บทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี” โดย ชูติมา จันทร์, ธนาตล สมบูรณ์ และวีระ วงศ์สรรค์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลจากการศึกษาพบว่า “1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีนเรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 74.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 2) ความก้าวหน้าทางการเรียนบทสนทนาเรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี มีความก้าวหน้าเท่ากับ 0.57 อยู่ในระดับปานกลางและ 3) เจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยใช้ทฤษฎี การเรียนรู้ของกาเย่ อยู่ในระดับดี”

บทความวิชาการเรื่อง “นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลดิสรักชั่น 2570” โดย พระธีรวัฒน์ อั่นเต่ง นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลจากการศึกษาพบว่า “การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หลายๆ ด้านโดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จนเรียกได้ว่าเข้าสู่ยุค “ดิจิทัลดิสรักชั่น” (Digital Disruption) ยิ่งทำให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษาในแง่ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว จะต้องบูรณาการหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย

และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ซึ่งผู้เขียนได้ออกแบบเป็นโมเดลแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่สร้างขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “SPECIE Model” ประกอบด้วย

- 1) Specific หมายถึง หลักสูตรที่มีความพิเศษ แปลกใหม่ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน เช่น หลักสูตรข้าม ศาสตร์
- 2) Program Learning หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสาน เช่น Lifelong Learning, Credit Bank, Blended Learning, Hybrid Learning, Hyflux Learning
- 3) Executive หมายถึง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต้องให้การสนับสนุนให้ทุกๆ ด้าน เช่น เทคโนโลยี, ทรัพยากร, งบประมาณ
- 4) Curriculum หมายถึง หลักสูตรที่รองรับความต้องการของผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น Sandbox, Module, MOOCs
- 5) Instructor หมายถึง ผู้สอนที่สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดีและ
- 6) Entrepreneur หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการทั้งทุกส่วนนี้ต้องร่วมกันออกแบบพัฒนา หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ และนำไปสู่การพัฒนากำลังคนตอบโจทย์ตลาดแรงงานในอนาคตได้”

บทความวิชาการเรื่อง “จิตอาสาภพมาหาแห่งความดี” โดย พูนศักดิ์ กมล วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลจากการศึกษาพบว่า “การสร้างความดีในรูปแบบนามธรรม เป็นแนวคิดที่ว่าการทำงานด้านจิตอาสาเป็นภพมาหา โดยการทำงานอาสาในชุมชนหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรส่วนตัว และมักจะมุ่งเน้นการช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นๆ โดยมีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นอย่างเต็มที่ โดยไม่คาดหวังการได้รับสิ่งใดเป็นสิ่งตอบแทน แนวคิดนี้เน้นการเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจและความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นในชุมชนจึงมักเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อทางศาสนา ค่านิยมสังคม หรือความผูกพันอารมณ์ต่อชุมชน โดยความสำคัญแล้วการทำงานในรูปแบบของจิตอาสา เป็นการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และเป็นการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมความเป็นธรรมและเสมอภาคต่อกันในสังคม”

บทความวิชาการเรื่อง “ญาณวิทยาในกาลามสูตร” โดย เมธา หริมเทพาธิป สาขาวิชาปรัชญา และจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาผลจากการศึกษาพบว่า “กาลามสูตรทั้ง 10 ข้อ เป็นการนำเสนอข้อเกิดแห่งความรู้ 10 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ที่อ้างมาจากการฟังต่อๆ กันมา 2) ความรู้ที่อ้างมาจากประเพณี 3) ความรู้ที่อ้างมาจากคำเล่าลือหรือข่าวสาร 4) ความรู้ที่อ้างมาจากตำรา คัมภีร์ หนังสือ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทุกประเภท 5) ความรู้ที่อ้างมาจากตรรกะนิรนัยที่ดูสอดคล้องกับเหตุผล 6) ความรู้ที่อ้างมาจากตรรกะอุปนัยหรือการอ้างสถิติหรือการเก็บปรากฏการณ์ซ้ำๆ จากธรรมชาติในเชิง การทดลอง 7) ความรู้ที่อ้างมาจากการคาดคะเนตามประสบการณ์หรือในเชิงปรากฏการณ์วิทยา 8) ความรู้ที่อ้างมาจากความคิดเห็น แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ระบบปรัชญาที่ตนเชื่อถือ 9) ความรู้ที่อ้างมาจากบุคคลที่ดูน่าเชื่อถือ 10) ความรู้ที่มาจากครูบาอาจารย์ของเรา หรือเจ้าลัทธิที่เรานับถือ การวิเคราะห์ตีความญาณวิทยาในกาลามสูตรทำให้เกิดสติปัญญา เข้าใจในเกณฑ์ตัดสินความจริงว่าความรู้ใดที่ควรเชื่อ ควรปฏิบัติ และความรู้ใดที่ไม่ควรเชื่อ ไม่ควรปฏิบัติตาม โดยใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ อันก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งโดยส่วนตนและส่วนรวมต่อไป”

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ประเมินบทความ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงบทความให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Journal citation index Centre (TCI)

พระมหาสามารถ จานิสโร, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
<p>1 สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว</p> <p>Competency and Personnel Management of Educational Personnel Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office.</p> <p>เกษริน ทองใสล, ในตะวัน กำหอม, อภิรัฐ เจาะจง</p>	1
<p>2 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี</p> <p>The Development of Learning Achievement in Science and Technology on the Photosynthesis of Plant using the 4MAT Learning Mathayom 1 Students Thanyaburi School.</p> <p>อภิญญา มณีวงษ์, วีระ วงศ์สรรค์, ธนาตล สมบูรณ์</p>	12
<p>3 อุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม</p> <p>Educational Demand and Administrative Competency Development of Educational Personnel Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office.</p> <p>จุไรรัตน์ โชติพิเชฐ, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ, ในตะวัน กำหอม</p>	23
<p>4 การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก</p> <p>Development of Group work Behavior using Cooperative Learning Processes on the Topic of Local Customs and Culture in Social Studies, Religion, and Culture for 3rd-Grade Students at Klung Bangkrathuek School.</p> <p>นพรัตน์ ตานำคำ, พระมหาคณาวุฒิ อคฺคปุญฺโญ (บำรุงทรัพย์), พระมหานพพร อภิพนโร (ศรีวิวัฒนกุลชัย), พระสุรพล อภรณ์ (ไกรรอด)</p>	38
<p>5 การตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2</p> <p>Decision making on Student Affairs Administration by Educational Personnel under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 Province.</p> <p>ดริศ อธิธิธรรมรัตน์, โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ, ในตะวัน กำหอม</p>	48

6	<p>การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี</p> <p>The Development of Academic Achievement in Chinese Conversation of using Gaye's Learning Food and Nutrition Department Kanchanaburi Vocational College.</p> <p>ชุติมา จันทร์, ธนาตล สมบูรณ์, วีระ วงศ์สรรค์</p>	62
7	<p>นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล disruption 2570</p> <p>Innovation in Instruction and Learning in the Age of Digital Disruption 2570.</p> <p>พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง</p>	73
8	<p>จิตอาสาภพมาหาแห่งความดี</p> <p>Volunteer Spirit: The Elixir of Goodness.</p> <p>พูนศักดิ์ กมล</p>	86
9	<p>ญาณวิทยาในกาลามสูตร</p> <p>Epistemology in the Kalama Sutta.</p> <p>เมธา หริมเทพาธิป</p>	93
	<p>จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ</p>	106
	<p>หลักเกณฑ์สำหรับการนิพนธ์</p>	108

สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

Competency and Personnel Management of Educational Personnel
Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office

เกศริน ทองใส

Kessarín Tongsalai

ไนตะวัน กำหอม*

Naitawan Kumhom

อภิรัฐ เจาะจง

Apirat Chojong

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College

Corresponding author, e-mail: ntawan@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 12 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 22 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 25 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะ 2) ศึกษาการบริหารงานบุคคล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม

ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การบริหาร, งานบุคคล

Abstract

This research aims to 1) Study the competency level 2) Study the personnel management level 3) Study the relationship of competency with personnel management of educational personnel, Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office. The sample group used in this research was 163 educational personnel. The tool used was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency distribution Determination of percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient analysis.

The research results found that:- 1) Competency of educational personnel, Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office Overall it is at a high level. When classified by aspect, it was found that number 1 was competency in planning and management, followed by competency in working as a team. And the last ranking is Competency in strategic operations 2) Personnel management of educational personnel, Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office Overall it is at a high level. When classified into each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The aspect that is at the highest level, ranked number 1, is the aspect of promoting discipline, morality and ethics for teachers and educational personnel, followed by the aspect of personnel planning, respectively. 3) Relationship to competencies and personnel management of educational personnel, Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office in the same direction with statistical significance at the 0.000 level The results of the analysis of the relationship between competencies and personnel management of educational personnel in the Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office found that competencies in planning and management Competency in working as a team Competency in strategic operations The multiple correlation coefficient is equal to 0.910.and can explain the variation in competencies and personnel management of educational personnel in the Sa Kaeo Secondary Educational Service Area Office. Statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Competency, management, personnel.

บทนำ

สมรรถนะเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการบริหารจัดการผู้มีความสามารถสูง การบริหารผลการปฏิบัติงานการพัฒนา ความก้าวหน้าตามสายวิชาชีพ เป็นต้น การนำสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้น จะช่วยให้ องค์กรได้บุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลการปฏิบัติงานตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร จากสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกทำให้องค์กรต่างๆ ต้องหันมาทบทวนพิจารณาสมรรถนะของ

องค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงจากภายนอกได้ หากองค์กรต้องการที่จะสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันและสร้างขีดความสามารถที่จะต้านทานต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ จำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรเสียก่อน ซึ่งบุคลากรในองค์กรถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะช่วยส่งเสริมผลักดันให้สมรรถนะขององค์กรเป็นสมรรถนะที่แท้จริง และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัญชลี ชัยศรี, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการดำเนินงานตามนโยบายและแผนการดำเนินงานในตัดสินใจ และการร่วมคิดร่วมทำผู้บริหาร ต้องเน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน บรรลุประสิทธิภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารงานบุคคลต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ เรียนรู้และการปฏิบัติให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทิศทางการบริหารงาน การบริหารงานบุคคลถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารไม่ว่าองค์กรนั้นจะปฏิบัติงาน ด้านใดถ้ามีการบริหารงานบุคคลบกพร่ององค์กรนั้นก็พัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าได้ยาก เพราะงานทุกอย่างจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคคลที่ได้รับมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากรเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เนื่องจากความเจริญของ วิทยาการต่างๆ ตลอดจนเทคนิคในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะวิทยาการและหน้าที่ ความรับผิดชอบจะได้เปลี่ยนแปลงไป การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษายังคงเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ โดยนำวิธีการต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรู้จักแสวงหาและคัดเลือกครูเข้ามาทำงานอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งรู้จักการกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่และพึงพอใจในงานนั้นๆ อีกด้วย และยังเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพในการสร้างบรรยากาศที่ระหว่างสมาชิกกับองค์กร ส่งเสริมความเจริญเติบโต และความก้าวหน้าของบุคคลเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถ มีความทุ่มเทและมีความสุขในการทำงาน (นิรุทธิ์ พิกุลเทพ, 2558)

การบริหารงานบุคคลท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถทางการบริหารอย่างหนึ่งซึ่งต้องการความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารเพื่อนำองค์กรสู่ความก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เกิดความพร้อมสู่สังคมองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงหันมาให้ความสนใจและมุ่งเน้นในการบริหาร “คน” มากขึ้น เนื่องจากสังคมในยุคนี้มีการแข่งขันกันที่ระดับทุนความรู้ขององค์กร และทุนความรู้ขององค์กรที่สำคัญที่สุดก็คือ “ทุนมนุษย์” เหตุเพราะทุนมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและการสร้างคุณค่าให้กับองค์กรทุกองค์กรความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่รวมกันเป็นสมรรถนะ (Competencies) ของบุคคลจึงมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารเพราะสิ่งที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 นี้คือการเปลี่ยนแปลงมากมาย ลักษณะงานจะมีความซับซ้อนมากขึ้น ต้องอาศัยภูมิปัญญาและสมรรถนะจากผู้ปฏิบัติที่จะต้องจัดการกับความซับซ้อนทั้งของบุคคลและงานได้ (พิชามญชุ์ ลาวชัย, 2562) จากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้การสร้างความพร้อมด้านบุคคลมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในองค์กรมาก ทั้งบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ต้องเร่งสร้างและสรรหาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นำมาสู่การทบทวนบทบาทใหม่ผ่านการปฏิรูปการศึกษาและระบบราชการ การจัดการและโครงสร้างการบริหารที่กำหนดคุณสมบัติตามตำแหน่งและอำนาจบริหารอย่างเป็นอิสระมากขึ้น ดังนั้น ความต้องการขององค์กรยุคใหม่จึงต้องทบทวนและให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์เพื่อมุ่งพัฒนาทุนมนุษย์ที่เน้นความรู้ ทักษะหรือสมรรถนะที่ติดตัว

บุคคลในองค์กรปัญหาที่พบบ่อยครั้ง คือ สมรรถนะของผู้บริหารไทยที่ระบุว่าในระบบการบริหารการศึกษาผู้บริหาร คือ บุคคลที่สำคัญที่สุด หากที่ผ่านมากลับพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาของไทยยังไม่ถือว่าเป็นมืออาชีพ เนื่องจากไม่ได้ทุ่มเข็มเรื่องคุณวุฒิของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่ขาดทักษะในการการพัฒนาบุคลากรซึ่งถือเป็นกระบวนการทางการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ดังนั้น หากต้องการให้สถานศึกษาพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้วย (พิมพ์พิชชา บุญสืบสันติ, 2558)

การพัฒนาในการบริหารงานด้านต่างๆ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว แต่ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลยังคงอยู่ยงมส่งกระทบไปถึงการบริหารงานอื่นๆ ได้เช่นกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางนโยบาย การวางแผน การศึกษาที่เป็นระบบ ขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน จึงทำให้คุณภาพการจัดการศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนา สมรรถนะด้านต่างๆ (ภิชาพัชญ์ โทนา, 2563) เพื่อนำไปใช้พัฒนาแก้ไขปัญหา และขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา พลเมืองของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศในทุกด้าน การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในระดับที่เหมาะสม (ทิพสุคนธ์ บุญรอด และมัทนา วัจนอมศักดิ์, 2564)

จากที่กล่าวมา ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วเห็นว่าถึงแม้จะมีการพัฒนาในการบริหารงานด้านต่างๆ อย่างดีเยี่ยมแล้ว แต่ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลยังคงอยู่ยงมส่งกระทบไปถึงการบริหารงานอื่นๆ ได้ ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนาทรัพยากร ในองค์กรให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มี คุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว จำนวน 213 คน (แผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ ปี 2565, 2565: 12)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 39) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความเหมาะสมครอบคลุมตัวแปร เนื้อหา วัตถุประสงค์ โดยได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและหาความเชื่อมั่น (IOC) ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับ สมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผลรวม 15 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนอัตรากำลัง และด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผลรวม 10 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์สมรรถนะและการบริหารงานบุคคล

2.2 สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจและนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็น จากนั้น

นำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกัน เพื่อหาความสอดคล้องกับสูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .984

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 136 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมารวบรวมตามวันเวลาที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 1 และข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ไปวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่างๆ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) และวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) มีดังนี้

1. ค่า r เป็นบวก และเข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันมากในเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งและมีความสัมพันธ์หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลงด้วย

2. ค่า r เป็นลบ และเข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลง หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้น

3. ถ้า r มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

4. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.81-1.00 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

0.61-0.80 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

0.41-0.60 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

0.21-0.40 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

0.01-0.20 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

0.00 ความหมาย ไม่มีความสัมพันธ์เลย

Multiple Regressions

ใช้เมื่อทำการสร้างสมการถดถอย ประกอบไปด้วยตัวแปรทำนายตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไปและตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัว โดยตัวแปรทั้งหมดควรจะอยู่ในมาตรวัดระดับ Interval หรือ Ratio Scale ถ้ามีตัวแปรใดอยู่ในมาตรวัดระดับ Nominal คือ Ordinal Scale ควรจะเปลี่ยนให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว คือ ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคล เป็นการนำสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติโดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่าที่ได้เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

สรุปผล

1. สมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ตามลำดับ

2. การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = a + B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3$$

$$\text{Decision} = .1.484 + .099 + .052 + .091$$

$$(5.349) (2.749) (6.564)$$

จากสมการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อ ได้ดีที่สุด คือ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง คือ 1) ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ที่ส่งผลทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว 2) ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ที่ส่งผลทางบวกต่อการบริหารงาน บุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว 3) ด้านสมรรถนะใน การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วและพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอ่านผล ได้ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ที่ส่งผลทางบวกต่อ การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการที่ส่งผล ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .198 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ 1

2. สมมติฐานที่ 2 ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ที่ส่งผลทางบวกต่อการบริหารงานบุคคล ของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ที่ส่งผลทางบวกต่อ การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยมีค่า สัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2

3. สมมติฐานที่ 3 ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลทางบวกต่อการบริหารงาน บุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลทางบวกต่อ การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วโดยมี ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .204 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการวางแผนและ การบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะ ในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ อินทพิทักษ์ (2565) สมรรถนะ เชิงบริหารกับงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวาราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวาราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้าน สมรรถนะในการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผน และการบริหารจัดการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ตามลำดับ และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญชุ์ ลาวชัย (2562) เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงาน บุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามผลการวิจัยพบว่า

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สมรรถนะในการบริหารตนเอง สมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ สมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะในการสื่อสาร สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.18-0.24 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

2. การบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ อินทพัทธ์ (2565) สมรรถนะเชิงบริหารกับงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า งานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลัง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการดำเนินการทางวินัย และการลงโทษ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการออกจากราชการ ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา สุขสำลี (2564) สมรรถนะในการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะในการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลัง รองลงมา คือ ด้านการสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง ด้านการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการออกจากราชการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะกับการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ อินทพัทธ์ (2565) สมรรถนะเชิงบริหารกับงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ของสมรรถนะเชิงบริหารกับงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1. ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องสามารถมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องสามารถวิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ กับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเจรจาต่อรองของผู้บริหารในสถานศึกษาที่เกิดประสิทธิผลสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- จุฑาทิพย์ อินทพักษ์. (2565). *สมรรถนะเชิงบริหารกับงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสุขวาราราม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม*. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข.
- ทิพสุคนธ์ บุญรอด และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2564). ภาวะผู้นำบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(2), 486-500.
- นิรุทธิ์ พิกุลเทพ. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ในตะวัน กำหอม. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ทีคอม.
- พิชามญชุ์ ลาวชัย. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พิชชา บุญสืบสันติ. (2558). *สมรรถนะการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิษาพัชญ์ โหนนา. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในคุยประเทศไทย 4.0. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส)*, 26(1), 111-119.
- วนิดา สุขสำลี (2564). *สมรรถนะในการบริหารงานบุคคลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดไม่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข.
- อัญชลี ชัยศรี. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานสมรรถนะ. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 5(2), 234-248.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

The Development of Learning Achievement in Science and Technology on
the Photosynthesis of Plant using the 4MAT Learning Mathayom 1
Students Thanyaburi School

อภิญา มณีวงษ์*

Apinya Maneewong

วีระ วงศ์สรณ์

Weera Wongsan

ชนาดล สมบูรณ์

Tanadol Somboon

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Curriculum and Instruction,

Educational Faculty, Bangkokthonburi, University

Corresponding author, e-mail: autzama186611@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 31 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 31 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 6 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ประชากรประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนธัญบุรี จำนวน 40 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ซึ่งได้มาโดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดเนื้อหาบทเรียน เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT (2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (4) แบบประเมิน

ความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความก้าวหน้าทางการเรียน

ผลวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT คิดเป็น ร้อยละ 80.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80 (2) ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT มีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็น ร้อยละ 70 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 50 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 1.45)

คำสำคัญ: การพัฒนา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, วิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT

Abstract

The objectives of this research were: (1) to develop academic achievement in Science and Technology learning group about plant photosynthesis by the 4MAT learning method for Mathayom 1 students at Thanyaburi School. To meet the specified criteria of 80% (2) to study academic progress Science and Technology learning group About plant photosynthesis by using the 4 MAT learning method for Mathayom 1 students at Thanyaburi School (3) to study the satisfaction of Mathayom 1 students with learning management. Science and Technology learning group about plant photosynthesis using 4MAT learning activities.

This research was quasi-experimental research. The population consists of Mathayom 1 students who were studying in the first semester of academic year 2023 at Thanyaburi School. Secondary Educational Service Area Office 4, 453 peoples. The sample group used in the research was Mathayom 1 students, semester 1, academic year 2023, Thanyaburi School, 40 peoples, which were obtained using a simple random sampling method. The tools used in the research consisted of (1) a set of lesson contents. About plant photosynthesis by the 4 MAT learning method, (2) 4MAT learning management plan, (3) academic achievement test, and (4) student satisfaction assessment form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, Standard Deviation, and academic progress.

Research results found that (1) academic achievement Science and Technology learning group about plant photosynthesis by the 4MAT learning method, accounting for 80.08 %, which meets the specified criteria of 80 % (2) learning progress Science and Technology learning group about plant photosynthesis the 4MAT learning method had a progress score of 70 % which passed the specified criteria of 50%. (3) Student satisfaction with the learning management of the science and technology subject group. About plant photosynthesis Overall it was at a high level. ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 1.45).

Keywords: Development, Academic Achievement, using the 4MAT Learning.

บทนำ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำลังก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ มีความก้าวหน้าขึ้นทุกวัน ไม่มีหยุดนิ่ง มีการค้นพบความรู้ใหม่ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัด คือ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านธรรมชาติและวิถีชีวิตของมนุษย์ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558: 7) อาจจะกล่าวได้ว่า ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีถือเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่วนวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ มีการคิดค้น และค้นพบสิ่งใหม่ขึ้นทุกวัน ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงความก้าวหน้าทางการแพทย์ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา เป็นต้น (ชฎารัตน์ ปุระมาปัด, 2555: [ออนไลน์]) เมื่อวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยของความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น และต้องสอดคล้องกับความต้องการทางสังคมในยุคสมัยนั้นๆ จากผลการพัฒนาดังกล่าวได้มีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยพิจารณาจากปัจจัยนำเข้าด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ และด้านผลลัพธ์จากการแข่งขัน ซึ่งสิ่งสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขัน คือ “ทรัพยากรมนุษย์” เมื่อพิจารณาผลการประเมินพบว่า ประเทศไทยจัดเป็นกลุ่มที่มีการพัฒนาในระดับกลาง แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่าตัวชี้วัดทางการศึกษาของไทยมีอันดับที่แย่งลง แต่ประเทศอื่นกลับมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้หลายฝ่ายเป็นกังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในอนาคต (ชรินทร์ พุ่มเกษม, 2557: 24) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาจึงถือเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหา เพราะการศึกษาถือเป็นแหล่งผลิตกำลังคนเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ World Economic Forum (WEF) ยังยืนยันอีกว่าการที่ประเทศไทยมีการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันล่าช้า เนื่องจากมีอุปสรรคด้านการขาดคุณภาพทางการศึกษานั้นเองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 หมวดที่ 4 ที่ว่าด้วยการจัดการศึกษา มาตรา 22 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 8-10) ที่กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และการพัฒนาตนเองโดยให้ความสำคัญสูงสุด คือ ตัวนักเรียน ซึ่งต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน และในมาตราที่ 24 ความว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนของการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะของคนในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งจากงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 2) ได้เสนอว่าคุณลักษณะของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์ไว้ว่าจะต้องสามารถเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นทุกมุมโลก ต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการใช้ และปรับตัวให้เข้ากับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองโดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลต่อหลายๆ ส่วน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้คนไทยทุกคนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (จรงค์ ปัญญารัตนกุลชัย, 2556: [ออนไลน์]) โดยนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้มุ่งหวังให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างความรู้

และกระบวนการรวมทั้งมีทักษะในการสืบค้นและใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และกระบวนการแก้ปัญหาในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) การเรียนวิทยาศาสตร์จึงไม่ใช่แค่การท่องจำความรู้ แต่ต้องมีความเข้าใจในศาสตร์อื่นๆ ได้เป็นอย่างดี โดยที่ผู้สอนจะต้องมีความเชื่อในตัวนักเรียนว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยสนับสนุน ชี้แนะอย่างเหมาะสม และต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและทักษะต่างๆ ผ่านจินตนาการ การทดลอง ลงมือปฏิบัติ อภิปรายและสะท้อนคิดได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้นักเรียนสามารถจดจำความรู้ได้อย่างยาวนาน และเรียนวิทยาศาสตร์เพื่อที่จะสามารถแก้ปัญหาได้ ดังนั้น การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 นี้ จะต้องมุ่งพัฒนาทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2558: 7)

ซึ่งวิทยาศาสตร์มีความสำคัญมาก เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตรวมทั้งการทำงานล้วนแต่เป็นผลความรู้วิทยาศาสตร์ที่นำมาผสมกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ ส่วนวิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดองค์ความรู้และความเข้าใจในปรากฏการณ์ ให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างยิ่ง วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด คือ คิดอย่างมีเหตุมีผล สร้างสรรค์ มีการวิเคราะห์ มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ มีความรู้และสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ ความรู้วิทยาศาสตร์ ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ยังช่วยให้คนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์การดูแลรักษา ตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546: 1)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาและนำการสอนแบบ 4MAT มาใช้ในการสอนเรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ตามความถนัดของตนเอง และเพื่อเป็นแนวทางในการนำวิธีการสอนแบบ 4MAT ไปใช้ในส่วนอื่นของวิชาวิทยาศาสตร์ต่อไปผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษา และนำการสอนแบบ 4MAT มาใช้ในการสอน เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ตามความถนัดของตนเอง และเพื่อเป็นแนวทางในการนำวิธีการสอนแบบ 4MAT ไปใช้ในส่วนอื่นของวิชาวิทยาศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

2. ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี มากกว่าร้อยละ 50

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ตามผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การดำรงชีวิตของพืช ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยมีเนื้อหาที่ใช้วิจัย เนื้อหาที่สอนมี 1) ปัจจัยและผลผลิตของการสังเคราะห์ด้วยแสง 2) ปัจจัยบางประการที่จำเป็นต่อการสังเคราะห์ด้วยแสง

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนธัญบุรี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 12 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 453 คน โดยแต่ละห้องเรียนคละนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถเท่าๆ กัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนธัญบุรี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองมีทั้งหมดจำนวน 40 คน

3. ด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT

2) ตัวแปรตาม ได้แก่

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(2) ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนเรื่อง การสังเคราะห์แสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT

4. ด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 ชั่วโมง ในเวลาเรียนปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนธัญบุรี

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ชุดเนื้อหาบทเรียน เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT ประกอบไปด้วย

(1) ปัจจัยสำคัญสำหรับการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช จำนวน 1 ชุด

(2) ความสำคัญจากการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืชต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ชุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียน โดยกำหนดรายการประเมิน ได้แก่ ด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \cdot 100}{n}$$

เมื่อ x หมายถึง จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาร้อยละ

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรคำนวณดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา 2538: 73)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

n หมายถึง จำนวนทั้งหมด

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (ภัทรานิคมานนท์, 2542: 171-1800)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

นักเรียน (N = 40)	คะแนน แบบทดสอบ ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนน แบบทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)
		ครั้งที่ 1 (10 คะแนน) 2 ชั่วโมง	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน) 2 ชั่วโมง	รวม 20 คะแนน	
ค่าเฉลี่ย	10.50	6.83	9.13	15.95	24.03
ร้อยละค่าเฉลี่ย	35.00	68.25	91.25	79.75	80.08

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม 24.03 คิดเป็นร้อยละ 80.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สามารถพัฒนาผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 80.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (%Pre-test) หลังเรียน (%Post-test) และความก้าวหน้าทางการเรียน (<g>) เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี

จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	ผลรวมคะแนน				ความก้าวหน้า		ระดับ
		ก่อนเรียน		หลังเรียน		<g>	ร้อยละ	
		คะแนน รวม	ร้อยละ (%Pre-test)	คะแนน รวม	ร้อยละ (%Post-test)			
40	30	420	35.00	961	80.08	0.69	69	ปาน กลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรีเท่ากับ 0.69 ($\langle g \rangle = 0.69$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 69 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี โดยรวมและรายด้าน

รายการประเมินความพึงพอใจ	ผลการประเมินความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านเนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้	4.61	1.50	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	4.51	1.94	มากที่สุด
3. ด้านวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	4.46	1.40	มาก
4. ด้านผู้สอน	4.27	1.12	มาก
5. ด้านกระบวนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.22	1.31	มาก
รวม	4.41	1.45	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้ และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน สำหรับด้านวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านกระบวนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT

สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น เห็นได้จากคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT อยู่ในระดับมาก

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี คิดเป็นร้อยละ 80.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการต่อการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจต่อการเรียน เพราะได้ลงมือปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด และ สร้างชิ้นงานเพื่อความเป็นตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนารถ ร่มเย็น (2561) ได้ทำวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องอาหารและการดำรงชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ 4MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาทองนภา สิงห์ศร (2560) ได้ทำการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT หลังการทดลองอยู่ในระดับสูง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังการทดลองอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมา อาลี (2558) ได้ทำวิจัย เรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี มีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 69 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 50 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ทำให้นักเรียนสนใจต่อการเรียน เพราะได้ลงมือปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด และสร้างชิ้นงานเพื่อความเป็นตนเอง สามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา จันทวัน (2562) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปอเมริกาใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT พบว่า (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทวีปอเมริกาใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ $83.83/82.33$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) ดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.6907 พบว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 69.07

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านเนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้มากที่สุด ตามลำดับดังนี้ ด้านเนื้อหาสาระของหน่วยการเรียนรู้ ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านกระบวนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พรทิพย์ ศรีชูรัตน์ (2564) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการหมุนเวียนของน้ำในมหาสมุทร โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.08/87.18 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เท่ากับ 0.7666 คิดเป็นร้อยละ 76.66 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการหมุนเวียนของน้ำในมหาสมุทร โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการหมุนของน้ำในมหาสมุทร โดยใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์การเรียนรู้แบบ 4MAT มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านทุกด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมณี มีทอง (2562) ได้ทำวิจัย เรื่องผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ห้วงวรรณคดี และวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ 4MAT ในการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ห้วงวรรณคดีและวรรณกรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วย มีแผนการเรียน 7 แผน ใช้เวลาเรียน 14 ชั่วโมง แต่ละแผนมีการจัดกิจกรรม 8 ชั้น ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยวิธีการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญบุรี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจต่อทฤษฎีหลักการ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักการพัฒนาสมองและความแตกต่างของนักเรียน และสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะสอน และก่อนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรมีการชี้แจงรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เพื่อที่นักเรียนจะได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมในแต่ละชั้น และมีเป้าหมายในการเรียนมากขึ้น

2) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT จะต้องจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงของสมองซีกซ้ายและซีกขวา ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องวางแผนเรื่องเวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อที่จะไม่ใช้เวลามากเกินไปหรือน้อยเกินไปในบางขั้นตอน

3) ผู้สอนควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของนักเรียนในห้องเรียนให้มากที่สุดและจะต้องมีความต่อเนื่อง เพราะถ้านักเรียนขาดเรียนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งอาจจะทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้ ซึ่งครูผู้สอนต้องมีแนวทางในการแก้ไข

4) ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องมีความพร้อมทั้งในด้านกิจกรรม สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการศึกษาการเรียนเพื่อที่จะเป็นการพัฒนาผู้เรียนในหลายๆ ด้าน
- 2) ควรทำการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอนแบบ 4MAT กับเรื่องอื่นที่ยังมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- จงรักษ์ ปัญญารัตนกุลชัย. (2556). *การศึกษามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 งานวิจัย โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย จังหวัดชลบุรี*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://113.53.232.212/~infopcc/vijai57/a-jongrat.pdf> [6 ตุลาคม 2557].
- ภูวรัตน์ ปุระมาปิด. (2555). *การศึกษาไทยยุคใหม่*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/494855>. [10 พฤศจิกายน 2558].
- ชรินทร์ พุ่มเกษม. (2557). สมรรถนะของคนไทยกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. *วารสารการศึกษาไทย*. 11(116): 24-26
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มมัน. (2543). *วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: เอสอาร์ พรินติ้ง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *คู่มือครูชีววิทยาเพิ่มเติม เล่ม 5 การจัดการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุนันท์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.

อุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

Educational Demand and Administrative Competency Development of
Educational Personnel Nakhon Pathom Secondary
Educational Service Area Office

จูไรรัตน์ โชติพิเชฐ

Jurairat Chotipichet

โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ

Sopee Wiwatchankit

ในตะวัน กำหอม*

Naitawan Kumhom

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College

Corresponding author, e-mail: ntwan@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 13 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 21 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 22 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับอุปสงค์ทางการศึกษา 2) ศึกษาระดับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) อุปสงค์ทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) การพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ผลการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.911 สามารถอธิบายความผันแปรของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: อุปสงค์ทางการศึกษา, การพัฒนาสมรรถนะ, การบริหาร

Abstract

This research aims to the objectives of this research are to 1) study the level of educational demand 2) study the level of development of administrative competencies 3) study the relationship between educational demand and the development of administrative competencies of educational personnel. Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office

The sample group used in this research was 385 educational personnel, obtained using Taro Yamane's sample size table. The tool used was a statistical questionnaire used to analyze the data. Frequency breakdown Finding percentages, averages, standard deviations and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient analysis.

The results of the study found that 1) Overall educational demand at a high level When considering each aspect, it was found that number 1 was politics and government policy, followed by economic, social and cultural aspects. And the last ranking is in terms of technological progress, respectively 2) Development of administrative competencies the overall picture is at a high level. When considering each aspect, it was found that number 1 was communication competency, followed by teamwork competency. Competency in planning and management Competency in strategic operations Competency in self-management and the last ranking is competency in awareness of globalization, respectively. 3) The relationship between educational demand and the development of administrative competencies. In the same direction with statistical significance at the 0.000 level Results of the analysis of the relationship between the relationship of educational demand and the development of administrative competencies of educational personnel. Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office The multiple correlation coefficient is equal to 0.911. Can explain the variation in educational demand and the development of administrative competencies of educational personnel. Nakhon Pathom Secondary Educational Service Area Office It was found to be statistically significant at the 0.01 level.

Keyword: Educational demand, competency development, administration.

บทนำ

การวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนที่เพิ่มมากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากปัจจัยทรัพยากรมนุษย์หรือตัวผู้เรียนที่จะไปเป็นแรงงานที่

สำคัญในอนาคตเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในบรรดาปัจจัยอื่นๆ ทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้น การวางแผนการจัดการศึกษาโดยอาศัยหลักความต้องการกำลังคน (Manpower Requirement Approach) ที่อาศัยพื้นฐานความคิดว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เศรษฐกิจ หรือการผลิตแรงงานตามความต้องการของเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพัฒนา เศรษฐกิจจึงเป็นเป้าหมายใหญ่ ที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการลงทุนด้านอื่นๆ (ชญาพิมพ์ อุสาโห, 2560)

การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาได้เร่งขยายปริมาณการศึกษาแต่ให้ความสำคัญน้อยต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่ดีพอ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (วีระวัฒน์ สารบรรณ, 2563) ซึ่งในปัจจุบันพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำมากจากการประเมินผลในระดับสถานศึกษาและระดับชาติ พบว่าผู้เรียนมีความรู้ในระดับต่ำอ่านไม่ได้เขียนไม่ถูกต้องวิเคราะห์ไม่เป็นอย่างยิ่งมีการกล่าวหาว่าไม่ควรให้เด็กเข้าชั้น ทำให้ครูต้องปล่อยเด็กเลื่อนชั้นไป โดยที่เด็กไม่พร้อมที่จะเรียนจึงเป็นสาเหตุให้เกิดความบกพร่องในการเรียนรู้สะสมยิ่งขึ้นไปจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการในปีการศึกษา 2550 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษายังมีคะแนนเฉลี่ยในหลายวิชาที่อยู่ในระดับต่ำ และต่ำกว่าผลการประเมินในครั้งที่ผ่านมามาก ทั้งความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลกยังอยู่ในระดับต่ำจากรายงานข้อมูลของ International Institute for Management Development (IMD) ซึ่งทำการเปรียบเทียบจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันวิชาการของประเทศต่างๆ 46 ประเทศ พบว่าศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศไทยด้อยกว่าประเทศอื่นๆ อยู่มากแม้แต่จะเป็นประเทศในแถบภูมิภาคเดียวกัน หรือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็ตาม (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2560)

การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องมีมุมมองแบบองค์รวม (Comprehensive View) ที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน กิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะ 4 ประการของแนวคิดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) มีมุมมองอย่างเป็นระบบ สิ่งนี้คือคุณลักษณะที่พิเศษที่สุดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรอบแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของโอกาสการเรียนรู้ที่เป็น ส่วนหนึ่งของระบบที่มีความเชื่อมโยงกันซึ่งครอบคลุมวงจรชีวิตทั้งหมด 2) มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการเปลี่ยนจากมุ่งเน้นด้านอุปทาน (Supply) เป็นศูนย์กลางในรูปแบบการจัดการศึกษาเชิงสถาบันที่เป็นทางการไปสู่ด้านอุปสงค์ (Demand) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 3) มีแรงจูงใจที่จะเรียนซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ต้องมุ่งเน้นที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นผู้เข้า 4) มีวัตถุประสงค์ของนโยบายการศึกษาที่หลากหลายมุมมองวงจรชีวิตที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการศึกษาที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาความรู้วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์เหล่านี้ อาจเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงชีวิตของคนๆ หนึ่ง (ศศิมา แซ่ประเสริฐ, 2552)

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุด ที่จะทำหน้าที่สร้างและพัฒนาคนที่ดีมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถาบันการศึกษา จึงเป็นผลให้โรงเรียนต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้น โรงเรียนจะต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน พัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัด

การศึกษาของชาติ การบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนของตนด้วยวิธีการบริหารจัดการที่หลากหลาย จากสภาพในปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข่าวสารและการแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้บริหาร จึงต้องมีการนำสมรรถนะต่างๆ เข้ามาใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสารที่กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดีที่สุดทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสารที่กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดีที่สุดทำงานให้เกิดผลสูงสุด มีทักษะการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ ที่ก้าวทันกับยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทั้งทางด้านการบริหาร และในฐานะผู้ปกครองที่สร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญ กำลังใจ ภายใต้การปกครองของตน ทำให้ครูเกิดพลังในการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีสติปัญญาสูงขึ้น ผู้บริหารที่มีสมรรถนะจะสามารถทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จเพื่อตอบสนองต่อปัญหาทางด้านอุปสงค์ (นักเรียน) คือ ไม่เอื้อต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ต่อกลุ่มเป้าหมาย มีข้อจำกัดเรื่องปริมาณผู้เรียน คุณภาพการจัดไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ขาดพื้นฐานทักษะกระบวนการอ่าน ผู้เรียนเองเรียนตามแบบแผนและหลักสูตรตามโครงสร้างของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ งบประมาณในการจัดสรรในกระบวนการเรียนรู้และการทำกิจกรรมไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น อุปทาน คือ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องมีการจัดหลักสูตรโครงสร้างการบริหารอัตรากำลังอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการอย่างเพียงพอ จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น (จิรายุ ขอเชิญกลาง, 2564)

ทำให้ผู้ศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของอุปสงค์ทางการศึกษากับพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของกำลังคนที่จะเกิดในอนาคต ให้สามารถพัฒนาพัฒนานักเรียนตามอุปสงค์โดยอาศัยการพัฒนาสมรรถนะในเชิงบริหาร ให้มีคุณภาพ ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ตามความคาดหวังของทุกฝ่าย โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะเชิงบริหาร การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนา เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารในตัวเองไปสู่ความการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเข้มแข็งจริงจัง เมื่อมีโอกาสมาถึงและดำเนินงานด้านการศึกษาตอบสนองอุปสงค์ทางการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับอุปสงค์ทางการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ผู้วิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

(Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดนครปฐมโดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำนวน 385 คน ได้มา โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970: 607-610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครปฐม ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความเหมาะสมครอบคลุมตัวแปร เนื้อหา วัตถุประสงค์ โดยได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและหาความเชื่อมั่น (IOC) ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับอุปสงค์ทางการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผล รวม 20 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน ด้านเพิ่มพูนแรงใจในการทำงานโดยมีหลักเกณฑ์การประเมินผล รวม 30 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์การมีส่วนร่วมกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

2.2 สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจ และนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงจากนั้นนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกัน เพื่อหาความสอดคล้องกับสูตรดัชนีความ

สอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่า เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .900

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัย จะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับอุปสงค์ทางการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์แปรผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 1 และข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ไปวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่างๆ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) และวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) มีดังนี้

1. ค่า r เป็นบวก และเข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันมากในเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งและมีความสัมพันธ์ หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลงด้วย

2. ค่า r เป็นลบ และเข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลง หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้น

3. ถ้า r มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

4. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.81-1.00 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

0.61-0.80 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

0.41-0.60 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

0.21-0.40 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

0.01-0.20 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

0.00 ความหมาย ไม่มีความสัมพันธ์เลย

Multiple Regressions

ใช้เมื่อทำการสร้างสมการถดถอย ประกอบไปด้วยตัวแปรทำนายตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไปและตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัว โดยตัวแปรทั้งหมดควรอยู่ในมาตราวัดระดับ Interval หรือ Ratio Scale ถ้ามีตัวแปรใดอยู่ในมาตราวัดระดับ Nominal คือ Ordinal Scale ควรจะเปลี่ยนให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหาร เป็นการนำสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติโดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าที่ได้เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

จากการประชุมมาพัฒนาคุณภาพงานด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถใช้ทักษะการสื่อสารด้านการพูด ด้านการเขียน และด้านการฟัง สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถพูดจูงใจ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเชื่อถือ ศรัทธา มีความคิดคล้อยตาม และปฏิบัติตามคำแนะนำ และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถเลือกและใช้สื่อและเทคนิควิธีการในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามลำดับ

2.2 ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถ กำหนดแนวทาง ขั้นตอนวิธีการทำงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถ จัดลำดับความสำคัญของงาน ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะเวลาที่กำหนด ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์นโยบายขององค์กร เพื่อกำหนดแผนงานของฝ่ายงาน และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามลำดับ

2.3 ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม โดยรวมค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถมีภาวะผู้นำ สามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในทีม เกิดความรักในงาน เกิดความสามัคคี และร่วมทำงานให้สำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านการบริหารจนเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันตามลำดับ

2.4 ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ โดยรวมค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับโครงสร้างการทำงานของบุคลากร และวัฒนธรรมขององค์กรได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถควบคุม ติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ให้สำเร็จตามที่เป้าหมายกำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถนำหลักการบริหารโครงการมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับตัวอย่างทันท่วงที เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตามลำดับ

2.5 ด้านสมรรถนะในการตระหนักรับรู้โลกาภิวัตน์ โดยรวมค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารในสถานศึกษามีความเข้าใจ ในความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมของประชากรโลก รองลงมา คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์โอกาสและภัยคุกคามของกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถรับรู้และเข้าใจถึงผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถรับรู้แนวโน้มทางการเมือง เศรษฐกิจและ สังคม สถานการณ์ต่างๆ ของโลกได้ตามลำดับ

2.6 ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง โดยรวมค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ตนเองว่ามีจุดเด่น จุดด้อยในเรื่องใด รองลงมา คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถแบ่งเวลาการทำงานกับเวลาส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม

ผู้บริหารในสถานศึกษาตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร และผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถ ทำงานภายใต้ความกดดันต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.911 และสามารถอธิบายความผันแปรของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = a + B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3 + B_4 X_4$$

$$\text{Decision} = .1.484+.099+.092+.091+.102$$

$$(5.349) (2.749) (6.564) (7.092)$$

จากสมการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อได้ดีที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รองลงมา คือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และอันดับสุดท้ายคือ ด้านเศรษฐกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง คือ 1) ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 2) ด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม 4) ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม และพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอ่านผลได้ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .198 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1

2. สมมติฐานที่ 2 ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบวิถีใหม่ ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบวิถีใหม่ ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2

3. สมมติฐานที่ 3 ด้านการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .204 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3

4. สมมติฐานที่ 4 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ที่ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .204 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

1. อุปสงค์ทางการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการเมืองและ

นโยบายของรัฐ รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิศา สีนุสสรณ์ (2560) ความคาดหวังต่อการปรับตัวของภาคการศึกษาเพื่อตอบสนองอนาคตอุปสงค์แรงงานของจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ: กรณีศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ การเป็นเมืองท่าการค้าระหว่างประเทศ เมืองศูนย์กลางการค้าการลงทุน เมืองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และเมืองอารยธรรมแห่งขุนเขา แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างคาดหวังการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีจุดเน้นเพื่อตอบสนองเป้าหมายด้านการเป็นเมืองท่าการค้าระหว่างประเทศมากที่สุด สมรรถนะที่เยาวชนตากควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ความรู้สาขาวิชาการค้าระหว่างประเทศและกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคอมพิวเตอร์ ทักษะการใช้คณิตศาสตร์ และการคำนวณ ทักษะการบริหารจัดการ ความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความรักบ้านเกิดหรือท้องถิ่นที่ตนอาศัย และความรักองค์กร ภาคการศึกษาควรแก้ปัญหาเร่งด่วนที่ระดับมัธยมศึกษาโดยนำสมรรถนะอาชีพศึกษาและอุดมศึกษาสอดแทรกให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีแม้ไม่ได้ศึกษาต่อโดยใช้รูปแบบมหาวิทยาลัยประจำรัฐ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ ศรีสำอางค์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องสมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า 1) สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ท่ากายบริหารที่ดี และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการทำงานเป็นทีม 3) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานทางการมีความคิดเห็นทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0169 และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรายุ ขอเชิญกลาง (2564) กลยุทธ์การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการกำลังคนและอุปสงค์ทางการศึกษาของผู้เรียนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผลการวิจัยพบว่า 1. ในช่วงปี พ.ศ. 2562-2564 กลุ่มอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพมีความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษาสูงที่สุด (ร้อยละ 59.12) ตามด้วยกำลังคนระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 25.13) ลำดับถัดมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่มีความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษา (ร้อยละ 9.44) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 6.30) ในขณะที่ผู้เรียนในพื้นที่ EEC ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความต้องการศึกษาต่อสามัญศึกษา (ร้อยละ 70) และศึกษาต่ออาชีวศึกษา (ร้อยละ 29) โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ทางการศึกษาของผู้เรียนให้เลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษา คือ เพศ ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้รวมของบิดาและมารดา โอกาสในการทำงานและความต้องการแรงงานของในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

2. การพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดกลางโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผน และการบริหารจัดการ ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง และอันดับ

สุดท้าย คือ ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล (2560) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตาม มาตรฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาศักยภาพบุคคล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การบริหารที่ดี การสื่อสารจูงใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง 2) การดำเนินการตามมาตรฐาน เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ กระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอน การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน โครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ 3) สมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการตามมาตรฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) สมรรถนะผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม ส่วนการบริหารที่ดี สื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการดำเนินการ ตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ นลพรรณ ศรีสุข (2558) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ด้านการ สื่อสารและการจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ จันทร์กาย (2559) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรดิถีในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2567) พบว่า สมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิถี ในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2567) ต้องประกอบด้วย สมรรถนะ 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสติปัญญา ด้านทักษะการบริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสมรรถนะทางภพด้านดังกล่าว มีความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ความสัมพันธ์ของอุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทาง การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทาง การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.000 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.700 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ ทางการศึกษากับการพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับพัฒนา

สมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่ออุปสงค์ทางการศึกษากับพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ดเวิร์ด (Edward, 2001) ได้การศึกษาเรื่องการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนียตอนเหนือ พบว่า การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร การพัฒนาบุคลากรโดยการจัดอบรมให้ความรู้ทั้งหลักการและวิธีการทำงานให้ทันต่อเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ และควรมีการพัฒนาการทำงานเป็นทีม ให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร ผู้บริหารต้องสร้างศรัทธาและความจริงใจในการระดมทุนในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

- 1.1 ผู้บริหารต้องนำนโยบายและเสถียรภาพของรัฐบาลมาปรับเปลี่ยนวิธีการทางการบริหาร
- 1.2 ผู้บริหารต้องปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานวิชาการเพื่อตอบสนองต่อเศรษฐกิจ
- 1.3 ผู้บริหารต้องเล็งเห็นถึงลักษณะทางสังคมว่ามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวัน
- 1.4 สถานศึกษาต้องยอมรับการเข้ามาของเทคโนโลยีใหม่ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารตามแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการท่านอื่น กับการบริหารงานบุคคลในพื้นที่อื่นๆ
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ กับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเจรจาต่อรองของผู้บริหารในสถานศึกษาที่เกิดประสิทธิผลสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- จิรายุ ขอเชิญกลาง.(2564). *กลยุทธ์การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการกำลังคนและอุปสงค์ทางการศึกษาของผู้เรียนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)*. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนศึกษา, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนเนตร ประเสริฐวิทย์ และชญาพิมพ์ อุสาโท. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน*. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/emi/article/download/134059/144538/>
- ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์.

- ดารารัตน์ จันทร์กาย. (2559). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานีในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2567). *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.*
- นลพรรณ ศรีสุข. (2558). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*
- ในตะวัน กำหอม. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ที่คอม.*
- วรรณวิศา สีนุสรณ์. (2560). *อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อความผูกพันต่อ องค์การของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยาเขตศรีวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- วิมลรัตน์ ศรีสำอางค์. (2558). *สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. สาขาบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครพนม.*
- วีระยุทธ ชาทะกาญจน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคใต้. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์. 5(3). 1-13.*
- วีระวัฒน์ สารบรรณ. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะเชิงบริหารของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข.*
- ศศิมา แชนประเสริฐ. (2552). การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 47. กรุงเทพฯ: สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ.
- Potter, J., & Edwards, D. (2001). *Discursive Social Psychology. The New Handbook of Language and Social Psychology, 9, 103-118.*

การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก

Development of Group work Behavior using Cooperative Learning Processes on the Topic of Local Customs and Culture in Social Studies, Religion, and Culture for 3rd-Grade Students at Klung Bangkrathuek School

นพรัตน์ ตานำคำ

Nopparat Tanamkham

พระมหาคณาวุฒิ อคฺคปุณฺโญ (บำรุงทรัพย์)*

Phramaha Khanawut Akkhapanyô (Bamrungsub)

พระมหานพพร อภิพนฺโธ (ศรีวัฒนกุลชัย)

Phramaha Nopphon Aphibundhô (Sriwatthanasakulchai)

พระสุรพล อภรโณ (ไกรรอด)

Phra Suraphon Apharanô (Krairod)

สาขาวิชาการสอนสังคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Program in Teaching Social Student

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail: khanawut.bam@mbu.ac.th*

วันที่รับบทความ (Received): 24 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 28 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้การร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรม 3 ชั่วโมง 3 แผน 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรม

ท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายกิจกรรม พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ราย ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือในการทำกิจกรรมผ่าน 16 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.61 ไม่ผ่าน 3 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.00 มี กิจกรรมกล้าออกมาแสดงความสามารถ ผ่าน 13 คน ไม่ผ่าน 6 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.49 และกิจกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ 14 คน ไม่ผ่าน 5 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.35 2) ผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน หลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ ได้แก่ คะแนนฝึกหลังเรียน คนที่ผ่านมี 17 คน ไม่ผ่าน 2 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 6.32 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 1 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 7 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 2 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 9.37 ค่า IQR อยู่ที่ 5.26
ความคงทนครั้งที่ 1 ค่าร้อยละ ค่า \bar{X} อยู่ที่ 21.43 ค่า IQR อยู่ที่ 2.50
ความคงทนครั้งที่ 2 ค่าร้อยละ ค่า \bar{X} อยู่ที่ 128.57 ค่า IQR อยู่ที่ 5.00
คำสำคัญ: วิชาสังคมศึกษา, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

Abstract

This research investigates the development of group work behavior using cooperative learning processes on the topic of local customs and culture in Social Studies, Religion, and Culture for 3rd-grade students at Klung Bangkrathuek School. The objectives are: 1) To study the collaborative learning behavior of students in Social Studies, Religion, and Culture. 2) To examine the persistence of group work behavior among students after receiving cooperative learning processes in Social Studies, Religion, and Culture. The research sample consists of 19 students from Class 3/1 at Klung Bangkrathuek School, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province. Research tools include: 1) Assessment form for group work behavior during the learning unit on local customs and culture using cooperative learning processes. 2) Learning management plan using cooperative learning processes on the topic of local customs and culture. 3) Observation form for group work behavior during the learning unit on local customs and culture using cooperative learning processes. Statistical analysis includes calculating percentages, means, and standard deviations.

Research findings: 1) Regarding group work behavior, after participating in cooperative learning activities, the overall group behavior passed the predetermined criteria with an average score of 8.20. When analyzed by activity, students who passed the cooperative

learning activities were classified as follows: 16 students passed the collaborative activity with an average score of 2.56 and standard deviation of 0.61, 13 students passed the bold activity with an average score of 2.65 and standard deviation of 0.49, and 14 students passed the responsibility activity with an average score of 2.86 and standard deviation of 0.35. 2) Analyzing the persistence of group work behavior after receiving cooperative learning processes, all 19 students showed persistence above the set criteria. When analyzed by week, students who passed the cooperative learning activities had scores with a range of 6.32 to 9.37 for post-learning exercises.

Keywords: Social Studies, Cooperative Learning, Local Customs and Culture.

บทนำ

แนวโน้มการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริงชั้นเรียนทั่วโลก นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในห้องเรียน ซึ่งปัญหาหลักที่นักการศึกษาเห็นสอดคล้องกัน คือ วิธีการสอนหรือแนวทางการสอนยังเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น อาจใช้วิธีการแบ่งกลุ่มทำงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความสัมพันธ์อันดีแก่กัน การเรียนการสอนรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เกิดจาก การศึกษาด้วยตนเอง จากการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับกลุ่ม และเกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1993) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานกลุ่มไว้ว่า ทักษะการทำงานกลุ่ม คือ การสร้างความคุ้นเคยไว้ใจและยอมรับซึ่งกันและกัน พุดจาสื่อสารสื่อความหมายต่อกันที่ชัดเจน ช่วยเหลือและสนับสนุนกันและกันความสามารถในการสรุปข้อคิดเห็นของคนในกลุ่ม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำหรับพัฒนาชีวิต ของแต่ละบุคคลและพัฒนาประเทศชาติโดยรวม การศึกษาเป็นสิ่งที่จะช่วยชีวิตของแต่ละคน เจริญก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ ดังนั้น สิ่งจำเป็นที่ประชาชนจะต้องได้รับอย่างทั่วถึงกันทุกคนและใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทิศนา ขัมมณี (2559) ประเทศไทยจึงมีการพัฒนารูปแบบการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 20 ถึงปัจจุบัน ที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Instruction) โดยเน้นตัวผู้เรียน เน้นความรู้ความสามารถ เน้นประสบการณ์ เน้นปัญหา เน้นทักษะกระบวนการ และเน้นการบูรณาการ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่ต้องการด้วยวิธีการต่างๆ ตามความสามารถของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด วิจารณ์ พานิช (2559) กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะแรงบันดาลใจ ทักษะการเรียนรู้ และคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ ซึ่งการเป็นคนที่มีน้ำใจสำคัญกว่าสาระวิชา เด็กต้องได้เรียนสาระวิชาและได้ทักษะ 3 กลุ่ม คือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ฉะนั้น ในการเรียนสาระวิชาเหล่านี้เป็นการฝึกลงมือทำ (Learning by Doing and Thinking) การเรียนรู้ต้องเรียนให้ได้ที่เรียกว่า Transformation Learning แปลว่า ต้องเรียนให้ได้องค์ประกอบส่วนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (โดยต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน) และหนังสือ How Learning Works

ได้สรุปผล งานวิจัยหลายเรื่องและได้หลักการสอนที่ดี 7 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 คือ ต้องเข้าใจเรื่อง ความรู้เดิมของนักเรียน สมัยนี้ความรู้ไม่ได้หายาก ความรู้หาง่ายอยู่ที่ใครจะไขว่คว้าแต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ ผู้เรียนจำนวนหนึ่งมีความรู้เดิมที่ผิดๆ ติดตัว ครูต้องเข้าใจและต้องหาวิธีการตรวจสอบให้พบและ ก็หาทางแก้ไขไม่เช่นนั้นเด็กก็จะผิดไปเรื่อยๆ พอเรียนระดับที่สูงขึ้นก็จะเรียนไม่รู้เรื่องและจะเบื่อเรียน ประการที่ 2 คือ การจัดระบบความรู้คนที่สามารถจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดีก็จะสามารถนำความรู้ มาใช้ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ประการที่ 3 คือ แรงจูงใจ ครูต้องมีวิธีและเอาใจใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้แก่ลูกศิษย์ ประการที่ 4 คือ เรียนจนรู้จริง การเรียนที่ถูกต้องผู้เรียนต้องรู้จริง ปัจจุบันเด็กไทย เรียนแล้วรู้อะไรร้อยละ 20 อีกร้อยละ 80 พอโตขึ้นเขาจะเริ่มเบื่อการเรียน ประการที่ 5 คือ การสอน โดยการปฏิบัติและป้อนกลับ ครูที่ดีต้องออกแบบการเรียน ดูว่าต้องการให้เรียนรู้อะไร ออกแบบอย่างไร ให้เด็กทำอะไรและวัดอย่างไร เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ปฏิบัติเฉยๆ ไม่พอครูต้องป้อนกลับคิดปะการ ป้อนกลับสำคัญที่สุดทำให้การเรียนของเด็กสนุก เป็นการ Rewarding เรียนแล้วเกิดความสุข เกิดความ มั่นใจ รู้ว่าตรงไหนทำแล้วดี ตรงไหนควรปรับปรุง ประการที่ 6 คือ พัฒนาการของนักเรียนและบรรยาย การของการเรียน การเรียนสมัยใหม่ต้องเรียนเป็นทีม เมื่อเรียนรู้เป็นทีมก็จะก่อให้เกิดบรรยากาศ ความคิดที่หลากหลาย ฟังซึ่งกันและกัน ในที่สุดแล้วเด็กก็จะได้ เข้าใจว่าเรื่องแบบนี้เพื่อนคิดอย่างนี้คิดได้ หลายแบบและประการที่ 7 คือ ผู้ที่สามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้คนที่เรียนรู้ได้ดีต้องสามารถ กำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ให้เด็กรู้ว่าตนเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเองได้

ทั้งนี้ผู้วิจัย พบปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึกว่า ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความสามัคคี การแสวงหาความรู้ และไม่แสดงความคิดเห็นใน ชั้นเรียน จึงได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ภายในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ ความรู้ ในการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในกลุ่ม ตามเนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้นรวมถึงการ บรรลุเป้าประสงค์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 หลังจากได้รับ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีพฤติกรรมการทำงานเป็น กลุ่มสูงขึ้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

วิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 37 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 19 คน ได้มาแบบคัดเลือก

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการ เรียนรู้แบบร่วมมือ

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ระดับพฤติกรรมทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ระดับความคงทนของพฤติกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่

1. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. จัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแบบรายบุคคล ระหว่างเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนคลองบางกระทึก

5. บันทึกและรวบรวมคะแนนของกลุ่มนักเรียนทั้งหมด แล้วนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลโดยวิธีการทางสถิติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนผู้เรียน 19 คน

5. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) แผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

2) ศึกษาทฤษฎีหลักการและแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทำงานเป็นกลุ่มโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและรู้วิธีการสอน

3) ดำเนินการศึกษากิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง

4) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

5) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

6) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มแบบรายบุคคล หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

7) นำร่างข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งพิจารณาค่าตั้งแต่ 0.05 ขึ้น

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม

1) ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบันทึกเป็นคะแนนก่อนฝึก เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มแบบรายบุคคลหน่วยการเรียนรู้ เรื่องประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1

4) สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรม นำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก โดยกำหนดรายการประเมินและเกณฑ์ระดับคุณภาพ ดังนี้

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนจากแผนการปฐมนิเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมก่อนฝึก เพื่อเป็นคะแนนเก็บของผู้เรียน

3. ดำเนินการทดลองตามแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองจนครบ 3 แผน แผนการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 3 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยร่วมกับเพื่อนครูอีก 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกแผนการเรียนรู้โดยใช้เครื่องในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม และรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้ในวงจรกิจกรรมปฏิบัติต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบประเมินพฤติกรรมทางการเรียน

2. เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจาก ได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ ค่าร้อยละ

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกการใช้แผนการเรียนรู้ แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม ผลของผู้เรียนมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อประเมิน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีข้อบกพร่องหรืออุปสรรคอย่างไร แล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ย (พรรณสาลี กิจวัฒน์นะ, 2554: 241) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. การหาค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 122) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P คือ ค่าร้อยละ
 F คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนคะแนนทั้งหมด

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พรรณณี ลีกิจวัฒน์นะ, 2554: 247) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\sigma = \frac{\sqrt{\sum f(x - \mu)^2}}{N}$$

เมื่อ σ คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x คือ คะแนนแต่ละจำนวน
 μ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนนักเรียน
 $\sum f(x - \mu)^2$ คือ ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย
 N คือ จำนวนนักเรียน

ผลการวิจัย

จากการวิจัย การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.20 เมื่อจำแนกเป็นรายกิจกรรม พบว่า นักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ราย ได้แก่ กิจกรรมการร่วมมือในการทำกิจกรรม ผ่าน 16 คนค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.61 ไม่ผ่าน 3 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 1.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.00 มี กิจกรรมกล้าออกมา

แสดงความสามารถ ผ่าน 13 คน ไม่ผ่าน 6 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.49 และกิจกรรมรับผิดชอบหน้าที่ 14 คน ไม่ผ่าน 5 คน ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ระดับ 0.35

2. ผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่านักเรียนที่ได้ผ่านการเข้าร่วมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ ได้แก่ คะแนนฝึกหลังเรียน คนที่ผ่านมี 17 คน ไม่ผ่าน 2 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 6.32 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 1 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 7 ค่า IQR อยู่ที่ 10.53 คะแนนแบบฝึกหลังเรียน 2 สัปดาห์ คนที่ผ่าน 19 คน มีค่า \bar{X} อยู่ที่ 9.37 ค่า IQR อยู่ที่ 5.26 ความคงทนครั้งที่ 1 ค่าร้อยละค่า \bar{X} อยู่ที่ 21.43 ค่า IQR อยู่ที่ 2.50 ความคงทนครั้งที่ 2 ค่าร้อยละค่า \bar{X} อยู่ที่ 128.57 ค่า IQR อยู่ที่ 5.00

อภิปรายผล

การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบางกระทึก สามารถผลอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวนนักเรียน 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 8.2 แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่ปรับเปลี่ยนการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นอย่างมีระบบแบบแผน โดยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาข้อมูลมาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นนำแบบสังเกตพฤติกรรมมาทดสอบเพื่อให้ได้แบบประเมินพฤติกรรมที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสามารถพัฒนาความสามารถด้านการทำงานร่วมกันของผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ โสรัจจ์ แสนคำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สารในชีวิตประจำวันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัย นอกจากนี้ นภัทร ไชยบุตตี (2562) การส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุน รายวิชาการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุน ผลของการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจ

ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสนุนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15

2. จากผลการวิเคราะห์ความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหลังจากได้รับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งหมด 19 คน โดยภาพรวมนักเรียนมีความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอในการปรับเปลี่ยนการทำงานกลุ่ม โดยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา นำข้อมูลมาสร้างแบบทดสอบความคงทนพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นนำแบบสังเกตความคงทนของพฤติกรรมมาทดสอบ เพื่อให้ได้แบบประเมินความคงทนของพฤติกรรมที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสามารถพัฒนาความสามารถด้านการทำงานร่วมกันของผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา เก็นซ์ (2560) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหา วัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหา แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.7 ส่วนผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ซึ่งมีผลต่างเท่ากับ 28.4 และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 ได้วันระยะห่างจากครั้งที่ 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์และใช้แบบประเมินชุดเดิม คิดเป็นร้อยละ 51.7 สูงกว่า ผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ซึ่งมีผลต่างเท่ากับ 26.4 และผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 มีค่าใกล้เคียงกับผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 คือ ร้อยละ 51.7 และร้อยละ 53.7 ตามลำดับ โดยมีค่าของผลต่างเท่ากับ 2.0

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ครูต้องสอดแทรกความรู้ให้คำแนะนำการทำงานกลุ่มให้ความช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา และควรจัดสรรเวลาได้ตามความเหมาะสม
- 2) การใช้แบบทดลองการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการร่วมมือในกลุ่มครูจะต้องใช้กิจกรรมที่ถูกต้องหรือเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมแก่นักเรียน
- 3) ครูควรมีวิธีเสริมแรงบวกให้กับนักเรียน เช่น การให้รางวัลกับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อที่ให้นักเรียนได้ถ่ายทอดความรู้ และกล่าวชมเชยนักเรียนตามความเหมาะสม เพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักเรียนในการเรียนครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรพัฒนาความสามารถด้านทักษะ ด้านการแสดงออก ความกล้าหาญของนักเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่ม ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ในครั้งต่อไป
- 2) ควรมีการนำกิจกรรมประเภทเกมส์เข้ามาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และมาใช้ในการเรียน ให้หลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: พีบาลานซ์ดีไซท์แอนพริ้นติ้ง.
- ทีศนา เขมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา เก็นซ์. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาโดยใช้วิธีการเรียนแบบสรุปเนื้อหา. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นภัทร ไชยบุตดี. (2562) การส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับ เว็บบนับสนุน รายวิชาการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- โสรัจจ์ แส่นคำ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิชาการ*. Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(1), 1506-1522.

การตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

Decision making on Student Affairs Administration by Educational
Personnel under the Chonburi Primary Educational
Service Area Office 2 Province

ดริศ อธิธิธรรมรัตน์

Dris Itthithamrat

โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ

Sopee Wiwatchankit

ไนตะวัน กำหอม*

Naitawan Kumhom

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College

Corresponding author, e-mail: ntawan@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 14 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 24 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 26 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการตัดสินใจ 2) ศึกษาระดับงานบริหารกิจการนักเรียน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) การตัดสินใจ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดปัญหา รองลงมา คือ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ 2) งานบริหารกิจการนักเรียน ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ พบว่า

ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตาม การตัดสินใจ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียนตามลำดับ ความสำคัญใหม่ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) และผลการทดสอบสมมติฐานงานกิจการนักเรียนส่งผลทางบวกต่องานบริหารกิจการนักเรียน ทุกสมมติฐานมีความ สอดคล้อง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, การบริหาร, งานกิจการนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) To study the decision-making level 2) To study the level of student affairs administration work 3) To study the relationship between decision-making and student affairs administration work of educational personnel, Chonburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample group used in this research was 385 educational personnel using Tarro Yamane's sample size table. The tool used was a statistical questionnaire used in data analysis: Frequency breakdown Finding percentages, averages, standard deviations and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient analysis.

The results of the study found that:- 1) Overall decision making is at a high level. When considering each aspect, it was found that number 1 was the problem determination aspect, followed by the search for alternatives aspect. Aspects of evaluating alternatives Decision making Decision implementation and the last ranking is in terms of evaluating results and providing feedback, respectively. 2) Student affairs administration Overall, the average level is at a high level. When considering each aspect, it was found that number 1 was student affairs administration, followed by student support system operations. In terms of promoting and developing students to have discipline, morality, and ethics, in evaluating the performance of student affairs. And the last ranking is Promoting democracy in schools, respectively. The relationship between the relationship between decision-making and student affairs administration work of educational personnel in the Chonburi Primary Educational Service Area Office, Area 2 using the multiple regression method found that the problem determination aspect Search for alternatives Aspects of evaluating alterna Feedback and student affairs According to the new order of magnitude, the multiple correlation coefficient (R) is equal to 0.910.tives Decision making Decision implementand can explain the variation in decision-making with student affairs administration work by educational personnel in the Chonburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, with statistical significance at the 0.01 level, 82.80 percent ($R^2=0.828$).ation Aspects of evaluating results and the test results of the student affairs hypothesis have a positive impact on student affairs administration. All assumptions are consistent. Statistically significant at the 0.01 level.

Keyword: Decision making, Administration, Student affairs.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจหลักที่สำคัญของการบริหารงานโรงเรียนอยู่ 4 งานหลัก คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ 6 ประการ ดังนี้ 1) ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้การเรียนการสอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3) นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ 4) นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่างๆ ได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีตามโครงการประกันคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) บุคลากรในโรงเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รู้จักการให้และการรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ และ 6) บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิและทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ดังนั้น การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงเป็นหนึ่งในหลายๆ งานของการบริหารโรงเรียนซึ่งมีความสำคัญ เพราะเป็นการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนอกห้องเรียนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารโรงเรียนประการหนึ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการอันต่อเนื่องและสานสัมพันธ์ร่วมกันของฝ่ายบริหาร ด้วยเป็นงานที่ผู้บริหารของโรงเรียนจำเป็นต้องรับผิดชอบร่วมกันเพราะเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในโรงเรียนจนออกจากโรงเรียนเลยทีเดียว ดังนั้น โดยปกติแล้วโรงเรียนประถมศึกษากับมัธยมศึกษาจึงมักจะกำหนดให้งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของอาจารย์ฝ่ายปกครองหรือรองผู้อำนวยการ เป็นต้น ทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบตั้งแต่การปกครองนักเรียน การแนะนำนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมนักเรียนให้เป็นไปตามแนวนโยบายของโรงเรียนโดยมีผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน หรือสถานศึกษาทำหน้าที่ควบคุมและบริหารงานกิจการนักเรียนให้บรรลุถึงสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายพร้อมทั้งพยายามสร้างสรรค์ สืบสานและส่งเสริมทุกวิถีทางเพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพสามารถสร้างภูมิคุ้มกันตนเองให้มีคุณภาพและสมรรถภาพที่เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น (จุฑามาศ ดีแป้น, 2563) ดังนั้น ผู้บริหารจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงบทบาทด้านการตัดสินใจ นอกจากนี้ ผู้บริหารจึงควรฝึกฝนเทคนิคด้านการตัดสินใจเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถเพื่อช่วย ให้ผู้บริหารรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยทั่วไปการตัดสินใจ เป็นการนำหลักเกณฑ์หรือเทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยเพื่อทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ลดโอกาสความผิดพลาดให้ลดน้อยลง โดยเฉพาะการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันในการตัดสินใจได้มีการนำหลักการของความน่าจะเป็นและการพิจารณาเงื่อนไขเข้ามา เกี่ยวข้องเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรต่างมีเหตุผลในการปฏิบัติของตนเองทำให้ต้องการเลือกผลลัพธ์ที่ดีที่สุด (พิมพ์ผกา โพธิจันทร์, 2564)

ในปัจจุบันได้เกิดสิ่งต่างๆ ขึ้นมากมายกับโลกของเรา รวมไปถึงประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง โรคระบาด (โควิด 19) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ รวมไปถึงปัญหาทางการเมือง ภายในประเทศ สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของทุกคน และยังส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอีกด้วย ที่เห็นได้ชัดเจนเลย คือ ภาวะโรคระบาด (โควิด 19) ทำให้ระบบการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวเพื่อให้ การศึกษายังคงสามารถดำเนินต่อไปได้ในภาวะที่มีโรคระบาดอย่างต่อเนื่อง แต่อีกประเด็นหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาไทยอย่างเห็นได้ชัดก็คงหนีไม่พ้น ประเด็นทางการเมือง การแสดงจุดยืน การออกมาปกป้อง และเรียกร้องสิทธิ ความยุติธรรมต่างๆ การตั้งคำถามถึงความเหมาะสมของการบริหารงานกิจการนักเรียน รวมไปถึงการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งในกลุ่มประชาชนที่ออกมาเรียกร้องแสดงจุดยืนตรงนี้ มีเยาวชนนักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมจำนวนมาก ภาพของการเรียกร้องต่างๆ ภาพของการตั้งคำถามถึงสิ่งต่างๆ ที่เคยปฏิบัติมาได้ถูกเผยแพร่ถึงกันอย่างรวดเร็วในช่องทางโซเชียลมีเดีย เช่น การตั้งคำถามถึงการบริหารประเทศ ความเป็นอยู่ของประชาชน ไล่เรียงจนถึงเรื่องของทรงผมนักเรียน กฎระเบียบต่างๆ ในโรงเรียน การลงโทษจากครู พิธีการต่างๆ ในโรงเรียนที่ถูกมองว่าไม่เหมาะสม รวมไปถึงการที่ผู้ปกครองบางส่วนออกมาเรียกร้องรวมถึงปกป้องสิทธิของบุตรหลาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่การบริหารการศึกษาจะต้องมีการบริหารให้ถูกต้องและเหมาะสมกับชีวิตในปัจจุบัน (อรรถนนท์ บุญทองเสื่อ, 2564)

ผู้วิจัย จึงเล็งเห็นว่าในปัจจุบันนอกจากการเรียนการสอนในส่วนของวิชาการที่ได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยแล้วงานกิจการนักเรียนก็เป็นอีกหนึ่งส่วนที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นกลไกในการขับเคลื่อนโรงเรียน และทำให้นักเรียนได้ฝึกที่จะควบคุมตนเองมีระเบียบวินัยอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข เป็นอีกหนึ่งด้านซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียนไม่แพ้ด้านวิชาการ ที่จำเป็นจะต้องมีการบริหารให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมที่สุด ในกระบวนการบริหารโรงเรียนแบบในทุกรูปแบบต้องอาศัยกระบวนการในการตัดสินใจ ดังนั้น การตัดสินใจจึงมีความสำคัญ อันจะทำให้การบริหารงานในทุกๆ ด้าน ทั้งการบริหารงานวิชาการ บุคคล การเงิน และการบริหารทั่วไป เป็นไปด้วยความถูกต้องแม่นยำ การบริหารดีก็จะส่งผลให้มีการจัดการศึกษาที่ดีกับเยาวชนอย่างครบถ้วนพอเหมาะกันในทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองก็จะมีคุณภาพขณะหากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมมือช่วยเหลือก็จะทำให้การบริหารงานของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งหมดต้องอาศัยความสัมพันธ์กันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย ในฐานะครูมีความสนใจที่จะศึกษาการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการการจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อภาพรวมการบริหารนำไปสู่พัฒนาการศึกษาทุกด้านให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1970: 607-610, อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว ได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความเหมาะสมครอบคลุมตัวแปร เนื้อหาวัตถุประสงค์ โดยได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและหาความเชื่อมั่น (IOC) ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับการตัดสินใจของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียน โดยมีหลักการประเมินผล รวม 30 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยมีหลักการประเมินผล รวม 25 ข้อ โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์การตัดสินใจ และงานบริหารกิจการนักเรียน

2.2 สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจ และนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ

ความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็น จากนั้นนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกัน เพื่อหาความสอดคล้องกับสูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .900

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามวันเวลาที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับการตัดสินใจของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามระดับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 1 และข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้ไปวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่างๆ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) และวิเคราะห์ เพื่อทดสอบ

สมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) มีดังนี้

1. ค่า r เป็นบวก และเข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันมากในเชิงเส้น และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งและมามีค่าเพิ่มขึ้นหรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลงด้วย

2. ค่า r เป็นลบ และเข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้น อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าลดลง หรือถ้าตัวแปรหนึ่งลดลง อีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้น

3. ถ้า r มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

4. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

เกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

0.81-1.00 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

0.61-0.80 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

0.41-0.60 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

0.21-0.40 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

0.01-0.20 ความหมาย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

0.00 ความหมาย ไม่มีความสัมพันธ์เลย

Multiple Regressions

ใช้เมื่อทำการสร้างสมการถดถอย ประกอบไปด้วยตัวแปรทำนายตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไปและตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัว โดยตัวแปรทั้งหมดควรอยู่ในมาตราวัดระดับ Interval หรือ Ratio Scale ถ้ามีตัวแปรใดอยู่ในมาตราวัดระดับ Nominal คือ Ordinal Scale ควรจะเปลี่ยนให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนเป็นการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติ โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าที่ได้เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

สรุปผล

1. การตัดสินใจของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดปัญหา รองลงมา คือ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตาม การตัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ

1.1 ด้านการกำหนดปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานในองค์กรเป็นประจำ รองลงมา คือ ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลที่เป็นส่วนประกอบของปัญหา ผู้บริหารวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาได้ ผู้บริหารมีความเข้าใจลักษณะของปัญหา และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารวิเคราะห์ขอบเขตของ ปัญหาตามลำดับ

1.2 ด้านการค้นหาทางเลือก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารสามารถระบุทางเลือกในการแก้ปัญหา รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถพัฒนา ทางเลือกโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ผู้บริหารสามารถพิจารณาทางเลือกได้อย่างละเอียด รอบคอบ ผู้บริหารสามารถพิจารณาทางเลือกอย่างสมเหตุสมผล และสร้างสรรค์ ผู้บริหารใช้การระดมสมอง จากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารใช้การระดมสมองจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายตามลำดับ

1.3 ด้านการประเมินทางเลือก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารสามารถสร้างทางเลือกที่สามารถนำไปใช้ในการ รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถ วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น ผู้บริหารสามารถนำทางเลือกไปใช้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแต่ละ ทางเลือก ผู้บริหารสามารถทำการกลั่นกรองเพื่อให้เหลือทางเลือกเฉพาะทาง และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมตามลำดับ

1.4 ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารสามารถศึกษาความเสี่ยง รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถพิจารณาถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับ ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเพื่อให้ได้ทางเลือกที่คุ้มค่ากับ เวลาและค่าใช้จ่ายทำให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่ ดีที่สุด ผู้บริหารสามารถนำทางเลือกมาเปรียบเทียบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่สามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ

1.5 ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสาร รองลงมา คือ ผู้บริหารระบุทางเลือกที่ผู้บริหารได้เลือก เพื่อนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบ ผู้บริหารปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้เลือกไว้ อย่างรอบคอบ และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถรับรู้ถึงปฏิกิริยาตอบสนองต่อทางเลือกนั้นๆ ของ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

1.6 ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติตามทางเลือกที่ตัดสินใจ รองลงมา คือ ผู้บริหารทราบว่าทางเลือกนั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ ผู้บริหารสามารถหาทางเลือกอื่นทดแทนได้ หากถ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ผู้บริหารจะพิจารณาขอบเขตของปัญหาใหม่ และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสามารถทำการเปลี่ยนทางเลือกได้ตามลำดับ

2. งานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1

คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนตามลำดับ

2.1 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามความถนัดของผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนนอกเวลาเรียน เช่น งานแนะแนว บำเพ็ญประโยชน์ กีฬานันทนาการ และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการและปัญหาของนักเรียนตามลำดับ

2.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย และปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังสิ่งที่ดีงามอย่างมีแบบแผน และอันดับสุดท้าย คือ ท่านมีความคิดเห็นในการออกระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติร่วมกันตามลำดับ

2.3 ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ชัดเจน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โรงเรียนมีการจัดประชุมพบปะครูเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการจัดครูที่ปรึกษาดูแลเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหาได้ทันเหตุการณ์ตามลำดับ

2.4 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยรวมค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนมีการตรวจสอบหลักฐานเอกสารการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสม และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในการประเมินผลการดำเนินงานตามลำดับ

2.5 ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยรวมค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การคัดเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย รองลงมา คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการสภานักเรียนโรงเรียนกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไข้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และวินัยนักเรียนโรงเรียนมีการส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนประสานการติดตามนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่างๆ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า 2 ด้านการ

กำหนดปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการค้นหาทางเลือก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.777 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการประเมินทางเลือก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการตัดสินใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 และ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียน ตามลำดับความสำคัญใหม่ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.910 และสามารถอธิบายความผันแปรของการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 82.80 ($R^2=0.828$) โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = a + B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3 + B_4 X_4 + B_5 X_5 + B_6 X_6$$

$$\text{Decision} = .1.484+.099+.052+.091+.102+.111+.100$$

$$(5.349) (2.749) (6.564) (7.092) (5.090) (5.090)$$

จากสมการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ดีที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับและงานกิจการนักเรียน ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการประเมินทางเลือก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการค้นหาทางเลือก

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ.211อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 5

6. สมมติฐานที่ 5 ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียนส่งผลทางบวกต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับ และงานกิจการนักเรียนส่งผลทางบวกต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ.211อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

1. การตัดสินใจของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดปัญหา รองลงมา คือ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติตาม การตัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธิดา โภคากร (2564) ความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปกับงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดปัญหา รองลงมา คือ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการตัดสินใจด้านการประเมินทางเลือก ด้านการปฏิบัติตามการจัดสินใจ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ดีแป้น (2563) การตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีผลการวิจัย พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดปัญหา การตัดสินใจการปฏิบัติตามการตัดสินใจและการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การค้นหาทางเลือก และการประเมิน ทางเลือก ตามลำดับ

2. งานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธิดา โภคากร (2564) ความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปกับงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า งานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน

มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามลำดับ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวรรณ สุวรรณपाल (2563) รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติของการดำเนินงานสถานักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายองค์ประกอบ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจกับงานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า 2 ด้านการกำหนดปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการค้นหาทางเลือก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.777 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการประเมินทางเลือกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.686 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการตัดสินใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ด้านการปฏิบัติตามการตัดสินใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 และด้านการประเมินผลลัพธ์และให้ข้อมูลป้อนกลับและงานกิจการนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 โดยมีความสัมพันธ์ต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงต่องานบริหารกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา โภคากร (2564) ความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปกับงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปกับงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปมีความสัมพันธ์ทางบวกกับงานงานกิจการนักเรียน เรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและอันดับสุดท้าย ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ดีแป้น (2563: 77-79) การตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจของผู้บริหารในภาพรวมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี รายด้าน พบว่า ตัดสินใจของผู้บริหารในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจในงานในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงาน

ในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับปานกลาง อัตราการมาเรียน ในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับต่ำและคุณภาพโดยทั่วไปในทิศทางเดียวกันและอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

- 1.1 ผู้บริหารต้องสามารถวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา
- 1.2 ผู้บริหารต้องใช้วิธีการระดมสมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย
- 1.3 ผู้บริหารต้องมีความสามารถพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม
- 1.4 ผู้บริหารต้องสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.5 ผู้บริหารต้องสามารถรับรู้ถึงปฏิกิริยาตอบสนองต่อทางเลือกนั้นๆ ของผู้ได้บังคับบัญชา
- 1.6 ผู้บริหารต้องสามารถทำการเปลี่ยนทางเลือกได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

บรรณานุกรม

- จุฑามาศ ดีแป้น. (2563). การตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ณัฐธิดา โภคากร. (2564). *ความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเชิงบริหารงานทั่วไปกับงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดสระพัง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.* หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยทองสุข.
- ธนวรรณ สุวรรณपाल. (2563). รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ในตะวัน กำหอม. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1.* มหาสารคาม: โรงพิมพ์ที่คอม.
- พิมพ์ผกา โพธิจันทร์. (2564). *การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3.* หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อรธนนท์ บุญทองเสื่อ. (2564). *การบริหารงานกิจการนักเรียน ในปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนในกลุ่มเหล็กน้ำพี้ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 อุตรดิตถ์.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้
ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ
วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

The Development of Academic Achievement in Chinese Conversation of
using Gaye's Learning Food and Nutrition Department
Kanchanaburi Vocational College

ชุตินา จันทร*

Chutima Juntun

ชนาดล สมบูรณ์

Tanadol Somboon

วีระ วงศ์สรรค์

Weera Wongsan

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Curriculum and Instruction,

Educational Faculty, Bangkokthonburi University

Corresponding author, e-mail: chutimajuntun4@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 26 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 27 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 30 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี เป็นไปตามเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ และ 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ที่มีต่อการเรียนภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ประชากร ประกอบด้วยนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 55 คน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 34 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนบทสนทนาภาษาจีนเรื่องเวลา 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน และ 4) แบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาจีน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความก้าวหน้า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีนเรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเยของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 74.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 2) ความก้าวหน้าทางการเรียนบทสนทนาเรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี มีความก้าวหน้าเท่ากับ 0.57 อยู่ในระดับปานกลางและ 3) เจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์, บทสนทนาภาษาจีน, ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย, วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop achievement in learning Chinese Conversation about time using Gaye's Learning Theory of Vocational Certificate students, Year 1, Food and Nutrition Department Kanchanaburi Vocational College meets the average criteria of 70%; 2) to study the progress in learning Chinese conversation about time using Gaye's Learning Theory; and 3) to study the attitude of 1st year Vocational Certificate students in the Food and Nutrition Department Kanchanaburi Vocational College towards learning Chinese about time using Gaye's Learning Theory.

Research methodology was quasi-experimental research. The population consisted of 1st year Vocational Certificate students who are studying in the 2nd semester of academic year 2023 at Kanchanaburi Vocational College Office of the Vocational Education Commission, 55 people, sample group Consisting of 1st year Vocational Certificate students who are studying in the 2nd semester of academic year 2023 at Kanchanaburi Vocational College Office of the Vocational Education Commission, a total of 34 people, were obtained using a simple random sampling method. The instruments used in the research include: 1) contents and activities for learning Chinese Conversation about time; 2) learning management plan Using Gaye's Learning Theory; 3) test to measure Chinese Conversation Learning; and 4) questionnaire on students' attitudes towards learning Chinese. Statistics used in data analysis include percentage, mean, Standard Deviation and Progression

Major Findings: 1) achievement in learning Chinese Conversation about time using Gaye's Learning Theory of Vocational Certificate students, Year 1, Kanchanaburi Vocational College has an average learning result of 74.11 %, which meets the required criteria of 70 %; 2) progress in learning conversations about time using Gaye's Learning Theory of Vocational Certificate students, Year 1, Kanchanaburi Vocational College There is progress equal to 0.57 at the level medium; and 3) attitudes of 1st year Vocational Certificate students towards learning Chinese Language Subjects. Using Gaye's Learning Theory at a good level.

Keywords: Achievement Development, Chinese Conversation, Gaye's Learning Theory, Kanchanaburi Vocational College.

บทนำ

ปัจจุบันประเทศจีนมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจสูงชันมากของภูมิภาคอาเซียนและในภูมิภาคต่างๆ ของโลก และมีแนวโน้มที่จะขยายบทบาทในประชาคมโลกอย่างต่อเนื่อง จึงมีผู้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารมากเกือบ 2,000 ล้านคนทั่วโลก นับเป็นลำดับสองรองจากภาษาอังกฤษ และเป็นภาษาหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญและจำเป็นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา สำหรับประเทศไทยและประเทศจีนมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดี โดยมีการร่วมลงทุนใน ธุรกิจ และการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยจีน, 2557: 150) ซึ่งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นอย่างดี ทำให้ประเทศไทยได้เริ่มผลักดันให้คนไทยเรียนภาษาจีน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาของรัฐและเอกชนเช่นเดียวกับภาษาต่างประเทศอื่นๆ อาทิ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน ญี่ปุ่น เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร สร้างความร่วมมือทางการค้า เศรษฐกิจ และภาคบริการต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ภาษาจีนในการติดต่อสื่อสารกระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดให้มีการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ขึ้นและได้บรรจุภาษาจีนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งหวังเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสามารถสื่อสารภาษาจีนขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแสดงออก สามารถใช้ภาษาจีนในการแสวงหาความรู้ ศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมจีน เพื่อเข้าถึงปรัชญา วิถีคิด และวิถีชีวิตของชาวจีน สามารถเปรียบเทียบและถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย-จีนด้วยภาษาจีนอย่างสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาจีน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 211)

นอกจากการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาอังกฤษแล้วการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาจีนก็มีความสำคัญไม่น้อยเมื่อนำมาซึ่งถึงบทบาทของประเทศจีนที่มีต่อสมาคมโลก การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านภาษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้เรียนภาษาจีนทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นสามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศส่งผลให้โรงเรียนที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีการเปิดสอนภาษาจีน กันอย่างกว้างขวาง แต่สภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับการศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น ปัญหาการขาดครูที่จบการศึกษาปริญญาตรีในสาขาภาษาจีน หรือสาขาการสอนภาษาจีนโดยตรงปัญหาจากการเรียนการสอนภาษาจีนที่ยังไม่ได้มาตรฐานของโรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ เนื่องจากยังไม่มีกำหนดมาตรฐานกลาง ของการจัดการเรียนการสอนประกอบกับเอกสารตำราเรียนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันก็มีความหลากหลายอันส่งผลให้เกิดรูปแบบวิธีการเรียนการสอน ที่หลากหลายด้วย มีลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์และทักษะทางภาษาของนักเรียนที่เรียนภาษาจีน (ประพิณ มโนมัยพิบูลย์, 2548)

นอกจากนี้งานวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ยังแสดงว่ามีประวัติการจัดการเรียนการสอนอย่างยาวนานแต่ยังพบปัญหาต่างๆหลายประการซึ่งส่วนหนึ่งของปัญหาที่พบ คือ ประสิทธิภาพการเรียนต่ำ ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และแบบเรียนที่ใช้ในประเทศไทยขาดความเหมาะสมแบบเรียนที่นิยมใช้ไม่ว่าจะการเรียนการสอนในระบบหรือนอกระบบ มีการใช้แบบเรียนที่ผลิตจากประเทศจีนเป็นจำนวนมาก ตลอดจนวิธีการสอนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอน ที่จะดึงดูดให้ผู้เรียนตั้งใจและสนใจเรียนในภาษาจีน (สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาจีน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 1/1 แผนกอาหารและโภชนาการ พบว่าในการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนพบปัญหาด้าน การสะกดคำอ่าน สัทอักษรภาษาจีน พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องและชัดเจน เช่น ปัญหาในด้านทักษะการอ่านสัทอักษรภาษาจีน อาจเนื่องจากนักเรียนขาดความสนใจ การอ่านภาษาจีน เป็นสิ่งที่ยากต่อการออกเสียงได้ก็จะทำให้การเรียนแต่ละครั้งพบปัญหาและอุปสรรคมากมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตอนนีก็โหมงแล้ว?, คุณเกิดวันที่เท่าไร? ฟรุ้งนี้พบกัก็โหมง?, เธอกินข้าวก็โหมง เนื้อหาตามหลักประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565) ทั้งสิ้น 4 บท รวม 8 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาที่ใช้วิจัย เนื้อหาที่สอนมี 1) เรื่องตอนนีก็โหมงแล้ว? 2) เรื่องคุณเกิดวันที่เท่าไร? 3) เรื่องฟรุ้งนี้พบกัก็โหมง? 4) เรื่องเธอกินข้าวก็โหมง?

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน โดยแต่ละห้องคละความสามารถของผู้เรียนทั้ง เก่ง ปานกลาง และอ่อน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน คือ ห้องปวช. 1/1 นักเรียนทั้งหมด 34 คน ได้มา โดยการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

3. ด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย

2) ตัวแปรตาม ได้แก่

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเยของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

(2) ความก้าวหน้าทางเรียนด้านภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 1 แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

(3) เจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 แผนกอาหารและโภชนาการที่มีต่อการเรียนภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย

4. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 มีระยะเวลาทดลองสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวมเวลา 8 ชั่วโมง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ชุดเนื้อหาบทเรียนภาษาจีน เรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย
2. แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการเรียนภาษาจีน เรื่อง เวลา จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรู้
4. แบบสอบถามเจตคติของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย
2. ร้อยละ
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ความก้าวหน้าทางการเรียน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 คะแนนและร้อยละของคะแนนทดสอบก่อนการทดลองสอนและภายหลังการทดลองสอนวิชาภาษาจีน เรื่อง เวลา ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างเรียน					คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	รวม (40 คะแนน)	
คะแนนรวม	393	203	217	213	201	834	756
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	11.55	5.97	6.38	6.26	5.91	24.53	22.23
ร้อยละ (P)	38.52	59.74	63.82	62.64	59.11	61.32	74.11

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 11.55 คิดเป็นร้อยละ 38.52 และหลังการทดลองได้คะแนนโดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 22.23 คิดเป็นร้อยละ 74.11

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 คะแนนทดสอบก่อนการทดลอง คะแนนทดสอบหลังการทดลองและคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ

(n = 34)

คะแนนทดสอบผลการเรียนรู้ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)				ความก้าวหน้าทางการเรียน วิธี Normalized Gain		
คะแนนก่อนเรียนโดยรวม		คะแนนหลังเรียนโดยรวม		$\langle g \rangle$	ร้อยละ	ระดับ
คะแนนเฉลี่ย	% Pretest	คะแนนเฉลี่ย	% Posttest			
11.55	38.52	22.23	74.11	0.57	57	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า จากผลการทดลองสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ นักเรียนที่เข้ารับการทดลองจำนวน 34 คน ทำแบบทดสอบผลการเรียนรู้ซึ่งมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลคะแนนก่อนเรียนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 11.55 คิดเป็นร้อยละ 37.94 และผลคะแนนหลังเรียนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 22.23 คิดเป็นร้อยละ 74.11 เมื่อนำมาคำนวณโดยใช้วิธี Normalized Gain พบว่า มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 57 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

(n = 34)

เจตคติ	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
1. ด้านสภาพความแวดล้อม	4.04	0.69	ดี
2. ด้านการเรียนการสอน	4.42	0.60	ดี
3. ด้านสื่อ / นวัตกรรมการสอน	4.33	0.73	ดี
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.40	0.63	ดี
รวม	4.33	0.67	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ นักเรียนที่เข้ารับการทดลองมีเจตคติโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยดีที่สุด คือ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับเจตคติทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยดีที่สุด คือ 1) ด้านการเรียนการสอนเท่ากับ 4.42 2) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับเท่ากับ 4.40 3) ด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอนเท่ากับ 4.33 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4) ด้านสภาพแวดล้อมเท่ากับ 4.04

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.23 คิดเป็นร้อยละ 74.11 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิมล วิริยาเสถียร (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส ซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) คือ แสวงหาข้อมูลรอบด้าน เพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) คือ คิด-วิเคราะห์-สรุปความรู้ เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังปฏิบัติ (Applying and Construction the Knowledge) คือ ลงมือทำจริง แก้ปัญหาจริง เพื่อพัฒนาหาแนวทางที่ดีที่สุด ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skills) คือ สื่อสารและนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating) คือ การสร้างคุณค่าและต่อยอดประโยชน์สู่สังคม ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบูรณาวาส มีผลการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 71.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70

2. ผลการศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี พบว่ามีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.57 เป็นร้อยละ 57 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ทั้งนี้เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง

สามารถคิดและออกแบบความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการเสนอความคิดของตนกับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุริยะ หาญพิชัย (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ และ 2) ศึกษาความก้าวหน้าต่อการ เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับเจตคติต่อการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับรองลงมา คือ ด้านบรรยากาศการเรียน ความพึงพอใจด้านเนื้อหา และด้านการจัดกิจกรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมธร เย็นใจ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปางผักหม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together 2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 64.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 60 2) ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together คิดเป็นร้อยละ 52.03 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together ของ ประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในเกณฑ์มาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล วิริยะเสถียร(2565) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีนโดยกระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณवास การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณवासที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณवासมีผลการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 71.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (2) ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาภาษาจีน เรื่อง คำศัพท์ชื่อสัตว์ โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุณณवासมีค่าความก้าวหน้าเท่ากับ 0.51 อยู่ในระดับปานกลางและ (3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย พบว่านักเรียนมีเจตคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 1) ด้านการเรียนการสอนเท่ากับ 4.42 2) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับเท่ากับ 4.40 3) ด้านสื่อ / นวัตกรรมการสอนเท่ากับ 4.33 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4) ด้านสภาพแวดล้อมเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ โดยคะแนนความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย นักเรียนได้มีการฝึกทักษะการสื่อสารพร้อมกันทั้งชั้น กลุ่มย่อย และรายบุคคล อีกทั้งยังมีการใช้สื่อเทคโนโลยี ศิลปะการฝึกการพูดโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาโดยทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพิมล แวงกลาง (2563) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ 2) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 10.08 คะแนน และมีคะแนน เฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.32 คะแนน คะแนนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 คะแนน 2) นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีนโดยใช้การจัดการ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธรรมธร เย็นใจ (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปางผักหม มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together 2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนการอ่านจับใจความ ภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้ กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่าน จับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 64.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 60 2) ความก้าวหน้าทางการ เรียนของนักเรียนจากการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียน แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together คิดเป็นร้อยละ 52.03 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เรื่อง Vehicles โดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือด้วย เทคนิค Learning Together ของประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ชัดเจนและได้แสดงความคิดเห็นได้อย่าง เต็มที่ตลอดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ทั้งนี้ครูได้สร้างบรรยากาศที่ดีให้ความรู้สึกเป็นกันเอง จัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการเรียนรู้ โดยครู ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้และเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนอย่าง สม่าเสมอ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Feng Qi (2018) ได้ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไวยากรณ์ภาษาจีนระดับมัธยมตอนต้นด้วยการจัดการเรียน เรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การจัดการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไวยากรณ์ภาษาจีนจริงหรือไม่ 2) การจัดการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ มีผลต่อการมีส่วนร่วม

และความพึงพอใจของนักเรียนในชั้นเรียนหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาจีนของนักเรียน โดยนักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2) การจัดการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และมีความพึงพอใจต่อการเรียนไวยากรณ์ภาษาจีน โดยการจัดการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่องเวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) จากผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางการเรียนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป มีค่าความก้าวหน้ามากกว่า 0.50 พบว่า มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (Medium Gain) หรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 57 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ปฏิบัติต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยพัฒนาด้านความคิดของนักเรียนให้มีความคิดที่หลากหลายและกว้างไกลด้วยการใช้ทักษะที่กระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน และเพิ่มพูนความกระตือรือร้นในการเรียนของนักเรียน ทำให้รูปแบบการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง (High Gain) ขึ้นต่อไป

3) จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 1) ด้านการเรียนการสอนเท่ากับ 4.42 ($\bar{x} = 4.42$) จึงควรมีการพัฒนาส่งเสริมด้านการเรียนสอน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียนรู้วิชาภาษาจีนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะทักษะในแต่ละด้านจนครบทุกด้าน และใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนนำมาสู่การปรับปรุงข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทสนทนาภาษาจีน เรื่อง เวลา โดยใช้เทคนิคทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะในด้านการใช้ภาษาเชิงวิชาการสื่อสารภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับชั้นเรียนต่อไปตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้นและชั้นสูง

3) การศึกษาวิจัยทดลองเปรียบเทียบกับผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้หลากหลายกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น และศึกษาพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาจีน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ธรรวรรณ เย็นใจ. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.edu-journal.ru.ac.th/>
- ประพิณ มโนมัยพิบูลย์. (2548). *เป็นผู้ยกร่างหลักสูตรภาษาจีนที่ใช้สอนทุกระดับชั้น*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://archives.mfu.ac.th/>
- พรพิมล แวงกลาง. (2563). *พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิมล วิริยาเสถียร. (2565). *การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาภาษาจีน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://archive.lib.cmu.ac.th/>
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยจีน. (2557). *การทำธุรกิจการค้าการลงทุน ไทย-จีน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thaibizchina.com/>
- สุริยะ หาญพิชัย. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ*. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). *งานวิจัยบริการงานวิจัยและการเรียนการสอนด้านเอเชียศึกษาเพื่อคนไทยและประเทศชาติ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.chula.ac.th/>
- Feng Qi. (2018). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาจีน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bing.com/>

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน 2570
Innovation in Instruction and Learning in the Age
of Digital Disruption 2570

พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง

Phra Teerawat Oanteng

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Student, Master of Education Higher Education

Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail: mcu60.teerawat@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received): 27 ธันวาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 26 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 25 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หลายๆ ด้านต้องปรับเปลี่ยนกันอย่างไม่ทันตั้งตัว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม รวมไปถึงด้านการศึกษา และใน ขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จนเรียกได้ว่าเข้าสู่ยุค “ดิจิทัลดิสรรัปชัน” (Digital Disruption) ยิ่งทำให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษาในแง่ของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต้องรีบปรับปรุงและพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว คงไม่สามารถใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมเพียงอย่างเดียวได้อย่างหนึ่ง แต่จะต้องบูรณาการหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ดึงดูด สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ประกอบการได้ ซึ่งผู้เขียนได้ประมวลแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมาออกแบบเป็นโมเดลแนวคิดการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน โดยใช้ชื่อว่า “SPECIE Model” ประกอบด้วย 1) Specific หมายถึง หลักสูตรที่มีความพิเศษ แปลกใหม่ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน เช่น หลักสูตรข้าม ศาสตร์ 2) Program Learning หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสาน เช่น Lifelong Learning, Credit Bank, Blended Learning, Hybrid Learning, Hyflux Learning 3) Executive หมายถึง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต้องให้การสนับสนุนให้ทุกๆ ด้าน เช่น เทคโนโลยี, ทรัพยากร, งบประมาณ 4) Curriculum หมายถึง หลักสูตรที่รองรับความต้องการของผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย เช่น Sandbox, Module, MOOCs 5) Instructor หมายถึง ผู้สอนที่สามารถบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนกับเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดีและ 6) Entrepreneur หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการทั้งทุกส่วนนี้ต้องร่วมกันออกแบบพัฒนา หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ และนำไปสู่การพัฒนากำลังคนตอบโจทย์ ตลาดแรงงานในอนาคตได้

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การจัดการเรียนการสอน, ยุคดิจิทัล, ดิสรรัปชัน 2570

Abstract

The epidemic of Coronavirus 2019 has caused significant changes. Many aspects have had to change rapidly, including the economy, society, and education. At the same time, rapid technological advances have led to what is called the “Digital Disruption” era. This has resulted in even more significant and severe impacts, particularly in education. Curricula and teaching methods must be quickly updated and developed to keep up with rapid changes. It is no longer possible to use only traditional teaching methods. Instead, curricula and teaching methods must be diverse, and technology must be used to make learning exciting and engaging for learners and employers. The author has compiled various teaching concepts into a model called “SPECIE Model,” which consists of 1) Specific: unique curricula that meet the learners’ needs, such as interdisciplinary courses; 2) Program Learning: mixed teaching methods, such as Lifelong Learning, Credit Bank, Blended Learning, Hybrid Learning, and Hyflex Learning; 3) Executive: support from university administrators in areas such as technology, resources, and budget; 4) Curriculum: curricula that meet the needs of employers or stakeholders such as Sandbox, and Module or MOOCs; 5) Instructor: teachers who can integrate technology into their teaching effectively; and 6) Entrepreneur: teaching that promotes entrepreneurship among learners. All six parts must work together to design effective curricula and teaching methods to improve national education quality and develop a workforce meeting future labor market needs.

Keywords: Innovation, instruction and learning, age of digital, disruption 2570.

บทนำ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วที่เราอาจจะเรียกได้ว่า จากหน้ามือเป็นหลังมือ ก็ว่าได้ด้วยเหตุผลที่ทั้งโลกได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือ “Covid 19” ทำให้หลายๆ อย่างต้องมีการปรับเปลี่ยนกันแบบไม่ทันตั้งตัว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ไม่เว้น ในด้านการศึกษาที่โดนผลกระทบไปด้วยเช่นกัน มองว่าไม่ใช่แต่เฉพาะผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เท่านั้น ในขณะที่การแพร่ระบาดดำเนินไป การเปลี่ยนแปลงที่ดูจะรวดเร็วและทวีคูณ ขึ้นเรื่อยๆ ก็คือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้ทุกวงการต้องสัมผัสเพื่อนมีผลกระทบและปรับเปลี่ยนให้ทันกับเทคโนโลยีหรือที่เราเรียกกันว่า “ดิจิทัลดิสรัปชัน” (Digital Disruption) (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

เศรษฐกิจในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็วจากบทบาทของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมยุคใหม่มีการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน ซึ่งมีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของโลก ความเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจอีกประเทศหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่เพียงจะส่งผลเชื่อมโยงจากประเทศสู่ประเทศ หากยังสามารถส่งผลเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคสู่ภูมิภาคของโลกด้วยเช่นกัน แนวโน้มเศรษฐกิจโลก ในปี พ.ศ. 2050 ทั้งประเทศที่มีขนาดใหญ่ตั้งแต่สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น และอีกหลายๆ ประเทศที่กำลังมีการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการคาดการณ์ว่าอำนาจเศรษฐกิจโลกจะย้ายจากกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมาสู่กลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ E7 ได้แก่ จีน อินเดีย บราซิล รัสเซีย

อินโดนีเซีย เม็กซิโก และตุรกี กลายเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ จากปัจจัยสนับสนุนภายในของแต่ละประเทศนั้น เป็นแรงผลักดันโดยเฉพาะจีนและอินเดียจะมีประชากรที่มีรายได้สูงขึ้นจำนวนมากส่งผลให้เกิดการอุปโภคบริโภคเชิงด้านคุณภาพของชนชั้นกลาง โดยโครงสร้างเศรษฐกิจจะเคลื่อนย้ายเข้าสู่การบริโภคและบริการมากขึ้น โลกที่หมุนอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง (Disruption) จำเป็นต้องตระหนักถึงผลกระทบและเร่งรีบ เพื่อเพิ่มการเรียนรู้และสร้างทักษะใหม่ (New Skill Set) ให้ทันทั่วทั้ง ซึ่งการจะปรับตัวได้ทันและเข้าใจความท้าทายใหม่ๆ ที่กำลังเผชิญ ต้องค้นหาวิธีการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมเพิ่มองค์ความรู้ใหม่เพื่อให้องค์กรไม่ใช่เพียง “อยู่รอด” แต่ต้อง “อยู่ได้” และสามารถร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจร่วมกับองค์กรใหญ่ๆ ของประเทศไทยในอนาคตได้ (อริญญา เถลิงศรี, 2561)

ทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในทุกๆ ด้านของการบริหารสถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ได้แก่ ด้านการบริหารสถาบัน ด้านการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ทั้งสามด้านได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และดิจิทัลดิสรัปชัน รวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆ อีกมากมายที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยทั้งสิ้น อาทิเช่น การลดน้อยลงของโครงสร้างประชากรที่จะส่งผลทำให้จำนวนของนักเรียนที่จะเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยต้องลดน้อยลงตามไปด้วย ดูได้จากตัวเลขของการสมัคร เข้าศึกษาในระบบ TCAS66 ในปี 2566 มีจำนวนผู้สมัครสอบ 277,840 คน (กิตติพงศ์ พร้อมวงศ์, 2564) ที่มหาวิทยาลัย/คณะจำนวนมากมีจำนวนที่นั่งเหลือจากจำนวนที่สามารถรับได้จริง และทัศนคติของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมากเพราะผู้เรียนเห็นว่าการเรียนการสอนในรั้วมหาวิทยาลัยอาจไม่ใช่สิ่งที่มีความจำเป็นอีกต่อไป เพราะเนื้อหาที่สอนในมหาวิทยาลัยหาได้จากนอกห้องเรียนทุกๆ ไป ทำให้การเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นการเรียนที่เสียเวลาอีกทั้งภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม ต้องการรับคนเข้าทำงานที่มีทักษะมากกว่าใบปริญญา ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาได้รับผลกระทบไม่ใช่เพียงแค่เทคโนโลยีที่เข้ามาปั่นป่วน (Digital Disruption) เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงประสบกับแนวโน้มของจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยที่ลดน้อยลง รวมไปถึงทัศนคติของนักเรียนรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

การที่จะก้าวผ่านจาก “New Normal” ชีวิตวิถีใหม่ที่อยู่ร่วมกับโควิด ไปสู่ “Next Normal” ชีวิตวิถีถัดไปหลังโควิดจะต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่เราจะต้องเตรียมความพร้อมและการปรับตัวอย่างไรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่จะสามารถดึงดูดจำนวนนักเรียนให้เข้ามาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องรีบเร่งปรับเปลี่ยน กลยุทธ์การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นการเร่งด่วนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบโจทย์ต่อความต้องการของผู้เรียนและของตลาดแรงงาน สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนได้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง และหากมองในมุมกลับกัน สถาบันอุดมศึกษาเองก็สามารถที่จะฝ่าวิกฤตต่างๆ ที่ต้องเผชิญไปได้เป็นอย่างดีในขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาก็มีศักยภาพมากขึ้นสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศทั่วโลกได้

ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายอุดมศึกษาที่ส่งเสริมนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและการบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลัง

ผลักดัน ร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) อันเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและการเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ นั้น มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคน ดีเก่ง และมีคุณภาพ โดยเฉพาะ การพัฒนาศักยภาพ “คน” ตลอดชีวิต ในทุกช่วงวัย เน้นปฏิรูป และกระบวนกรเรียนรู้ใหม่ เช่น การพัฒนาทักษะให้ทันสมัย เปลี่ยนโฉม “ครูยุคใหม่” เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ วางระบบ “ดิจิทัล แพลตฟอร์ม” สร้างระบบ “ความเป็นเลิศทางวิชาการ” และ เน้นการพัฒนา “พหุปัญญา” ของมนุษย์ เช่น การพัฒนาตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา สภาพแวดล้อม สร้างเส้นทางอาชีพสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษดึงดูดต่างชาติเข้ามาร่วมพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (กุลธิดา ทุ่งคำโน, 2564)

อุดมศึกษาในช่วงยุคดิจิทัลสลับชั้น 2570 กับการพัฒนากำลังคน

การพัฒนาากำลังคนในช่วงยุคดิจิทัลสลับชั้น 2570 จะมีจุดเน้นเพื่อการตอบสนองความต้องการของประเทศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มีมาตรการที่หลากหลายในการพัฒนากำลังคน ตรงกับความต้องการของทางภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม โดยมีนโยบายในการพัฒนากำลังคนที่มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนไปใน 9 ทิศทาง คือ 1) การพัฒนาคนจะค่อยๆ เปลี่ยนจากการพัฒนาฝั่ง Supply Side ไปสู่ระบบการทำงานใหม่ที่เป็น Co-Creation ที่ผู้ผลิตและผู้ใช้ประโยชน์มาร่วมกันจัดตั้งแพลตฟอร์ม และการร่วมพัฒนาคนทั้งในเชิงการทำงานและการลงทุนร่วมกัน 2) สมัยก่อนคนมาศึกษาเพื่อให้ได้ปริญญาบัตรไป แต่ในอนาคตจะเริ่มมองถึงเรื่องการทำงาน การมีอาชีพ เปลี่ยนจาก Degree-based เป็น Ability Oriented 3) ระบบการสร้างคน จะเปลี่ยนจากการผลิตแบบ Content-Based เน้นเรียนเนื้อหา เป็น Competency-Based เน้นไปที่ความสามารถไม่ใช่เรียนเพื่อรู้เท่านั้น แต่เรียนเพื่อทำได้ด้วย 4) เมื่อก่อนเราใช้ชีวิตแบบเกิดมา เรียนหนังสือ ทำงาน เกษียณ แต่อนาคตการศึกษาจะตอบโจทย์เรื่อง Multi-stage Life ชีวิตหลากหลายขั้นมากขึ้น วงจร ของการศึกษาเปลี่ยนไปแทนที่จะผลิตเด็กตามเวลา 4 ปีก็จะดูแลประชากรในวัยทำงานวัยเกษียณ ด้วย 5) การปรับจาก Individual Institution มาเป็นระบบการทำ Credit Bank มากขึ้น ซึ่งหลาย มหาวิทยาลัยเริ่มทำแล้วในตอนนี้และในอนาคตก็จะมี National Credit Bank เกิดขึ้นด้วย 6) เรื่องของการ Reach access/Open access เปิดให้คนทั่วไปเข้ามาดูว่ามหาวิทยาลัยทำอะไรอยู่บ้าง และการเข้ามามีส่วนร่วมกับทุกขั้นตอนของมหาวิทยาลัย 7) เปลี่ยนจาก Local perspective ไปสู่ Global มากขึ้น การสร้างเมืองให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพไปสู่ระดับสากล 8) เปลี่ยนจากการกระจุกนำไปสู่การกระจายโอกาสในการเข้าถึงการอุดมศึกษาได้มากขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และ 9) ระบบการเงิน (Finance) ของมหาวิทยาลัยในอนาคต จากที่เป็นการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปทาน (Supply Side Financing) ตามจำนวนของเด็กในมหาวิทยาลัย จะเปลี่ยนไปสู่การดูว่าในอนาคตมหาวิทยาลัยจะผลิตคนเพื่อตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจได้

อย่างไร เรียกว่าเป็น Demand Directed Financing คือ การใช้ความต้องการมากำหนดการให้เงินสนับสนุน โดยแนวโน้มทั้ง 9 ทิศทาง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

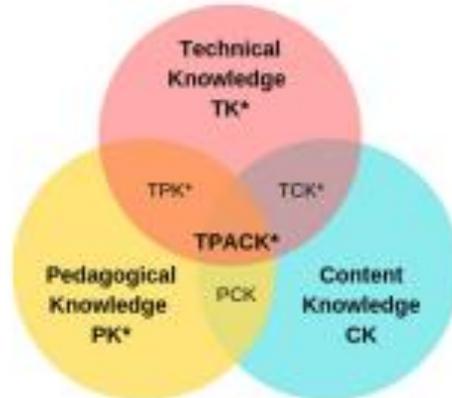
แนวโน้มที่ทางกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กำลังขับเคลื่อน ผลักดันในการดำเนินต่อไปในอนาคต และได้กำหนดปรัชญาอุดมศึกษาใหม่ คือ การพัฒนาคนแบบ Lifelong Learning การพัฒนาสมรรถนะของคน รวมถึงการพัฒนากำลังคน ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบัน กระทรวงพยายามที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบโจทย์ สถานการณ์ในปัจจุบัน ดังกล่าวด้วย เช่น โครงการ พลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) เป็นต้น (กิตติพงศ์ พร้อมวงศ์, 2564)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในช่วงยุคก่อนดิจิทัลดิสรักซ์ชัน 2570

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในช่วงยุคก่อนดิจิทัลดิสรักซ์ชัน “หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา” ถ้าแบ่งตามประโยคดังกล่าวนี้จะมีอยู่ สองประเด็นหลัก คือ 1. หลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ที่ผ่านมามีตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน (ก่อน การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาและการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และคงสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรบัณฑิต พ.ศ. 2558 และมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้มีการพัฒนาหลักสูตร และการเรียน การสอนตามกรอบมาตรฐานดังกล่าว และการปฏิบัติตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมาโดยตลอด ซึ่งในส่วนของ อาจารย์ผู้สอนก็จะสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้โดยใช้วิธีการสอนที่ยึดหลัก TPACK Model ซึ่งเป็นแนวคิด TPACK Model ที่ถูกคิดและการพัฒนาต่อยอดมาจากกรอบแนวคิด PCK โดย Punya Mishra และ Matthew J. Koehler นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย มิชิแกน ประเทศอเมริกา เป็นผู้นำเสนอแนวคิด นี้เป็นครั้งแรกในวารสารวิชาการปี.ศ.2006 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกรอบแนวคิดที่ต่อยอดขึ้นมา ใหม่และการนำไปใช้เป็นฐานคิดเพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพสำหรับผู้สอนในการบูรณาการเทคโนโลยี มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงาน ซึ่ง รูปแบบ TPACK หรือ TPACK ที่ต้องการให้ความรู้แก่ผู้สอน เพื่อการบูรณาการไอซีทีที่มีประสิทธิภาพ ได้นั้นผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ของ TPACK ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหา (Content Knowledge: CK) และ แนวคิด หลักการ รวมถึงเจตคติที่ดี ของข้อมูลต่างๆ ที่จะเรียบเรียงพร้อมที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ประการที่สอง คือ ความรู้ในวิธีการสอน (Pedagogical Knowledge: PK) ความสามารถและทักษะของการถ่ายทอดความรู้ด้านเนื้อหา รวมถึง การวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ ตามความเหมาะสมกับวัยวุฒิ คุณวุฒิของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดของ ผู้เรียน และสิ่งต่างๆ เหล่านี้นี้อาจเรียกได้ว่าเป็นวิธีการสอน เทคนิคการสอนต่างๆ ที่ผู้สอนจะนำมาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนตามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และประการที่สาม คือ ความรู้ในเทคโนโลยี (Technological Knowledge: TK) การที่ผู้สอนมีความรู้และสนใจที่จะนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ด้านการศึกษามาประยุกต์ใช้หรือการนำมาเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนรู้อย่าง เหมาะสมกับเนื้อหาหรือระดับการศึกษาของผู้เรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (TK) (ประหยัด จิระวรพงศ์, 2553)

จากองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ จะสังเกตได้ว่า TPACK Model เป็นแนวคิดที่ต่อยอดมา จาก PCK โดยการเพิ่ม T หรือเทคโนโลยีเข้าไป ซึ่งถือเป็นรูปแบบของการบูรณาการเทคโนโลยีร่วมกับการจัดการเรียนการสอนเข้าด้วยกันทำให้เทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

ทั้งนี้ก็เพราะเทคโนโลยีจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดทั้งเวลาและสถานที่นอกจากนี้ TPACK Model ยังสามารถนำไปใช้เป็นฐานคิด เพื่อพัฒนาผู้สอนในส่วนของกรนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด (ณัฐพงษ์ บางท่าไม้, 2561)

ภาพที่ 1 TPACK Framework

ที่มา: <https://www2.leeward.hawaii.edu/emc/framework>

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเน้นการสอนทั้ง 3 องค์ประกอบของ TPACK ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ยังไม่ได้มีการบูรณาการร่วมกันทั้ง 3 ลักษณะ ผู้เรียนก็มีหน้าที่รับฟังจากการบรรยายของผู้สอนอย่างเดียว ทำตามคำอธิบาย หรือคำสั่งจากผู้สอนเป็นหลัก ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีไม่มากนัก และยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเมื่อมาดูถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcomes) ของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) หรือตลาดแรงงาน เช่น ผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคเอกชน เป็นต้น สอดคล้องกับรายงานดัชนีความสามารถทางการแข่งขันของสภาเศรษฐกิจโลก (The World Economic Forum: WEF) ที่กล่าวว่า การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยโดยเน้นในเรื่องของปริมาณมากกว่าคุณภาพ หรือจัดการเรียนการสอนเพียงเพื่อให้ได้ใบปริญญา จึงไม่ได้ตอบโจทย์ในการผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังสำเร็จการศึกษา การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการมีทักษะที่ตอบโจทย์ต่อตลาดแรงงานในประเทศไทย ตลอดจนมีทักษะในการใช้ชีวิตในสังคม และในปีพ.ศ. 2562 พบว่า ทักษะผู้สำเร็จการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ 79 จาก 141 ประเทศทั่วโลก แสดงให้เห็นถึงทักษะของนักศึกษาที่จบใหม่ที่ยังไม่สอดคล้องกับระดับทักษะที่นายจ้างคาดหวัง (Schwab, 2019: 552) อีกทั้งในปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) การเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดคำถามว่า ถ้าหากสถาบันอุดมศึกษา ยังคงใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมเหมือนที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถผลิตบัณฑิต หรือพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีทักษะ มีความพร้อมในการทำงานเพื่อตอบโจทย์และการรองรับความต้องการของตลาดแรงงานได้อยู่หรือไม่

การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบโจทย์ของภาคการศึกษาในช่วงยุคดิจิทัลศัวรรษที่ 2570

การศึกษาในยุคดิจิทัลศัวรรษที่ 2570 นั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องรีบเร่งปรับตัวอย่างรวดเร็วและที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมที่ใช้การเรียนการสอนในรูปแบบเดียว หรือใช้ความรู้ในเนื้อหา

(Content Knowledge: CK) ใช้ความรู้ในวิธีการสอน (Pedagogical Knowledge: PK) เพียงเท่านี้คงไม่เพียงพอและตอบโจทย์การศึกษาในยุคดิจิทัลที่ดิสรบชั้นนี้ได้อีกต่อไป ซึ่งทางรอดที่จะสามารถทำให้สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เป็นแบบผสมผสานในด้านเชิงบูรณาการร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีมาเป็นฐาน (Technology Based) โดยการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิมของผู้เรียน และสอดคล้องเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้หรือ TPACK ซึ่งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลนี้ผู้สอนสามารถออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยการนำวิธีการทางเทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบมาปรับใช้ในสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจให้กับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนทั้งในส่วนหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของผู้สอนและผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามบริบทของแต่ละสถาบัน และตอบโจทย์การศึกษาในยุคดิจิทัลที่ดิสรบชั้นได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม ดังนี้

Sandbox: คำว่า “แซนด์บ็อกซ์” ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในโครงการทดสอบนวัตกรรมใหม่หรือธุรกิจรูปแบบใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีกลไกการกำกับดูแลแบบกระจาย ภายใต้พื้นที่หรือสภาพแวดล้อมที่จำกัด และเป็นพื้นที่ผ่อนปรนกฎระเบียบหรือข้อกำหนดต่างๆ สำหรับการพัฒนานวัตกรรม หรือธุรกิจการให้บริการต่างๆ (Regulatory sandbox) โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้ Regulatory sandbox ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 สำหรับเป็นพื้นที่ทดสอบนวัตกรรม โดยที่นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน ภายใต้พื้นที่หรือสภาพแวดล้อมของการประกอบธุรกิจและการให้บริการที่จำกัดภายใต้กฎระเบียบ หลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่น และมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ขณะที่ Education sandbox เป็นพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น นวัตกรรมหลักสูตร นวัตกรรมการสอน นวัตกรรมสื่อการศึกษา นวัตกรรมการวัดผล นวัตกรรมการบริหาร เป็นต้น โดยสถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานและการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

Module: หลักสูตรแบบโมดูลประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้เป็นส่วนย่อยของรายวิชาหรือโปรแกรมของการศึกษา หรือการฝึกอบรม บทเรียนโมดูล คือ หน่วยการเรียนรู้ที่สำเร็จรูปในตัวมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยลักษณะของบทเรียนโมดูลที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำให้คำปรึกษาเท่านั้น มีจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดลำดับความสำคัญที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจและกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ การจูงใจผู้เรียนในทุกๆ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้และภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน ถูกต้อง อ่านเข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน

รูปแบบของบทเรียนโมดูล จะประกอบไปด้วย 1) คำชี้แจงซึ่งเป็นส่วนแรกที่จะบอกผู้เรียนด้วยบทเรียนโมดูลนี้จะต้องทำอย่างไรถึงจะประสบผลสำเร็จ โดยมีหัวข้อย่อยที่ต้องเขียน ได้แก่ บทนำเพื่อกล่าวถึงสาระสำคัญของบทเรียนโมดูล ขอบเขตของเนื้อหาที่ปรากฏในบทเรียนโมดูล 2) จุดประสงค์เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในโมดูลหนึ่งๆ อาจจะมีจุดประสงค์เพียงหนึ่งข้อ หรือหลายข้อก็ได้ผู้จัดทำต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าจุดประสงค์เหล่านี้ถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นจุดประสงค์ของโมดูลนี้หรือถ้าโมดูลหนึ่งๆ มีจุดประสงค์หลายข้อ จงเรียงจุดประสงค์ตามลำดับของสมรรถนะ โดยคำนึงถึงก่อน

และหลังเรียนที่จะต้องเกิดขึ้น 3) ระบุความรู้พื้นฐานของผู้เรียน หรือจะใช้แบบทดสอบความรู้พื้นฐานกับผู้เรียนก่อนได้ ถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดให้กลับไปศึกษาเรื่องนั้นๆ ก่อน 4) การประเมินผลก่อนเรียนซึ่งจะต้องออกข้อสอบให้จุดประสงค์ของโมดูลที่กำหนด 5) กิจกรรมการเรียนรู้เป็นหัวใจของโมดูล เพราะได้มาจากการวิเคราะห์จุดประสงค์ที่เขียนไว้ แล้วแปลออกมาเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างแท้จริง ส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้จะกำหนดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน เรียงลำดับความสำคัญก่อนและหลัง บอกแหล่งความรู้ที่จะต้องแสวงหาหรือบอกให้ไปทำการทดลองในห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ หากได้มีการคิดและการเขียนกิจกรรมนี้ไว้เป็นอย่างดี ผู้เรียนก็สามารถเรียนรู้และมีสมรรถนะตามกำหนดไว้ในโมดูลได้ 6) ประเมินผลหลังเรียน เป็นวิธีการที่ทำให้โอกาสผู้เรียนในการตรวจสอบความก้าวหน้าตนเอง จะใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบเดี่ยวทดสอบก่อนเรียน ทั้งนี้ในการประเมินผลหลังเรียนขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวิธีการใช้แบบทดสอบซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบต่างๆ ได้ (ไพฑูริย์ นันตะสุนทร, 2563)

MOOCs: ย่อมาจาก Massive Open Online Course หมายถึง หลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์แบบเปิดเสรีสำหรับทุกๆ คนในโลก สามารถสมัครเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดจำนวนเน้นในระดับการศึกษาขั้นสูงที่ในระบบการศึกษาแบบเดิมที่มีข้อจำกัดอยู่แต่เฉพาะในห้องเรียน และรองรับผู้เรียนในจำนวนน้อย (สมศักดิ์ นาวายุทธ, 2558)

ความหมายของ MOOCs มาจากคำเต็ม คือ Massive Open Online Course

Massive หมายถึง จำนวนผู้เรียนลงทะเบียนได้มากกว่า 10,000 คน

Open หมายถึง เรียนแบบเสรีไม่เสียค่าใช้จ่าย ทุกๆ คนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ Online หมายถึง เรียนออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต

Course หมายถึง ชุดวิชาที่เปิดสอนแบบ 7X24 เข้าเรียนได้ตามที่ต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องขอรับประกาศนียบัตรผลการเรียนเป็นระบบเปิดที่เรียนได้แบบเสรีโดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีการลงทะเบียนเป็นนักเรียนหรือเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ระบบรองรับผู้เรียนได้อย่างกว้างไกลและรองรับจำนวนผู้เรียนได้มากขึ้น ซึ่งแตกต่างกับการเรียนแบบเดิมที่รองรับผู้เรียนได้จำนวนน้อยและต้องมีผู้สอน ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดเรื่องอัตราส่วนของผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่ง MOOCs ไม่มีข้อจำกัดเหล่านี้เพราะสามารถรองรับผู้เรียนได้แบบมหาศาลและมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่โดดเด่น เช่น เนื้อหาที่นำมาให้เรียนเป็นเนื้อหาแบบเปิดที่อนุญาต (open licensing of content) เป็นต้น

Lifelong Learning: ครอปลีย์และ เดฟ (Cropley & Dave, 1978) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการศึกษาที่มีการผสมผสานกัน 2 มิติ คือ มิติแนวตั้งหมายความว่า บุคคลควรได้รับการศึกษาทุกช่วงเวลาตลอดชีวิตของบุคคลนั้น การศึกษาในโรงเรียนเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต ไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมความต้องการของชีวิตทั้งหมดได้ช่วงชีวิตที่ยาวนานที่สุดของบุคคล คือ หลังจากจบจากโรงเรียนไปแล้ว การศึกษาหรือการเรียนรู้จากภายนอกโรงเรียนจึงมีความสำคัญแก่บุคคลมาก และควรจะใช้วิธีการที่หลากหลาย ส่วนมิติแนวนอนหมายความว่า การศึกษากับชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกัน การศึกษาหรือการเรียนรู้ควรจะประสานกันหลายๆ ส่วนทั้งในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ โดยมีทั้งการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย แหล่งเรียนรู้ ควรจะมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่สัมพันธ์กับชุมชนและสิ่งที่เรียนรู้ควรสัมพันธ์กับชีวิตจริง

การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ด้วยตัวเองซึ่งจะเรียนรู้ไปเรื่อยๆ ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยไหนก็ตาม การศึกษาเรียนรู้จึงไม่ได้จบแค่ในเฉพาะโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ช่วงวัยผู้ใหญ่หรือวัยชราาก็ยังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตัวเอง ดังนั้น Lifelong

Learning จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกช่วงวัยเกิดความก้าวหน้า และมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลที่สร้างสรรค์ขึ้น 2570

Credit Bank: การสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) เป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และจากประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มาทำการรับรองและเทียบโอนกันได้โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเชื่อมโยงการเรียนรู้หรือประสบการณ์การทำงานสามารถพัฒนาตนเองได้มากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาประเทศในที่สุด (ฉันทนา จันทร์บรรจง และ ทักษ์ อุดมรัตน์, 2555; ศิริพรรณ ชุมนุช, 2558; สมศักดิ์ นาวายุทธ, 2558) การสะสมหน่วยการเรียนรู้มีค่าที่เกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ การเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษา กำหนดการรับรองผลการเรียนรู้หรือการรับรองผลการเรียนรู้เดิม โดยมากมักจะใช้กับผู้เรียนนอกระบบและตามอัธยาศัยหรือผู้ใช้แรงงาน หรือกลุ่มแรงงานความรู้ที่ต้องการศึกษาในระบบ หรือเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงกว่าที่ได้รับอยู่เดิมและต้องการนำผลการเรียนรู้เดิมหรือประสบการณ์จากการทำงานเดิม หรือการฝึกอบรมมาขอทำการรับรองจากสถานศึกษาที่ต้องการศึกษา ส่วนระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้เป็นการสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาส เชื่อมโยงการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงานอาชีพ ได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน และสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิณสุดา สิริรัง ศรี, 2558)

Blended Learning: เป็นรูปแบบการสอนแบบใหม่อีกรูปแบบหนึ่งภายใต้กระแสแห่งพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบของการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้เรียกว่า “การเรียนรู้แบบผสมผสาน/Blended Learning” เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เป็นลักษณะของการผสมผสานการเรียนทางไกล (Distance Learning) ผ่านระบบเครือข่าย Online ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เพื่อการเพิ่มการลงมือปฏิบัติและการได้ร่วมทีมเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเผชิญปัญหาและสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป (กุลธิดา พุ่งคาโน, 2564)

Hybrid Learning: Carman (2005) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบไฮบริด เป็นการบูรณาการการเรียนออนไลน์ผ่านระบบเครือข่าย (Online Learning) และการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional Classroom) ที่มีการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face) เข้าด้วยกัน โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและเป็นเครื่องมือในสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์จากการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่ท้าทายและการตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ Yaso (2013) ที่กล่าวว่า ระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด คือ นวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่น การใช้ระบบเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผ่านรูปแบบออนไลน์หรือ อีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) เข้ากับการเข้าชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) และตรงกับวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

การเรียนการสอนแบบไฮบริด เป็นระบบการจัดการเรียนการสอนที่หลอมรวมเอาทั้งข้อดีในการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) และการเรียนรู้ในห้องเรียน (Face-to-Face) เข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว โดยเน้นการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน โดยผ่านเครื่องมือและซอฟต์แวร์ที่ได้มาตรฐานระดับโลก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และได้ใช้กระบวนการคิด (Thinking System) รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการศึกษายุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้น 2570

Hyflex Learning: เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานแบบยืดหยุ่นถือเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้นได้เป็นอย่างดีเป็นรูปแบบที่ผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) กับการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ในลักษณะที่ยืดหยุ่น (Flexible) โดยผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจทั้งกิจกรรมในชั้นเรียนและแบบออนไลน์ตามความต้องการ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานแบบยืดหยุ่น (Hyflex Learning) จึงเป็นการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยต้องรีบเร่งปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้น มหาวิทยาลัยในต่างประเทศทั่วโลกก็ได้รับผลกระทบเช่นแบบเดียวกัน จึงทำมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศก็ต้องรีบปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโลกในยุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้นด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยชั้นนำของสหรัฐอเมริกา เช่น University of Virginia, University of Wisconsin, Milwaukee, University of Minnesota, Pennsylvania State University, และ University of Central Florida จัดการเรียนการสอนแบบ Hybrid Learning ส่วนในประเทศอังกฤษ เช่น University of Manchester, Newcastle University ก็จัดการเรียนการสอนแบบ Hybrid Learning ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น National University of Singapore (NUS) ประเทศสิงคโปร์ก็มีจัดการเรียนการสอนแบบ Blended Learning (Anuchana, 2020)

จากรูปแบบของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ ที่มีความหลากหลาย ทำให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะผู้สอนที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสอนให้มีความทันสมัย และใช้การบูรณาการร่วมกัน รูปแบบใหม่ที่ต่างไปจากเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและตอบโจทย์ของผู้เรียน ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ประมวลแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มาเป็นแนวคิดของโมเดลการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลที่ผลิตขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “SPECIE Model” เป็นการบูรณาการแนวคิดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น มาออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ซึ่งสรุปออกมาเป็น 6 ส่วน ดังนี้ 1) Specific หมายถึง หลักสูตรที่มีความพิเศษ แปลกใหม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน เช่น หลักสูตรข้ามศาสตร์ 2) Program Learning หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสาน เช่น Lifelong Learning, Credit Bank, Blended Learning, Hybrid Learning, Hyflex Learning เป็นต้น

3) Executive หมายถึง ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต้องให้การสนับสนุนให้ทุกๆ ด้าน เช่น เทคโนโลยี ทรัพยากรงบประมาณ เป็นต้น 4) Curriculum หมายถึง หลักสูตรที่รองรับความต้องการของผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น Sandbox, Module, MOOCs เป็นต้น 5) Instructor หมายถึง ผู้สอนที่สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดีและ 6) Entrepreneur หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการทั้งทุกส่วนนี้ จะต้องร่วมมือกันออกแบบพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานในโลกอนาคตได้

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในช่วงยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนจะต้องปรับตัวตามให้ทัน ทั้งในส่วนของการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะผู้สอนมีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจดึงดูด สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ประกอบการได้ โดยผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ อีกทั้งต้องบูรณาการร่วมกันกับองค์กรทั้งภายในและภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งผู้เขียนได้ออกแบบโมเดลแนวคิดการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น ที่ชื่อว่า “SPECIE Model” ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกัน ได้แก่ 1. Specific (หลักสูตรที่มีความพิเศษ แปลกใหม่ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน) 2. Program Learning (รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสาน) 3. Executive หมายถึง (ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนให้ทุกๆ ด้าน) 4. Curriculum (หลักสูตรที่รองรับความต้องการ ของผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) 5. Instructor (ผู้สอนที่สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอน กับเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี) และ 6. Entrepreneur (การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น ผู้ประกอบการ) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์ความต้องการทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรองรับตลาดแรงงานในโลกอนาคตได้

ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในช่วงยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นนี้ ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ไร้รอยต่อ (Seamless) เนื่องจากการเรียนการสอนในโลกอนาคตสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลายืดหยุ่นสะดวก รวดเร็ว และยังคงตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นการพลิกโฉมการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นอย่างแท้จริง หากสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าจะขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กไม่รีบเร่งการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็อาจต้องปิดตัวลงเหมือนที่เกิดขึ้นมาบ้างแล้ว ซึ่งสำนวนสุภาษิตที่ว่า “ปลาใหญ่กินปลาเล็ก” สำนวนสุภาษิตนี้คงใช้ไม่ได้กับยุคการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นนี้แล้ว คงต้องลองเปลี่ยน มาเป็นสำนวนสุภาษิตที่ว่า “ปลาเร็วกินปลาช้า” น่าจะมีความเข้ากันกับการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นมากกว่าในช่วงอดีต

ทำให้เห็นถึงการเกิดการจัดการเรียนการสอนในช่วงยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้นในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะตัวผู้สอนที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสอนให้มีความทันสมัยและใช้การบูรณาการร่วมกัน รวมถึงรูปแบบใหม่ที่ต่างไปจากการสอนแบบเดิม เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับความต้องการและตอบโจทย์ของผู้เรียน ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ ในช่วงยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น 2570

บรรณานุกรม

- กิติพงศ์ พร้อมวงศ์. (2564). *ชี้ 9 ทิศทางขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงรองรับการลงทุนของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.
- กุลธิดา พุ่งคาโน. (2564). การเรียนรู้แบบผสมผสาน Blended Learning ในวิถี New Normal Blended Learning in a New Normal. *วารสารครุศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(1), 29-43. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://edujournal.bsru.ac.th/publishes/18/articles/318>
- ฉันทนา จันทร์บรรจง และทักษ์ อุดมรัตน์. (2555). *การสะสมหน่วยการเรียนรู้ของประเทศญี่ปุ่น*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. [เอกสารอัดสำเนา].
- ณัฐพงษ์ บางท่าไม้. (2561). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมตามแนวคิด TPCK Model เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำหรับนิสิตครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2566). *ข้อมูลสถิติการสมัครสอบ TGAT/TPAT 2-5* (ตั้งแต่วันที่ 1-10 พ.ย. 2565). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://help.mytcas.com/article/240-announcement-25>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *แนวปฏิบัติเรื่อง แนวทางการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox)*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- นิวัฒน์ ศรีสวัสดิ์. (2555). ความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีในวิชาชีวะครู TPACK. *วารสาร สภาคณบดี คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 4(2), 20-37.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2553). การบูรณาการไอซีทีสำหรับครู. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 12(2), 157-167. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nw/article/view/9282/8395.
- พิณสุดา สิริธังศรี. (2558). *แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ไพฑูริย์ นันตะสุนทร. (2563). *การจัดทำบทเรียนมอดูล (Module)*. ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.edu.ru.ac.th/coved/pdf/Vo_Ed/การจัดทำบทเรียนมอดูล.
- ศิริพรรณ ชุมชุม (2558). *ระบบการรับรองผลการเรียนรู้เดิม ประเทศออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. [เอกสารอัดสำเนา].
- สมศักดิ์ นวายุทธ. (2558). *ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ กรณีศึกษาสาธารณรัฐเกาหลี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. [เอกสารอัดสำเนา].
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2563). *MOOCs : นวัตกรรมการศึกษา/เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการศึกษาแบบก้าวกระโดด*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nstda.or.th/home/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- อริญญา เถลิงศรี. (2561). *Disruption: ทำลายล้างหรือสร้างโอกาส*. ไทยพับลิก้า: กล้าพูดความจริง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2018/06/seac-disruption/>
- Anuchana, P. (2020, March 27). *Hybrid Learning การเรียนแบบใหม่ ที่ได้ทั้งเรียนในแคมปัสและแบบออนไลน์*. Hot courses Thailand. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.hotcourses.in.th/study-abroad-info/choosing-how-to-study/what-is-hybrid-learning/
- Carman, J. M. (2005). *Blended Learning Design: Five Keys Ingredients*. [Online]. Retrieved from: <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20L.pdf>
- Cropley, A. J., & Dave, R. H. (1978). *Lifelong Education and Training of Teacher: Developing a Curriculum for Teacher Education on the Basis of Principles of Lifelong Education*. Pergamon Press.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054. [Online]. Retrieved from: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Lim, E. (Producer). (2021, September 27). What is Blended Learning 2.0 [YouTube]. National University of Singapore: genius channel. [Online]. Retrieved from: <https://cit.nus.edu.sg/blended-learning-2-0/>
- Schwab, K. (2019). *The Global Competitiveness Report 2019*. Geneva Switzerland: World Economic Forum
- Yaso, M. (2013, July 20). *21st Century Learning* [Online]. Goodnow. [Online]. Retrieved from: <http://www.gotoknow.org/posts/542974/>

จิตอาสาภพมาหาแห่งความดี

Volunteer Spirit: The Elixir of Goodness

พูนศักดิ์ กมล

Poonsak kamol

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Chaiyaphum Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: poonsakkamol@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received): 20 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 3 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 5 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

บทความเรื่องจิตอาสาภพมาหาแห่งความดีนี้เป็นการสร้างความดีในรูปแบบนามธรรมเป็นแนวคิดที่ว่าการทำงานด้านจิตอาสาเป็นภพมาหา โดยการทำงานอาสาในชุมชนหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรส่วนตัว และมักจะมุ่งเน้นการช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นๆ โดยมีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นอย่างเต็มที่ โดยไม่คาดหวังการได้รับสิ่งใดเป็นสิ่งตอบแทน แนวคิดนี้เน้นการเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจและความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นในชุมชนจึงมักเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา ค่านิยมสังคม หรือความผูกพันอารมณ์ต่อชุมชน โดยความสำคัญแล้วการทำงานในรูปแบบของจิตอาสาเป็นการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และเป็นการสร้างสังคมที่มีคุณธรรม ความเป็นธรรมและเสมอภาคต่อกันในสังคม

คำสำคัญ: จิตอาสา, ภพมาหา, ความดี

Abstract

The wonder of psychoanalytical goodness is the creation of goodness in legendary form. It's an ideology that sees psychic work as miraculous. Operating as non-believers of deities within communities or organizations, individuals don't seek personal gain. Instead, they emphasize helping others with fervor, volunteering without expecting any reward. This concept enhances the spiritual and emotional well-being of others in the community. Thus, it's closely related to religious beliefs, social values, or emotional dedication to the community. Working in a humble and slow manner promotes understanding and good relationships within the community, fostering an honest and reciprocating society.

Keywords: Volunteerism, Allegory, Kindness.

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายทางความคิด และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าในสังคมปัจจุบันมีกลุ่มอาสาสมัครมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มงานราชการและกลุ่มอาสาที่

รวมตัวกันทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนเหล่านั้นมีความประสงค์อะไรในการทำงาน ที่มีการกล่าวถึงการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนอื่น โดยการกล่าวถึงแนวคิดด้านการอาสาทำความดี ที่เป็นจิตอาสา และกลุ่มอาสาสมัครมักจะหมายถึงการทำงานอย่างไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือสังคม โดยอาจเป็นการทำงานเพื่อการกุศลหรือการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คาดหวังความผลกำไรส่วนตัว จิตอาสาสมัครเกิดขึ้นจากความสนใจ ความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือความเชื่อมั่นในความสำคัญของการทำบุญและการช่วยเหลือสังคม การทำจิตอาสาสมัครเป็นทางเลือกที่ดีในการเสริมสร้างความสุขและความสมดุลในชีวิตและการงานของบุคคลในสังคม

กลุ่มที่ทำงานด้านบริการสังคม และกลุ่มคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจเอื้อเฟื้อ หันมาทำกิจกรรมเพื่อสังคมมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560: 41) เพราะงานจิตอาสาเป็นสิ่งที่ให้มนุษย์ได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในตนเองในฐานะองค์ประกอบรวมที่สำคัญทางสังคมเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากในปัจจุบันปัญหาสังคมเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งทางครอบครัว ชุมชน และสังคม หากไม่รีบแก้ไขให้ทันท่วงที สังคมก็จะตกอยู่ภายใต้ความสับสนวุ่นวาย ซึ่งไม่ใช่เรื่องดีนัก แต่การสร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นได้มากเท่าไร สังคมแห่งการแบ่งปันเอื้ออาทรก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น เป็นการปลูกจิตสำนึกหรือสั่งจิตของคนในสังคมด้วยว่า จงทำดีเพื่อความดี อย่าทำดีเพื่อดูดี

การเรียนรู้เพื่อจิตอาสาที่มีความสำคัญมากในการสร้างสังคมที่แข็งแกร่งและเจริญรุ่งเรืองเมื่อคนมีความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน มันสร้างสัมพันธภาพที่แข็งแกร่งและความร่วมมือที่สูงขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาเพื่อจิตอาสาภาพยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้เหล่านี้อาจช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความยุติธรรมในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนขึ้นโดยรวม การศึกษาเพื่อจิตอาสาภาพยังเป็นการสร้างความสุขและความรับผิดชอบสู่ชีวิตของผู้เรียนเองด้วยการเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือผู้อื่น มันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสุขที่แท้จริงในชีวิตประจำวันของเราด้วยกัน

แนวคิดจิตอาสา

การแสดงออกในด้านการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นจิตสาธารณะมีความหมายในแง่ความเป็นพลเมือง ผู้ที่ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน (ชัยวัฒน์ ธีรพันธุ์: 21-33) การประพฤติปฏิบัติตน และการมีส่วนร่วมที่ดีในกิจกรรมของชุมชนการช่วยเหลือตนเอง การให้ความร่วมมือการเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชนเพื่อสร้างสาธารณูปโภคในชุมชน และการให้ความเป็นมิตร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกัน (บุญสม ธรรมชาติวิวัฒน์: 43-47)

จิตอาสาต่อสังคมการมีจิตอาสาเกิดจากบุคคลและปัจจัยในชุมชนการที่บุคคลจะมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีปัจจัยหลักและเป็นความรู้สึกมีจิตสำนึกส่วนตัวได้จากทุกคนที่อยู่รอบข้างครอบครัวเพื่อน (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2544: 99) พร้อมกับเป็นความรู้สึกที่ได้ฝึกฝนมาตั้งแต่เด็กที่มีผู้ค้นพบว่าการดำเนินชีวิตจากการรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวนอกจากนั้นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูประเพณีวัฒนธรรมจากท้องถิ่นที่อยู่อาศัยหรือภูมิภาคนาที่มีสภาพแวดล้อมพร้อมทั้งมีความเป็นจิตอาสาเกิดจากส่วนบุคคล (ชูชัย ศุภวงศ์, 2539: 29) ในแต่ละพื้นที่มีกระบวนการทางสังคมที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อการรับรู้และการมีจิตสาธารณะของบุคคลที่แตกต่างกัน

ในเขตที่มีความซับซ้อนของกระบวนการทางสังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอาจจะมี การแข่งขัน
แก่งแย่งหรือมีการดำเนินชีวิตแบบเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตสำนึกของบุคคลได้โดยไม่รู้ตัว

“จิตอาสา” ในแง่ของพุทธศาสนาหมายถึงการให้บริการและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คาดหวัง
ผลตอบแทนใดๆ อันเป็นทางเลือกของผู้ฝึกฝนในการพัฒนาคุณธรรมและจิตใจ นี่คือหลักการสำคัญของ
จิตอาสาในพุทธศาสนาบำเพ็ญคุณการให้บริการแก่ผู้อื่นโดยไม่คาดหวังผลตอบแทน เพื่อสร้างคุณค่าและ
คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ดี สาธารณะประโยชน์การให้บริการแก่สังคมและชุมชนเพื่อประโยชน์
ส่วนรวมและความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติการสร้าง ความเข้าใจและเมตตาการให้ความเข้าใจและ
เมตตาต่อความทุกข์ทรมานและความเดือดร้อนของผู้อื่นการพัฒนาศีลธรรม: การใช้การกระทำดีเพื่อ
พัฒนาศีลธรรมของตนเอง และผู้อื่นการสร้างความสุข: การให้บริการและช่วยเหลือผู้อื่นเป็นทางเลือกที่
สร้างความสุขและความสุขทั้งใจแก่ผู้ที่ทำจิตอาสา และผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือการละเมียดนิสัย: การปฏิบัติ
ตามหลักการของพุทธศาสนาและการรักษานิสัยในการกระทำที่ดี เช่น ความเมตตาและความเต็มใจ
การทำจิตอาสาในพุทธศาสนา มักเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นในทุกๆ มิติของชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต ทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวันในการเป็นอยู่ตามวิถีของมนุษย์
ด้วยสาเหตุนี้จึงต้องมีการอธิบายคำของทักษะว่า หมายถึง ความชำนาญ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า skill
นอกจากนี้ คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ยังได้ขยายความของคำว่า ทักษะ
(skill) มากขึ้นว่าหมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง
ซึ่งอาจเป็นทักษะด้านร่างกาย สติปัญญา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) หรือสังคม ที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝน
หรือการกระทำบ่อยๆ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต
และการทำงาน โดยรวมแล้วประกอบด้วย สมรรถนะทักษะ บุคคลที่มีจรรยาทักษะจะเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดี
ส่วนบุคคลที่มีสมรรถนะทักษะจะเป็นผู้ปฏิบัติงานได้เก่งกล่าวถึงความสามารถในการทำหน้าที่ต่างๆ ได้
เป็นอย่างดีมีความคล่องตัว (<http://www.royin.go.th/?knowledges>).

คำว่าทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำงานหรือการกระทำที่ได้รับการเรียนรู้และ
พัฒนาขึ้นมา ซึ่งสามารถฝึกฝนและปรับปรุงได้ตามเวลา ทักษะอาจมีลักษณะทางกายภาพ เช่น การขับรถ
หรือทางความสามารถทางปัญญา เช่น การแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังรวมถึงทักษะทางความสัมพันธ์ เช่น
การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะสามารถเป็นเหมือนหรือแตกต่างกันไปตามบทบาทและ
สถานการณ์ที่ต้องการใช้งาน การพัฒนาทักษะมีความสำคัญสำหรับการปรับตัวและการเติบโตในชีวิต
(กศน.อำเภอโพธารณะ, [ออนไลน์]) ซึ่งเป็นคนละอย่างกับทักษะชีวิต หมายถึงชีวิตว่าเป็นความสามารถ
ทางสังคม ความคิดอ่าน ความพยายามเพิ่มพูนปฏิบัติสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่นกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้
ประสบผลสำเร็จ สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤติที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาตลอดจนเป็น
ความสามารถจะส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชนด้วย

ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลมีความจำเป็นต้องมีอย่างยิ่งที่จะเผชิญกับชีวิตและความท้าทายต่างๆ
ให้ได้รับความสำเร็จทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ เจตคติ และทักษะต่างๆ ซึ่งจะช่วยใน
การสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลในการที่จะสามารถรับผิดชอบ ตนเองสำหรับการดำเนินชีวิต โดยมีการ
สร้างทางเลือกที่ดี การต่อต้านความกดดันจากกลุ่มเพื่อน และการจัดการกับสิ่งที่เข้ามาคุกคามชีวิต
(มงคล อุดมชัยพัฒนากิจ, 2558)

ทักษะชีวิตว่า คือ ความสามารถ และความชำนาญในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์
เพื่อตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาของพฤติกรรม และสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างถูกต้อง (เจษฎา นกน้อย
และคณะ, ม.ป.ป.)

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถบุคคลที่พยายามจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับความต้องการและสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2547)

ทักษะชีวิตเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนในปัจจุบัน และเป็นทักษะหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนและลดประเด็นปัญหาสำคัญที่เข้ามาคุกคามชีวิตของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยเสริมสร้างการดำเนินในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านต่างๆ ในกลุ่มเพื่อนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (สกล วรเจริญศรี, 2550) จากความหมายที่แสดงถึงแนวคิดของควมมีทักษะในการใช้ชีวิต ในแต่ละความหมายของแต่ละแนวคิดจึงได้เกิดรูปแบบต่างๆ ในการดำเนินอย่างมีทักษะที่ดีของคนเรา ประเภทและองค์ประกอบของทักษะชีวิต ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด บทบาทชาย-หญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อ จริยธรรม ปัญหา ฯลฯ (ดวงละภา กุดนอก, 2551)

ทักษะชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างอิสระในวัยผู้ใหญ่ (มณฑรา ธรรมบุศย์, 2553) โดยมีองค์ประกอบของทักษะชีวิตออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily life skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันผู้ที่มีทักษะด้านนี้จะแสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏจนเป็น นิสัยที่เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ การดำรงชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีทักษะเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและสุขภาพที่ดีได้ นี้คือบางทักษะที่สำคัญที่ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวัน การจัดการเวลาให้เหมาะสมเพื่อให้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการกิจวัตรประจำวัน เช่น การทำงาน การพักผ่อน การออกกำลังกาย และเวลากับครอบครัวหรือเพื่อการส่วนตัว การวางแผนการเงินและการจัดการกับรายรับและรายจ่าย เพื่อให้เงินพอใช้ในการดำรงชีวิตและป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การดูแลสุขภาพทั้งทางกายและจิต เช่น การออกกำลังกายเป็นประจำ การรับประทานอาหารที่เหมาะสม การนอนหลับที่เพียงพอ และการจัดการกับสถานการณ์ที่ทำให้เครียดหรือเศร้า

ทักษะในการสื่อสารที่ดีช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับคนอื่นๆ ทั้งในบ้าน ที่ทำงาน หรือในสังคม การต่อยอดความรู้และทักษะต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ทักษะในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ซับซ้อน และการหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่ท้าทาย และความอดทนที่จะทำงานให้สำเร็จแม้จะเผชิญกับความยากลำบาก การพัฒนาทักษะเหล่านี้สามารถทำได้โดยการฝึกฝนและปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะเหล่านี้สามารถทำได้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร หรือการฝึกฝนด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ชีวิตประจำวันของคุณ

กระบวนการและวิธีการใช้ทักษะกับการดำเนินชีวิต การใช้ทักษะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งสามารถแบ่งทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตออกเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. การวางแผนและการจัดการเวลา: การวางแผนกิจกรรมและการจัดการเวลาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้คุณทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในชีวิตทุกด้าน

2. ทักษะการแก้ปัญหา: การเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยให้คุณเผชิญกับทุกอุปสรรคในชีวิตได้อย่างมั่นใจ
3. ทักษะการสื่อสาร: การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูดและเขียนเป็นทักษะที่สำคัญ มันช่วยให้คุณเชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับในการติดต่อกับผู้อื่น
4. การเรียนรู้และการปรับตัว: การเปิดรับความรู้ใหม่และการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมเป็นทักษะที่สำคัญในการปรับตัวและเจริญเติบโตในชีวิต
5. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น: การเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีสามารถช่วยให้คุณประสบความสำเร็จในที่ทำงานและชีวิตส่วนตัวได้อย่างมีความสุข
6. ทักษะการบริหารจัดการเงิน: การเรียนรู้การบริหารจัดการเงินให้ดีเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้คุณสร้างฐานทางการเงินที่แข็งแกร่งและปลอดภัยในอนาคต
7. ความอดทนและการจัดการกับความเครียด: การฝึกฝนความอดทนและการเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียดเป็นทักษะที่สำคัญในการเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายในชีวิต
8. การสร้างและรักษาสุขภาพที่ดี: การดูแลสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการมีชีวิตที่สมดุลและมีคุณภาพ
9. ความรับผิดชอบส่วนตัว: การรับผิดชอบต่อตัวเองและการกระทำของเราเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราเป็นผู้เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับในสังคม
10. การพัฒนาคุณภาพชีวิต: การมองหาความสุขและความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนาตัวเองในด้านที่คุณสนใจและทำให้คุณรู้สึกมีความสุขเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต. การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล การตระหนักรู้ในตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ การจัดการกับความเครียด (กศน.อำเภอโพธาราม, [ออนไลน์])

คำถามเรื่องจิตอาสาเป็นการทำความดีจริงหรือไม่ ?

การทำงานด้านจิตอาสาถือเป็นการทำความดี เนื่องจากมันเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือแก่คนอื่น ๆ โดยที่ไม่คาดหวังการได้รับสิ่งใดเป็นตอบแทน การทำความดีในรูปแบบนี้มักมีผลกระทบที่ดีต่อสังคมและชุมชนโดยรวม การทำงานด้านจิตอาสาถือเป็นการสร้างภาพที่ดีของตนเองและชุมชนในที่สุด เมื่อคนมองเห็นผู้ทำงานด้านจิตอาสาที่ให้ความรักและความสนับสนุนต่อผู้อื่น มันช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลนั้นๆ อีกทั้งยังส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของชุมชนโดยรวม การทำงานด้านจิตอาสาถือเป็นการประทับใจที่ส่งเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความเป็นไปได้ในการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างชุมชนและสนับสนุนการเจริญเติบโตของผู้คนในทุกๆ ระดับของชีวิต

การทำงานด้านจิตอาสา ตามแนวคิดของแต่ละคน เช่น บางคนที่มีมุมมองว่าไม่นับเป็นการทำความดีจริงๆ อาจมีแรงจูงใจหลายประเภทที่นำพาคนไปทำจิตอาสา เช่น ความเอื้อเฟื้อจากศาสนา ความสังเกตการณ์ต่อสังคม หรือแม้กระทั่งความผูกพันอารมณ์ต่อคนในชุมชนของตน การทำความดีหรือจิตอาสาอันนี้มีความหลากหลายและมีแง่มุมต่างๆ ขึ้นอยู่กับมุมมองและค่านิยมของแต่ละคน

มุมมองเรื่องจิตอาสาที่มีความหลากหลายตามแต่ละบุคคลและชุมชน เพื่อบางคนการทำงานด้านจิตอาสาเป็นทางเลือกที่ดีในการใช้เวลาว่างๆ เพื่อให้บริการและช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องและสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งในชุมชน สำหรับบางคน เรื่อง

จิตอาสาเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้พวกเขารู้สึกถึงความสุขและความพึงพอใจ โดยการช่วยเหลือผู้อื่นทำให้พวกเขารู้สึกว่าชีวิตของตนมีความหมายและมีความสำคัญมากขึ้น แต่ก็ยังมีบางคนที่ไม่เห็นคุณค่าในการทำงานด้านจิตอาสาหรือไม่สามารถมองเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้ อาจเพราะขาดความเข้าใจหรือความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง หรือมองว่าเวลาว่างๆ ควรใช้ในกิจกรรมอื่นที่มีประโยชน์มากกว่าการทำงานอาสา ในบางกรณีก็อาจมีข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้เวลาและพลังงานในการทำงานอาสาที่อาจไม่ได้รับผลตอบแทนทางการเงินโดยตรง แม้ว่าการทำงานด้านจิตอาสาจะไม่ได้รับผลตอบแทนทางการเงิน แต่เป็นการสร้างความพอใจและความสุขที่ใหญ่ขึ้นในใจของผู้ที่มีส่วนร่วมด้วย และอาจมีผลกระทบที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือด้วย

เพราะเหตุนี้ การทำงานด้านจิตอาสา จะเป็นการทำความดีหรือไม่อย่างไรจึงต้องมีหลักเกณฑ์ในการคิดและหลักธรรมทางด้านศาสนาเป็นเครื่องมือในการประเมินเหตุผลนั้นๆ ด้วยเช่นกัน

สรุป

จิตอาสาเป็นการทำงานหรือให้บริการโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนในรูปของเงินเกี่ยวข้องกับทำให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยการอาสา จิตอาสาเกิดขึ้นจากความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่นและความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่ดีขึ้นโดยไม่คาดหวังการได้รับสิ่งใดเป็นตอบแทน ภาพมาฉายแสดงความหมายหรือความรู้สึกโดยมีการสะท้อนสัญลักษณ์หรือความหมายที่ซ่อนอยู่แสดงผ่านภาพเรื่องราวที่มีความเข้าใจได้ในระดับต่างๆ เช่น ในวรรณคดีหรือศิลปะ และภาพมายามักถูกใช้เพื่อสื่อสารความหมายทางสังคม ทางวรรณคดี หรือความคิดเรื่องย่อยๆ ที่ลึกซึ้ง ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะหรือคุณธรรมที่ดีที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำที่เมตตาและเมตตาต่อผู้อื่น ความดีสามารถแสดงออกผ่านการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่คาดหวังการได้รับสิ่งตอบแทนใดๆ หรือผ่านคุณค่าทางสังคมที่ดี เช่น ความเข้าใจ ความกระตือรือร้น และความอนุเคราะห์ ความดีมักเป็นหลักการที่สำคัญในการสร้างสังคมที่สงบและร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ด้วยการเข้าใจทักษะของจิตอาสาเป็นอย่างดี

จิตอาสาเป็นส่วนสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสา เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้คุณทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือผู้อื่น นี่คือนโยบายด้านจิตอาสาที่สำคัญ ในมุมมองต่างๆ การมีความสามารถในการฟังและเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาและสนับสนุนได้อย่างเหมาะสม การมีความเอาใจใส่และความอ่อนโยนในการจัดการกับสถานการณ์และความต้องการของผู้อื่น การสร้างความไว้วางใจกับผู้ที่คุณทำงานร่วมกับอย่างมีความสำคัญ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสนับสนุนกัน การมีทักษะในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยให้ผู้อื่นก้าวข้ามอุปสรรคและสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่เหมาะสมได้ การมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เชื่อมโยงและสร้างความเชื่อถือนอกกลุ่มทำงาน การมีความสามารถในการให้คำแนะนำและสนับสนุนผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาและทำงานร่วมกัน การมีความสามารถในการจัดการกับความเครียดและการดูแลตนเองในขณะที่ทำงานอาสาสมัครเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาสุขภาพจิตใจไว้ได้ การพัฒนาทักษะด้านจิตอาสาสมัครสามารถทำได้โดยการฝึกฝนและปฏิบัติในสถานการณ์จริงๆ ของการอาสาสมัครและการสื่อสารกับผู้อื่นในชุมชนของคุณ

จิตอาสาภาพมาฉายแห่งความดี เป็นแนวคิดที่เน้นการกระตุ้นและส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและเมตตาต่อผู้อื่น โดยการกระทำที่มีจรรยาบรรณและคุณค่าทางมารยาท เพื่อสร้างสังคมที่เจริญก้าวหน้าแนวคิดนี้เน้นการทำความดีและการช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่คาดหวังการได้รับสิ่งตอบแทนใดๆ และมัก

เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางศาสนาหรือจรรยาบรรณที่ซึ่งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพึ่งพาและช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มที่โดยไม่คำนึงถึงตอบแทน แนวคิดนี้ยังเน้นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่ดีและการกระทำที่มีเมตตาและอนุเคราะห์ต่อผู้อื่นในทุกๆ สถานการณ์และสภาพความต้องการในชุมชน

บรรณานุกรม

- กศน.อำเภอโพธารณะ. *บทที่ 8 ทักษะชีวิตเพื่อสุขภาพจิต*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://photalenfe.blogspot.com/2016/04/8.html> [20 มีนาคม 2567].
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). *คนดีสร้างได้: โมเดลบริบูรณ์ธรรม*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). *ปฏิบัติการสังคมผ่านวิธีสานพลังเครือข่ายผู้นำและสื่อมวลชนพลังความรู้จาก การวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่งจำกัด.
- ชูชัย ศุภวงศ์. (2539). *ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพ: ทักษะนักคิดในสังคมไทย*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส).
- พระนรินทร์ คำเรือง. (2555). *จิตสาธารณะในพระพุทธศาสนาเถรวาท. รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- มงคล อุดมชัยพัฒนากิจ. (2558). *ทักษะชีวิตบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบบรรยากาศองค์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพในการทำงาน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*.
- เจษฎา นกน้อย และคณะ. (ม.ป.ป.). *การจัดการความรู้และสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). *ผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและเปลี่ยนแปลงคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนชาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านมูทิทา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ชัยวัฒน์ ธิรพันธุ์. (ม.ป.ป.). *บทสัมภาษณ์ Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย. วารสารสื่อพลัง, 7(3)*
- บุญสม ธรรมชาติวิพนธ์. (ม.ป.ป). *จิตสำนึก. วารสารวิชาการสภาอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1*.
- ดวงละภา กุดนอก. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมค่ายเยาวชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ตำบลโนนหอม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- <http://www.royin.go.th/?knowledges>.

ญาณวิทยาในกาลามสูตร

Epistemology in the Kalama Sutta

เมธา หริมเทพาธิป

Metha Harimtepathip

สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Philosophy and Ethics Program,

Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: metha.ang@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received): 31 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 5 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 7 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์ญาณวิทยาที่ปรากฏในหลักคำสอนเรื่องกาลามสูตรหรือ เกสปุตตสูตร พบว่า กาลามสูตรทั้ง 10 ข้อ เป็นการนำเสนอข้อเกิดแห่งความรู้ 10 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ที่อ้างมาจากการฟังต่อๆ กันมา 2) ความรู้ที่อ้างมาจากประเพณี 3) ความรู้ที่อ้างมาจากคำเล่า ลือหรือข่าวสาร 4) ความรู้ที่อ้างมาจากตำรา คัมภีร์ หนังสือ ตลอดจนสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท 5) ความรู้ที่ อ้างมาจากตรรกะนิรนัยที่ดูสอดคล้องกับเหตุผล 6) ความรู้ที่อ้างมาจากตรรกะอุปนัยหรือการอ้างสถิติ หรือการเก็บปรากฏการณ์ซ้ำๆ จากธรรมชาติในเชิงการทดลอง 7) ความรู้ที่อ้างมาจากการคาดคะเนตาม ประสบการณ์หรือในเชิงปรากฏการณ์วิทยา 8) ความรู้ที่อ้างมาจากความคิดเห็น แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ระบบปรัชญาที่ตนเชื่อถือ 9) ความรู้ที่อ้างมาจากบุคคลที่ตนเชื่อถือ 10) ความรู้ที่มาจากครูบาอาจารย์ ของเรา หรือเจ้าลัทธิที่เรานับถือ การวิเคราะห์ตีความญาณวิทยาในกาลามสูตรทำให้เกิดสติปัญญา เข้าใจ ในเกณฑ์ตัดสินความจริงว่าความรู้ใดที่ควรเชื่อ ควรปฏิบัติ และความรู้ใดที่ไม่ควรเชื่อ ไม่ควรปฏิบัติตาม โดยใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ อันก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งโดยส่วนตนและส่วนรวมต่อไป

คำสำคัญ: กาลามสูตร, ญาณวิทยา, ญาณวิทยาในกาลามสูตร

Abstract

This academic article aims to analyze Epistemology in the Kalama Sutta. In the tenets of Karma found that doctrine or Kassapa doctrine, presenting a reservoir of 1) Knowledge derived from repeated hearing. 2) Knowledge based on tradition. 3) Knowledge based on rumors or news. 4) Knowledge derived from scriptures, texts, books, and all types of printed media. 5) Knowledge based on deductive reasoning that appears consistent with logic. 6) Knowledge based on inductive reasoning, statistical references, or repeated observations of natural phenomena through experimentation. 7) Knowledge derived from experiential inference or phenomenology. Knowledge based on opinions, ideas, theories, principles, and philosophical

systems one believes in. 8) Knowledge derived from seemingly credible individuals. 9) Knowledge that comes from our teachers or the leaders of the doctrines we respect. The second section presents the criteria for determining the truth, specifying which 10) knowledge should be believed and practiced. The epistemological analysis and interpretation in the Kalama Sutta lead to wisdom and an understanding of the criteria for determining the truth, guiding which knowledge should be believed and practiced, and which knowledge should not be believed or followed. This involves using discernment in decision-making, resulting in an improved quality of life for both individuals and others.

Keywords: Kalama Sutta, Epistemology, Epistemology in the Kalama Sutta.

บทนำ

กาลามสูตรเป็นส่วนหนึ่งในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่มีความสำคัญและเป็นที่ยึดถือในพุทธปรัชญาเถรวาท พระสูตรนี้ถูกบันทึกอยู่ในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย (อง.สตตค. 20/505/179-184) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนที่ช่วยยืนยันข้อสงสัยของชาวกาลามะว่า ความสงสัยที่ชาวกาลามะมีต่อผู้ที่มาประกาศธรรมแต่ละคนนั้นเป็นสิ่งที่ควรสงสัย และควรตั้งข้อสงสัย จากนั้นจึงพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยสติปัญญาและวิจารณ์ญาณ สิ่งใดที่สมควรถูกต้อง เป็นกุศลธรรม เป็นสิ่งที่ควรเชื่อ และสิ่งใดเป็นอกุศลธรรมที่ไม่ควรเชื่อ (พระอรณพ โกวิท (ยฺทลลลล) และพระไกล้รุ่ง ปณญาวชิโร, 2561) ไม่ยึดถือหรือเชื่อในสิ่งใดเพียงเพราะการกล่าวอ้าง เช่น กล่าวอ้างว่าเป็นคำสอนจากผู้ที่ดูน่าเชื่อถือ หรือครูของเรา หรือเป็นประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดมาอย่างช้านาน โดยขาดการไตร่ตรองหรือทบทวนด้วยวิจารณ์ญาณ การสอนดังกล่าวไม่เพียงแต่มีความสำคัญในแง่ของการปฏิบัติทางศาสนา แต่ยังมีแง่มุมในทางปรัชญาที่น่าสนใจทั้งในส่วนญาณวิทยา (Epistemology) ซึ่งเป็นส่วนของปรัชญาบริสุทธิ์ (Pure Philosophy) สาขาหนึ่ง เพียงแต่การศึกษาที่ผ่านมาจะเป็นการศึกษาในเชิงศาสนา เชิงสังคม และการประยุกต์ใช้ เช่น พระสุทศวัฒน์ จรณเมธี (หนูนสุวัฒน์กุล) (2564) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อของสังคมไทยตามหลักกาลามสูตร” ส่วนพระอรณพ โกวิท (ยฺทลลลล) และพระไกล้รุ่ง ปณญาวชิโร (2561) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์หลักกาลามสูตรในพุทธปรัชญาเถรวาทเพื่อประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน” ส่วน สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภ (2565) เขียนบทความวิชาการเรื่อง “กาลามสูตร : ทางรอดในสังคมยุคดิจิทัล” เป็นต้น การศึกษาในเชิงศาสนา สังคม และการประยุกต์ใช้ดังกล่าวยังไม่ได้มีการลงรายละเอียดหรือชี้ชัดว่าส่วนใด คือ ส่วนของญาณวิทยา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ในแง่มุมนี้ เพื่อให้หลักพุทธปรัชญามีความคมชัดทั้งในส่วนญาณวิทยาที่ปรากฏในหลักกาลามสูตร ส่งเสริมคำสอนของพระพุทธเจ้าให้มีความเป็นสากลมากขึ้นในเชิงวิชาการ ตลอดจนทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันต่อไป

กาลามสูตร เป็นหลักคำสอนทางพุทธธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนครั้งแรกกับชาวกาลามะซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนเกสปุตตะ (Kessaputta) หรือเกสปุตตนิคมจึงเรียกชื่อพระสูตรนี้อีกชื่อหนึ่งว่า “เกสปุตตสูตร” กาลามสูตรไม่ได้เป็นเพียงเรื่องที่สอนว่า อย่าเพิ่งเชื่ออะไรง่ายๆ แต่ในคำสอนมีส่วนสำคัญอันเป็นสารัตถะแห่งพุทธปรัชญาและพุทธจริยธรรม ตลอดถึงเกณฑ์ค่าประกันความชอบธรรม ที่ถือว่าเป็นคำตอบใหม่ เป็นองค์ความรู้ใหม่ เป็นนวัตกรรมใหม่ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมองโลกและชีวิตตามความเป็นจริงด้วย (พระมหาหมทินทร์ ปุริสุตโตโม และคณะ, 2566)

ในช่วงแรกของกาลามสูตรที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกายนั้นกล่าวถึง “สิ่งที่ย่าเพ็งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่า” หมายความว่า สิ่งทีกล่าวอ้างต่อไปนี้ เป็นบ่อเกิดของความรู้เชิงญาณวิทยา 10 ประการ ที่ควรมีการนำมาใคร่ครวญหรือทบทวน พินิจพิจารณาเสียก่อน ก่อนที่จะตัดสินใจว่าเชื่อหรือปฏิบัติ ตามหรือไม่ ก่อนที่จะนำสู่บทวิเคราะห์ญาณปรัชญาในกาลามสูตร ผู้เขียนขอยกกาลามสูตรที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎกมาเป็นบทตั้งเพื่อศึกษาเป็นเบื้องต้นเสียก่อน ดังนี้

กาลามสูตรที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก

กาลามสูตรที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก เป็นเรื่องเล่า (narrative) จากพระอานนท์ ที่ถูกสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นผ่านการสังคายนา โดยมีเนื้อความดังต่อไปนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเสด็จจาริกไปในโกศลชนบทพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ เสด็จถึงนิคมของพวกกาลามะชื่อว่า เกสปุตตะ ชาวเกสปุตตะนิคมได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า มีสมณพราหมณ์พวกหนึ่งมายังเกสปุตตะนิคม สมณพราหมณ์พวกนั้นพูดประกาศแต่เฉพาะ วาทะของตัวเท่านั้น ส่วนวาทะของผู้อื่นช่วยกันกระทบกระเทียบ ดูหมิ่น พุดกต ทำให้ไม่น่าเชื่อ

มีสมณพราหมณ์อีกพวกหนึ่งมายังเกสปุตตะนิคม ถึงพราหมณ์พวกนั้น ก็พูดประกาศแต่เฉพาะ วาทะของตนเท่านั้น ส่วนวาทะของผู้อื่นช่วยกันกระทบกระเทียบ ดูหมิ่น พุดกต ทำให้ไม่น่าเชื่อ พระเจ้าข้า พวกข้าพระองค์ยังมีความเคลือบแคลงสงสัยในสมณพราหมณ์เหล่านั้นว่า ใครพูดจริง ใครพูดเท็จ

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ก็ควรแล้วที่ท่านทั้งหลายจะเคลือบแคลงสงสัย ท่านทั้งหลายเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในฐานะที่ควรแล้ว มาเกิดท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา อย่าได้ยึดถือตามถ้อยคำสืบๆ กันมา อย่าได้ยึดถือโดยตื่นข่าวว่า ได้ยินอย่างนี้ อย่าได้ยึดถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ยึดถือโดยเดาเอาเอง อย่าได้ยึดถือโดยคาดคะเน อย่าได้ยึดถือโดยความตรึกตามอาการ อย่าได้ยึดถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับทิวของตัว อย่าได้ยึดถือโดยเชื่อว่าผู้พูดสมควรจะเชื่อได้ อย่าได้ยึดถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา

เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ ผู้รู้ติเตียน ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ เมื่อนั้นท่านทั้งหลายควรละธรรมเหล่านั้นเสีย

ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความโลภ ความโกรธ ความหลง เมื่อเกิดขึ้นในภายในบุรุษ ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ ก็บุคคลผู้โลภ ผู้โกรธ ผู้หลง ถูกความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำ มีจิตอันความโลภ ความโกรธ ความหลง กลุ่มรุมนี้ ย่อมฆ่าสัตว์ก็ได้ ลักทรัพย์ก็ได้ คบชู้ก็ได้ พุดเท็จก็ได้ สิ่งใดเป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์สิ้นกาลนาน บุคคลผู้โลภ ผู้โกรธ ผู้หลง ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้นก็ได้

ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล มีโทษหรือไม่ มีโทษ ท่านผู้รู้ติเตียนหรือท่านผู้สรรเสริญ ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์หรือหาไม่ ดูกรกาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง เมื่อเกิดขึ้นในภายในบุรุษ ย่อมเกิดเพื่อประโยชน์หรือเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ ก็บุคคลผู้ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ไม่ถูกความโลภ ความโกรธ ความหลง ครอบงำ มีจิตไม่ถูกความโลภ ความโกรธ ความหลง กลุ่มรุมนี้ ย่อมไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่คบชู้ ไม่พุดเท็จ สิ่งใดย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข สิ้นกาลนาน บุคคลผู้ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ย่อมชักชวนผู้อื่นเพื่อความเป็นอย่างนั้น

ท่านทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ธรรมเหล่านี้เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล มีโทษหรือไม่ มีโทษ ท่านผู้รู้ดีเตียนหรือท่านผู้รู้สรรเสริญ ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขหรือหาไม่ เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นกุศล ธรรมเหล่านี้ไม่มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้สรรเสริญ ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข เมื่อนั้น ท่านทั้งหลายควรเข้าถึงธรรมเหล่านั้นอยู่

อริยสาวกนั้น ปราศจากความโลภ ปราศจากความพยาบาท ไม่หลงแล้วอย่างนี้ มีสัมปชัญญะ มีสติมั่นคง มีใจประกอบด้วยเมตตา มีใจประกอบด้วยกรุณา มีใจประกอบด้วยมุทิตา มีใจประกอบด้วยอุเบกขา แผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่ 2 ทิศที่ 3 ทิศที่ 4 ก็เหมือนกัน ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทัวสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจอันประกอบด้วยเมตตาอันไพบุลย์ ด้วยใจอันประกอบด้วยกรุณาอันไพบุลย์ ด้วยใจอันประกอบด้วยมุทิตาอันไพบุลย์ ด้วยใจอันประกอบด้วยอุเบกขาอันไพบุลย์ถึงความเป็นใหญ่หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่

อริยสาวกนั้นมีจิตไม่มีเวรอย่างนี้ มีจิตไม่มีความเบียดเบียนอย่างนี้ มีจิตไม่เศร้าหมองอย่างนี้ มีจิตผ่องแผ้วอย่างนี้ ย่อมได้รับความอนุใจ 4 ประการในปัจจุบันว่า 1) ถ้าปรโลกมีจริง ผลวิบากของกรรมทำดี ทำชั่วมีจริง เหตุนี้ เป็นเครื่องให้เราเมื่อแตกกายตายไป จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ 2) ก็ถ้าปรโลกไม่มี ผลวิบากของกรรมทำดีทำชั่วไม่มี เราไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียน ไม่มีทุกข์เป็นสุข บริหารตนอยู่ในปัจจุบัน 3) ก็ถ้าเมื่อบุคคลทำอยู่ เชื่อว่าทำบาป เราไม่ได้คิดความชั่วให้แก่ใครๆ โทนเลยทุกข์จักมาถูกต้องเราผู้ไม่ได้ทำบาปกรรมเล่า 4) ก็ถ้าเมื่อบุคคลทำอยู่ ไม่เชื่อว่าทำบาป เราก็ได้พิจารณาเห็นตนว่าเป็นคนบริสุทธิ์แล้ว ทั้งสองส่วน

ดูกรกาลามชนทั้งหลาย อริยสาวกนั้นมีจิตไม่มีเวรอย่างนี้ มีจิตไม่มีความเบียดเบียนอย่างนี้ มีจิตไม่มีเศร้าหมองอย่างนี้ มีจิตผ่องแผ้วอย่างนี้ ย่อมได้รับความอนุใจ 4 ประการนี้แลในปัจจุบัน

บทวิเคราะห์ญาณวิทยาในกาลามสูตร 10 ประการ

เมื่อได้ศึกษากาลามสูตรที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ลำดับถัดไปจะเป็นการวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงญาณวิทยาในกาลามสูตร 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. มา อนุสสเวน -อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าได้ฟังตามกันมา

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้เป็นความรู้ที่เกิดจากการฟังต่อๆ กันมา เมื่อมีผู้ฟังก็ต้องมีผู้เล่าให้ฟัง สิ่งที่เขาออกมาจากปาก คือ เรื่องเล่า (narrative) และเรื่องเล่าเหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง เมื่อเรื่องเล่าเหล่านี้ถูกกล่าวขานจากรุ่นสู่รุ่น ก็เป็นไปได้ว่าอาจมีผู้ตัดสินใจเชื่อในเรื่องเล่าดังกล่าวนี้ โดยขาดการพิจารณาตรวจสอบหรือขาดการใช้วิจารณ์ญาณ ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสว่า มา อนุสสเวน แปลว่า อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าได้ฟังตามกันมา นั่นก็เพราะเรื่องเล่าหรือสารที่ถูกส่งต่อๆ กันมานั้นอาจมีข้อผิดพลาดบางประการที่ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจ อาทิ

- การเข้าใจผิดพลาด (Misunderstanding) กล่าวคือ เมื่อข้อมูลถูกส่งต่อไปหลายๆ ครั้ง อาจมีการตีความที่ผิดพลาดหรือแตกต่างไปจากความหมายเดิม

- การบิดเบือนข้อมูล (Distortion) กล่าวคือ ข้อมูลอาจถูกปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมในแต่ละครั้ง ที่ถูกส่งต่อ ทำให้ความหมายเดิมของข้อมูลเปลี่ยนไป

- การสูญหายของข้อมูล (Information Loss) กล่าวคือ บางส่วนของข้อมูลอาจหายไปหรือถูกละเว้นในการส่งต่อ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ครบถ้วน

- การเพิ่มข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง (Addition of Irrelevant Information) กล่าวคือ ผู้ส่งสารอาจเพิ่มความคิดเห็นหรือข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามา ทำให้สารที่ส่งต่อไม่ชัดเจนหรือถูกต้อง
- การเน้นผิดประเด็น (Misemphasis) กล่าวคือ ข้อมูลบางส่วนอาจถูกเน้นหรือทำให้ดูสำคัญเกินกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้การรับสารผิดไปจากความตั้งใจเดิม
- ความคลาดเคลื่อนทางภาษา (Language Barrier) กล่าวคือ ถ้าผู้ส่งและผู้รับเลือกใช้ภาษาหรือคำศัพท์ที่แตกต่างกัน อาจเกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร
- การตีความต่างกัน (Different Interpretation) กล่าวคือ ผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความข้อมูลแตกต่างกันไปตามประสบการณ์หรือความเข้าใจของตน

ข้อผิดพลาดเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ในกระบวนการสื่อสารทุกประเภท ไม่เฉพาะแต่เรื่องของการฟัง การมีความเข้าใจที่ชัดเจนและการยืนยันข้อมูลที่ถูกต้องสามารถช่วยลดข้อผิดพลาดเหล่านี้ได้

บ่อเกิดของความรู้อันเกิดจากการฟังตามๆ กันมานี้ ในทางญาณวิทยายอมรับว่าเป็นบ่อเกิดความรู้ในระดับผัสสะ หมายถึง ความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ การมองเห็น (Visual Perception) การได้ยิน (Auditory Perception) การสัมผัส (Tactile Perception) การดมกลิ่น (Olfactory Perception) และการรับรส (Gustatory Perception) แต่ในกาลามสูตรให้ความสำคัญในเรื่องของการฟังเป็นหลัก และสิ่งที่ฟัง คือ เรื่องเล่าที่มีลักษณะเป็น “ตัวสาร” (message) ที่ถูกสืบทอดมาจากบุคคลหนึ่งสู่อีกบุคคลหนึ่ง หรือจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งผู้ที่เล่าออกมาเป็นคนแรกนั้นอาจตายไปแล้ว แต่ตัวสารยังอยู่ เพราะยังมีผู้ส่งสาร (Messenger) ที่คอยสืบทอดเรื่องเล่าเหล่านี้ไปสู่ผู้รับสาร (Receiver) มาโดยตลอดไม่ขาดสาย ซึ่งเป็นการรับรู้โดยตรงจากสิ่งแวดล้อมโดยไม่ต้องผ่านการตีความทางความคิดหรือความรู้สึกเพิ่มเติม แต่ในความเป็นจริงนั้น ความคิดของมนุษย์มีการตีความต่อข้อมูลที่รับซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ในเรื่องของการเข้าใจและกระบวนการสื่อสารทุกประเภท ไม่เฉพาะแต่เรื่องของการฟัง จึงเป็นสิ่งที่ควรใช้วิจารณญาณ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและการยืนยันข้อมูลที่ถูกต้องสามารถช่วยลดข้อผิดพลาดเหล่านี้ได้

2. มา ปรมปราย - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าถือปฏิบัติสืบทอดกันมา

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้เป็นความรู้ที่เกิดจากการยอมรับนับถือผ่านการปฏิบัติในรูปแบบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจากรุ่นสู่รุ่นเป็นระยะเวลาช้านาน และเกิดเป็นประเพณี (tradition) ที่ปฏิบัติสืบทอดร่วมกันมาในที่สุด เมื่อมีประเพณี พิธีกรรมต่างๆ จึงเกิดขึ้น อันมีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) สิ่งที่เป็นข้อห้าม เรียกว่า จารีต (custom) 2) สิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เรียกว่า ขนบ (norm) และ 3) สิ่งที่ควรทำ (ยึดหยุ่นได้บ้าง) เรียกว่า ธรรมเนียม (rituals) ยกตัวอย่างประเพณีงานแต่งงาน ประกอบด้วยสิ่งที่เป็น “จารีต” เช่น ห้ามทำของแตกในวันแต่งงาน สิ่งที่เป็น “ขนบ” เช่น ต้องมีมงคลแฝดหรือพวงมาลัยคล้องคอตอนทำพิธีรดน้ำสังข์ เป็นต้น ส่วนสิ่งที่เป็น “ธรรมเนียม” เช่น การเอาเงินใส่ซองมอบให้กับผู้กันประตูเงิน-ประตูทอง บุคคลผู้เป็นเจ้าของใส่เท่าใดก็ได้ ไม่บังคับหรือผู้กันประตูเงิน-ประตูทอง อาจต่อรองให้เจ้าสาวทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น วิดพื้น 10 ครั้ง แทนการรับเงินใส่ซองก็ได้ เป็นต้น ดังนั้น สิ่งที่ถูกสืบทอดกันมาหรือประเพณีจึงเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยข้อห้าม (จารีต) ประการหนึ่ง ข้อที่ต้องปฏิบัติ (ขนบ) ประการหนึ่ง และข้อควรปฏิบัติ (ธรรมเนียม) อีกประการหนึ่ง ถ้าฝ่าฝืนถือว่าผิดประเพณี บางพิธีกรรมเรียกว่าผิดผี ซึ่งเชื่อกันว่าจะเกิดสิ่งอัปมงคลหรือความโชคร้ายในชีวิต จำเป็นต้องทำพิธีแก้หรือมีกระบวนการแก้ไขให้ถูกต้อง

การเลือกทำตามประเพณีโดยไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบันอาจส่งผลเสียมากกว่าผลดี ยกตัวอย่างเช่น ปัจจุบันมีการรณรงค์เรื่องโลกเดือด เรื่องฝุ่น PM 2.5 เรื่องปัญหาขยะ

ในแม่น้ำและทะเล ทั่วโลกร้องขอให้มนุษยชาติช่วยกันหยุดพฤติกรรมอันก่อให้เกิดผลกระทบโดยรวมนี้ร่วมกัน หากในสังคมไทยยังไม่ปรับตัว ยังถือประเพณีอย่างเคร่งครัดโดยไม่ดูความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สิ่งที่เราเชื่อว่าจะดี อาจก่อให้เกิดทุกข์โศกกับตนเองและผู้อื่นได้ เช่น การเวียนเทียนด้วยรูปเทียนในช่วงที่มีการรณรงค์เรื่องฝุ่น PM 2.5 การลอยกระทงด้วยภาชนะพลาสติก ในช่วงที่มีการรณรงค์เรื่องปัญหาไมโครพลาสติกหรือมลพิษทางทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ การยึดมั่นถือมั่นในประเพณีมากเกินไป อาจทำให้บุคคลไม่สามารถแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ เนื่องจากมีการกำหนดเส้นทางที่แน่นอนและกฎเกณฑ์ที่จำกัดในวิถีชีวิต อาจทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้มีการปฏิเสธหรือกีดกันของบุคคลที่มีความแตกต่างหรือมองโลกในแง่ลบที่แตกต่างกัน อาจมีข้อขัดแย้งกับค่านิยมหรือกฎหมายที่มีอยู่ในสังคมในปัจจุบัน ทำให้เกิดการขัดแย้งหรือการขัดขวางกันระหว่างความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน และบางครั้งประเพณีอาจมีการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องตามมาตรฐานทางสังคมหรือทางจริยธรรม เช่น เป็นประเพณีที่ส่งเสริมการเบียดเบียนสัตว์ หรือทารุณกรรมมนุษย์ เป็นต้น การสืบทอดประเพณีอาจมีประโยชน์มากมายต่อสังคมและสร้างเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์ในกลุ่ม แต่ก็ควรมีการพิจารณาและการสอดส่องเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นด้วย การสืบทอดประเพณีควรจะเป็นกระบวนการที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้แก่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อไปในอนาคต การทำสิ่งใดเพียงเพราะอ้างว่าเป็นประเพณีหรือถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจึงยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจในหลายมิติ โดยเฉพาะสิ่งที่ลดทอนคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติ

3. มา อติกราย -อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าเป็นชาวลีอ

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้เป็นสิ่งที่มาจากชาวลีอ ชาวในหน้าหนังสือพิมพ์ ชาวในช่องทางทีวี ตลอดถึงชาวที่มาจากช่องทางต่างๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับบ่อเกิดของความรู้ในข้อแรกของกาลามสูตร (การฟังตามกันมา) แต่ต่างกันตรงที่อาจมีช่องทางหรือสื่อกลางทั้งในเชิงบุคคลและองค์กรในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นข่าวสารเหล่านี้ ซึ่งผู้สื่อข่าวในปัจจุบันอาจไม่ได้เสนอข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพียงแต่เก็บข้อมูลมาเพื่อมานำเสนอโดยอาจมีวัตถุประสงค์แอบแฝงอยู่ด้วย เช่น การเพิ่มยอดขายหรือความน่าสนใจ การสร้างคลิกเบต (Click bait) เพื่อหลอกลวง ล่อให้ติดตาม (click) เข้าไปชมหรืออ่านเนื้อเรื่องในเว็บของตน มองประเด็นคุณค่าข่าวเป็นเพียงการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น แต่เป็นคุณค่าเทียมเพราะเกิดจากการสร้างขึ้น ประการสำคัญ ไม่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์อะไร เป็นเพียงการล่อหลอกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนจากการเพิ่มผู้เข้าชม เช่น...คลิกหนุ่มพิเรนทร์ จุดปะทัดยักษ์ แล้วเอากะละมังครอบไว้ก่อนนั่งทับ รองจนประทัดระเบิดตูม คลิกดู แล้วจะรู้ว่าผลเป็นยังไง..., “แต้ว” เคลียร์ชัด! ปุ่มนูนๆ ที่หน้าอก ที่แท้คือ..., เด็กสาวหัวเกินเหตุ โดดลงบ่อไปแหงจระเข้ยักษ์ สุดทายเป็นยังไง... เป็นต้น คลิปหลังนี้ ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง มีผู้เข้าไปชมแล้วกว่า 53,000 คน โดยที่เว็บข่าว ซึ่งเจ้าของเป็นสื่อหนังสือพิมพ์หัวสีข้อฉบับหนึ่ง ไม่ได้ลงทุนอะไรเลย เพียงใช้คนเสาะหาคลิปจาก You Tube มาใส่ไว้ในข่าว ตัดต่อภาพจากวิดีโอมาเป็นภาพนิ่ง 1 หรือ 2 ภาพ เขียนพาดหัวแบบ click bait แล้วใช้สื่อออนไลน์หลอมรวม (converged) เข้ากับเว็บข่าว เมื่อคนอ่านหัวข่าวบนสื่อออนไลน์ก็คลิกเข้ามาอ่านเนื้อหาข่าว 2-3 บรรทัด จากนั้นก็กดคลิกดู ได้ยอดวิว (view) แล้ว ส่วนสาระจะเป็นอย่างไร ไม่สนใจ นับเป็นการลงทุนข่าวถูกที่สุด จระเข้ก็ไม่ยักษ์จริง และเด็กสาวก็วิ่งกลับขึ้นมาบนบ่อ ไม่ได้เกิดอะไรขึ้น (เมธา หรือเมทาธิป, 2567) การให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือเพียงบางส่วนเพื่อให้คนในสังคมหวาดระแวงหรือเข้าใจผิด หรือเป็นข้อมูลที่เอื้อต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ชาวลีอในลักษณะนี้อาจทำให้กลายเป็นข่าวที่สร้างความเข้าใจผิด หรือสร้างความแตกแยกให้กับสังคม หรืออาจเป็นข่าวที่สังคมไม่ได้อะไรเลย เพราะผู้สื่อข่าวต้องการเพียงยอดผู้ชม แต่ขาดการรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของสื่อประเภทข่าว ก็คือบรรทัดฐานของการใช้สื่อในยุคดิจิทัล เนื่องจากประเทศไทยมีผู้ใช้สื่อออนไลน์เป็นจำนวนมากแต่ความสามารถในการใช้สื่อและรับสื่ออย่างขาดบรรทัดฐานที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องจิตสำนึกความรับผิดชอบในการผลิต ตัดต่อ โปสต์และแชร์สื่อมีเดียบนสังคมออนไลน์ที่มีปัญหาเชิงจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นภาพลามกอนาจาร ภาพอาชญากรรมที่น่าสะพรึงกลัว พฤติกรรมฉ้อฉลที่สร้างความวุ่นวายและอันตรายแก่เครือข่าย การปลอมตัว ปลอมแปลง คัดลอก หลอกหลวง ให้อารมณ์ร้าย ยั่วยุเพื่อสร้างความแตกแยกในสังคมด้วย “วาทกรรมเกลียดชัง” (Hate Speech) “การล่าแม่มด” ในยุคดิจิทัล การล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือชุดความรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในมือประชาชน สื่อมวลชนกระแสหลักและกระแสทางเลือกนั้น ของใครจริง ของใครเท็จ เพราะชุดความจริงมีอยู่หลากหลายเรื่องเล่า (multi-narrative) เป็นสื่อที่ไหลผ่านไปบนกระแสการเชื่อมต่อ (connectivity) ที่เรียกว่า ออนไลน์ โซเชียล มีเดีย (Online Social Media) และใช้อินเทอร์เน็ตมาช่วยถักทอเชื่อมต่อไปยังโทรศัพท์มือถือ สมาร์ทโฟน ไอโฟน ไอแพด เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าสื่อดังกล่าวจะไม่ถูกบิดเบือน ตัดต่อ หรือเติมแต่ง (เมธา ทริมเทพาธิป, 2559)

ดังนั้น การตรวจสอบและการใช้ความสงสัยในการรับข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยป้องกันการหลอกหลวงและการเชื่อข่าวลือในสังคมได้ ทำให้เกิดพฤติกรรมรู้เท่าทันสื่อ (media literacy or digital literacy)

4. มา ปฎิภาสนพทานน - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่ามาจากตำราหรือคัมภีร์

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้เป็นการอ้างถึงตำรา คัมภีร์ หนังสือ ตลอดถึงสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภทที่มีลักษณะเป็นบทความที่ดูน่าเชื่อถือ เช่น บทความวิชาการ หรือบทความวิจัยในวารสารทั้งแบบออนไลน์และแบบพิมพ์เป็นเล่มกระดาษ เป็นต้น แม้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะดูน่าเชื่อถือ เป็นเอกสารปฐมภูมิหรือเป็นเอกสารที่ผ่านการวิจัยมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่ก็มีโอกาสเกิดข้อผิดพลาดได้ด้วยสาเหตุต่างๆ อาทิ

- ข้อมูลไม่ถูกต้อง กล่าวคือ บางครั้งข้อมูลที่ระบุในตำราหรือคัมภีร์อาจไม่ถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวิจัยไม่ถูกต้องหรือการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่ไม่เชื่อถือได้

- การแปลผิด กล่าวคือ หากตำราหรือคัมภีร์เป็นภาษาต่างประเทศและถูกแปลเป็นภาษาอื่นอาจมีความผิดพลาดในการแปลที่เกิดขึ้น ทำให้มีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับเนื้อหา

- การตีความที่ไม่ถูกต้อง กล่าวคือ บางครั้งผู้อ่านอาจมีการตีความเนื้อหาในตำราหรือคัมภีร์อย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเนื้อหา

- การเสียหายหรือการสูญหาย กล่าวคือ ตำราหรือคัมภีร์อาจถูกสูญหายหรือเสียหายได้ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการเข้าถึงข้อมูลหรือเสียความรู้สำคัญ

- ความไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ บางครั้งตำราหรือคัมภีร์อาจไม่ครอบคลุมทุกด้านหรือไม่มีข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์หรือไม่เป็นที่ต้องการ

การใช้ตำรา คัมภีร์ หรือหนังสือต่างๆ ควรพิจารณาด้วยความระมัดระวังและความเข้าใจในบริบท (context) ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการค้นคว้าและการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ และที่สำคัญควรตีความเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อตนเองและผู้อื่น

5. มา ตกเหตุ - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรงกับหลักตรรกะ

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้เป็นการอ้างตรรกะในรูปแบบนิรนัย (deduction) เน้นความมีเหตุผล (reason) หรือคุณสมบัติสมเหตุสมผลเชิงตรรกะ (T/F) ที่สอดคล้องกับหลักคณิตศาสตร์อันเป็นส่วนสำคัญต่อทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ แต่เมื่อเข้าสู่กระบวนการหลังนวยุค (Postmodernism) เหตุผลนิรนัย

ถูกตีค่าว่าเป็นเพียงศิลปะในการจูงใจให้คนเชื่อเท่านั้น โดยตัวมันเองไม่สามารถยืนยันความจริงแท้ได้ ทำให้เพียงความสมเหตุสมผลตามสมมติฐานที่ยึดถือ เช่น ใครยึดถือปรัชญาสารานิยมก็จะอ้างเหตุผลเพื่อให้เชื่อว่าไม่มีจิตวิญญาณ ไม่มีโลกหน้า เป็นต้น ส่วนใครยึดถือปรัชญาจิตนิยมก็จะอ้างเหตุผลเพื่อให้เชื่อว่าจิตวิญญาณมีอยู่จริง พระเจ้ามีอยู่จริง โลกหน้ามีอยู่จริง การหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดมีอยู่จริง เป็นต้น ใครอ้างเหตุผลบนสมมติฐานแบบใดก็ถูกต้องตามสมมติฐานแบบนั้น ดังนั้น คำตอบจึงดูสมเหตุสมผลไปตามเงื่อนไขที่กำหนดขึ้น เช่น 1+1 จริง ถ้าวางสมมติฐานว่าสิ่งสองสิ่งนั้นไม่สามารถหลอมรวมกันได้เหมือนน้ำ 2 หยด หรือทราย 2 กอง แต่ถ้าหลอมรวมกันได้ 1+1 จะเท่ากับ 1 ทั้งนี้ เป็นต้น นอกจากนี้ในทางปรัชญายังยอมรับว่าการอ้างเหตุผลนั้นมีโอกาสบิดเบือนได้เมื่อเกิด “เหตุผลวิบัติ” (logical fallacy) ยกตัวอย่างเช่น การสรุปแบบเหมารวม การสรุปนอกประเด็น การยืนยันผลโดยปราศจากเหตุ การใช้คำเดียวกันแต่สื่อความหมายได้ 2 อย่าง เป็นต้น นอกจากนี้ การอ้างเหตุผลเชิงนิรนัยยังมีจุดอ่อนในเรื่องต่างๆ อาทิ

- ข้อมูลที่ไม่เพียงพอ กล่าวคือ เหตุผลที่สร้างขึ้นจะมีความถูกต้องเมื่อมีข้อมูลที่เพียงพอและเป็นประจักษ์ในการพิจารณา ถ้าข้อมูลไม่เพียงพอหรือเป็นอันตราย การใช้เหตุผลอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือไม่เหมาะสม

- ปัญหาการสรุป กล่าวคือ การสรุปมีโอกาสที่จะผิดพลาด แม้ว่าเหตุผลอาจเป็นตรงกับข้อมูลที่มีอยู่ ก็ยังมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาพรวม

- ผลกระทบจากอารมณ์และความรู้สึก กล่าวคือ อารมณ์และความรู้สึกอาจมีผลต่อการวิเคราะห์และการตัดสินใจที่เหตุผล

- ขาดความเป็นธรรม กล่าวคือ เหตุผลบางครั้งอาจถูกสร้างขึ้นจากมุมมองที่ไม่เป็นธรรมหรือมีความลำเอียงทางส่วนตัว เช่น การเลือกสรุปที่สนับสนุนความเชื่อเดิมโดยไม่พิจารณาข้อมูลที่ขัดแย้ง

การรับรู้ถึงเหตุผลวิบัติ ข้อจำกัดของการใช้เหตุผล และจุดอ่อนของเหตุผลดังที่กล่าวมานี้สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้เหตุผล เพื่อตัดสินใจที่มีผลกระทบสำคัญต่อชีวิตและผู้อื่นๆ ด้วยวิจักษณ์ญาณที่มีวิทยาศาสตร์และความเป็นธรรมในการตัดสินใจจะช่วยลดความผิดพลาดที่เป็นไปได้ในการใช้เหตุผลได้มากขึ้น

6. มา นยเหตุ - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรงกับหลักอนุมาน

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้มาจากหลักอนุมาน ซึ่งเป็นตรรกะอุปนัย (induction) ได้แก่ สิ่งที่เป็นสถิติ เป็นโพลสำรวจ เป็นการเก็บปรากฏการณ์ซ้ำๆ จากธรรมชาติในเชิงการทดลองบ่อเกิดของความรู้ที่มาจากหลักสถิตินี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิ

- ข้อจำกัดในการสะท้อนสภาพ กล่าวคือ สถิติมักจะเป็นการสรุปผลลัพธ์จากข้อมูลที่สุ่มมาจากกลุ่มเล็กๆ เพื่อพยายามสะท้อนสภาพของกลุ่มใหญ่กว่า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่สุ่มอาจไม่สามารถแทนที่สภาพของกลุ่มใหญ่ได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากสามารถมีข้อผิดพลาดทางสถิติหรือข้อบกพร่องในการสุ่มข้อมูล

- ข้อจำกัดในการตีความ กล่าวคือ การตีความข้อมูลสถิติอาจมีความซับซ้อนและต้องใช้ความชำนาญในการวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจความหมายและสรุปผลที่ถูกต้อง การตีความผิดพลาดหรือการสรุปผลที่ไม่ถูกต้องอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาด

- ข้อจำกัดในความแท้จริง กล่าวคือ บางครั้งการรวมข้อมูลในการสร้างสถิติอาจไม่สามารถแสดงความแท้จริงได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่อาจมีผลต่อข้อมูลและผลลัพธ์ที่ได้

- ข้อจำกัดในความสมบูรณ์ของข้อมูล กล่าวคือ บางครั้งข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสถิติอาจมีความไม่สมบูรณ์ เช่น ข้อมูลที่ขาดหายไป หรือข้อมูลที่ไม่เป็นการสุ่ม ซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์หรือการสรุปผลไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ดังนั้น คนที่นำเอาหลักสถิติมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำโพลในการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ก็อาจเกิดข้อบกพร่องในหลายประการ อาทิ

- ข้อบกพร่องในการสร้างตัวอย่าง กล่าวคือ การสร้างตัวอย่างที่แทนความหลากหลายของประชากร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก แต่บางครั้งการสร้างตัวอย่างอาจไม่สามารถทำได้อย่างแท้จริง หรือมีการเลือกตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระซึ่งอาจทำให้ผลการสำรวจไม่สะท้อนความเป็นจริง

- ผู้ไม่ตอบโพล กล่าวคือ มีผู้ที่ถูกเลือกมาให้สำรวจ แต่ไม่ตอบคำถาม นี่อาจส่งผลให้การสำรวจไม่สะท้อนความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย และอาจส่งผลให้มีการเบี่ยงเบนหรือเอียงในผลการวิเคราะห์

- การสร้างคำถามที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ความสำคัญของการสร้างคำถามที่ชัดเจนและเหมาะสมในโพลมีอิทธิพลต่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการสำรวจ การสร้างคำถามที่ไม่ชัดเจนหรือไม่เหมาะสม ทำให้ผลการสำรวจไม่อาจเป็นตัวแทนความคิดเห็นของประชากรได้อย่างถูกต้อง

- การมีนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ แต่ละองค์กรหรือผู้จัดทำโพลอาจมีนโยบายหรือวิธีการที่แตกต่างกันในการดำเนินการสำรวจ สิ่งนี้สามารถทำให้มีความแตกต่างในผลการสำรวจของโพลที่ต่างกัน

- การกระทำที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ของผู้สำรวจ กล่าวคือ ในบางกรณีผู้สำรวจโพลอาจกระทำสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูล เช่น การปรับแก้ข้อมูลเพื่อให้ผลการสำรวจตรงตามความต้องการของตนเอง หรือการสะท้อนความคิดเห็นของผู้สำรวจในการสรุปผลการสำรวจโดยไม่เป็นธรรม

การเข้าใจข้อจำกัดของสถิติและข้อบกพร่องจากการประยุกต์ใช้หลักตรรกะอุปนัยเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เรารู้ว่า การอ้างข้อมูลทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์และตัดสินใจ จะต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังเพื่อป้องกันการผิดพลาดในการสรุปผลและการตัดสินใจ

7. มา อาการปริตฤกเณ - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรรกะรองเอาตามอาการที่ปรากฏ

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้นี้ในข้อนี้ เป็นการคาดการณ์ คาดคะเน อนุมานตามประสบการณ์ที่ผ่านมา หรือในเชิงปรากฏการณ์ (phenomenology) หรือความน่าจะเป็นการคาดคะเนด้วยประสบการณ์ อาจเกิดข้อผิดพลาดได้หลายประการ อาทิ

- บางครั้งการคาดคะเนโดยใช้ประสบการณ์เก่าอาจทำให้เกิดการเทียบเคียงที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขอาจมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เหมือนกับที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

- บางครั้งการคาดคะเนอาจไปก้ำกึ่งไปที่ประสบการณ์ที่มีอยู่โดยไม่พิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อผลลัพธ์ เช่น การคาดคะเนว่าการเพิ่มโฆษณาจะทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นโดยไม่พิจารณาปัจจัย เช่น ความสนใจของตลาดหรือความเปลี่ยนแปลงในกระแสอนไลน์ เป็นต้น

- บางครั้งมนุษย์อาจทำนายผลลัพธ์โดยใช้ประสบการณ์อย่างไม่ถูกต้องหรือทำการวิเคราะห์ข้อมูลในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเพิ่มยอดขายสินค้าโดยไม่พิจารณาถึงการลดราคาหรือแนวโน้มของตลาดที่อาจมีผลต่อผลลัพธ์ที่คาดหวัง เป็นต้น

- บางครั้งการคาดคะเนอาจสะท้อนความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น การคาดคะเนว่าโอกาสในการได้รับงานที่ต้องการจะมีเพียงพอ โดยไม่พิจารณาถึงความสามารถและความพร้อมของตนเองและตลาดงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ การแสวงหาความรู้บนพื้นฐานของปรากฏการณ์วิทยายังมีจุดอ่อนอยู่ที่การเข้าใจที่ยังไม่สมบูรณ์ของธรรมชาติ และยังมีคำถามที่ยังไม่มีคำตอบ บางสิ่งอาจจะยากที่จะตรวจสอบหรือทดลองในสถานการณ์ที่แท้จริง นอกจากนี้ บางครั้งยังมีผลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่เป็นที่ทราบอย่างแน่นอนด้วย การที่เราต้องพึ่งพาการสังเกตการณ์และการวิเคราะห์ของมนุษย์อาจทำให้มีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากมนุษย์มีขีดจำกัดในการสังเกต การวิเคราะห์ และการเข้าใจที่มีผลกระทบต่อวิทยาศาสตร์และการศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในขอบเขตของปรากฏการณ์วิทยา

ดังนั้น เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการคาดคะเนด้วยประสบการณ์ เราจึงควรมีความรอบคอบให้มากที่สุด โดยอาจมีการระดมสมองหลากหลาย รวบรวมความคิดและมุมมองจากผู้อื่น เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและการทบทวนที่มีความหลากหลาย เป็นการช่วยให้เรามองเห็นด้านของปัญหาที่เราอาจไม่เคยพิจารณามาก่อน และการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด โดยวิเคราะห์และทบทวนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นๆ และปรับปรุงวิธีการคาดคะเนของเราในอนาคต

ในเรื่องการเลือกใช้ข้อมูล เราควรใช้ข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้ในการทำนาย การใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพสูงจะช่วยลดความผิดพลาดในการคาดคะเน จากนั้น ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสม เช่น การใช้ข้อมูลประวัติศาสตร์เพื่อทำนายแนวโน้มอนาคต การใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ การสร้างแผนสำรอง หรือแผน B เมื่อการคาดคะเนหรือแผนหลักของเรามีความผิดพลาดก็เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้เราสามารถปรับตัวและรักษาความยืดหยุ่นในการดำเนินการต่อไป และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการทบทวนและปรับปรุงสิ่งที่เราคาดคะเนอยู่เสมอ เพื่อให้เราสามารถปรับปรุงวิธีการคาดคะเนของเราให้มีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามเวลา

8. มา ทิฏฐินิฆมานกฺขนติยา - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าสิ่งนั้นเข้ากันได้กับความคิดเห็นหรือทฤษฎีของตน

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้ เป็นข้ออ้างที่ว่า สิ่งที่ได้รับรู้นั้นเข้าได้กับความคิดเห็น แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ปรัชญา ที่ตนเชื่อมั่น หรือปกหมุดเอาไว้ในใจว่า ของฉันนี่เท่านั้นจริงของคนอื่นผิดหมด (อิหะเมวะสัจจัง โมฆะมัญญัง)

แม้ว่าทฤษฎีต่างๆ โดยเฉพาะทฤษฎีที่อิงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) ที่ดูน่าเชื่อถือ วางอยู่บนหลักการ (principle) และมีปรัชญา (philosophy) รองรับ ตลอดทั้งมีองค์ประกอบหรือแนวคิด (concept) ที่สามารถอธิบายเชื่อมโยงได้ตรงกับสมมติฐาน (hypothesis) ที่ตั้งไว้มีผลการทดลองเป็นที่ประจักษ์ แต่เมื่อโลกได้เข้าสู่กระบวนการทรศน์หลังนวยุค (postmodern paradigm) ได้มีการพิสูจน์ให้เห็นชัดแล้วว่า กฎของวิทยาศาสตร์ที่ดูเหมือนตายตัว ไม่เปลี่ยนแปลงนั้น กลับเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับว่าเปลี่ยนแปลงได้ เพียงแต่ยอมรับว่าน่าเชื่อถือจนกว่าจะมีทฤษฎีใหม่ๆ เกิดขึ้นมาแทนที่โดยถูกพิสูจน์ว่าทฤษฎีเหล่านั้นมีความถูกต้องหรือแม่นยำกว่าทฤษฎีเดิม

นอกจากนี้ จุดอ่อนของทฤษฎีมีหลายประการ ขึ้นอยู่กับบริบทและการนำไปใช้ ดังนี้

- 1) ทฤษฎีบางครั้งอาจมีความเป็นนามธรรมสูง ทำให้ยากต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะในสาขาที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงเร็ว
- 2) ทฤษฎีมักจะตั้งอยู่บนสมมติฐานบางประการ ซึ่งหากสมมติฐานเหล่านั้นไม่ถูกต้องหรือเปลี่ยนแปลงไป ทฤษฎีอาจไม่สามารถอธิบายหรือทำนายเหตุการณ์ได้อย่างแม่นยำ
- 3) ทฤษฎีบางครั้งอาจสร้างขึ้นจากข้อมูลหรือการสังเกตที่จำกัด ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมทุกสถานการณ์ ทำให้ทฤษฎีไม่สามารถใช้ได้กับทุกกรณี

4) ทฤษฎีบางทฤษฎีอาจถูกยอมรับและฝังแน่นในวงการวิชาการหรือสังคม จนทำให้ยากต่อการยอมรับแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ๆ แม้ว่าจะมีหลักฐานใหม่มาสนับสนุน

5) บางครั้งทฤษฎีอาจเสนอแนวทางที่ดี แต่เมื่อทดลองนำไปปฏิบัติจริงอาจพบว่ามีปัญหาหรือข้อจำกัดที่ทฤษฎีไม่ได้คาดคิดหรือไม่ได้ครอบคลุม

6) ทฤษฎีบางทฤษฎีอาจซับซ้อนและยากต่อการเข้าใจ ทำให้ผู้ที่นำไปใช้หรือศึกษาอาจตีความผิดพลาดหรือไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) ความรู้และข้อมูลใหม่ๆ อาจทำให้ทฤษฎีที่เคยถูกต้องในอดีตกลายเป็นไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ทฤษฎีจำเป็นต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การรับรู้และเข้าใจจุดอ่อนของทฤษฎีเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เราสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเปิดรับแนวคิดหรือข้อมูลใหม่ๆ ที่สามารถพัฒนาความรู้และการปฏิบัติของเราได้

9. มา ภพพรูปตาย - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าผู้พูดดูน่าเชื่อถือ

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้ เป็นบ่อเกิดของความรู้ที่อ้างอิงตัวบุคคล ซึ่งอาจเป็นคนที่เขียนตำรา หรือเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำทางด้านประเพณี หรือเป็นผู้สื่อข่าวที่ดูน่าเชื่อถือ หรือเป็นคนทีเล่าสิ่งต่างๆ ให้เราได้ฟัง ผู้พูดดูน่าเชื่อถือนั้น อาจมีภาพลักษณ์ทางสังคมที่ดีทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งการงาน โดยมีการยอมรับทั่วไปในระดับสูง

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ดูน่าเชื่อถือในสังคมไม่จำเป็นต้องเชื่อถือได้จริงเสมอไป ความน่าเชื่อถือของบุคคลสามารถถูกประเมินจากหลายปัจจัย เช่น ลักษณะภายนอก บุคลิกภาพ การศึกษา ตำแหน่งงาน หรือความสำเร็จในอดีต แต่สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าบุคคลนั้นมีความซื่อสัตย์หรือมีเจตนาที่ดีต่อผู้อื่นจริงๆ ด้วยเหตุนี้ เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ เราควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย ดังนี้

- การตรวจสอบข้อมูล กล่าวคือ ควรตรวจสอบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่บุคคลนั้นให้มาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และเป็นกลาง

- ประวัติและผลงานที่ผ่านมา กล่าวคือ ดูประวัติการทำงานและผลงานที่ผ่านมา หากบุคคลนั้นมีประวัติที่ดีและผลงานที่มีคุณภาพ จะเพิ่มความน่าเชื่อถือได้

- ความคิดเห็นของผู้อื่น กล่าวคือ ฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของคนที่เคยทำงานหรือมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนั้น การรับฟังความคิดเห็นจากหลายๆ ฝ่ายจะช่วยให้เราได้มุมมองที่หลากหลาย

- ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือน่าจะมีความโปร่งใสในการทำงานและการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น

- พฤติกรรมและการกระทำ กล่าวคือ พฤติกรรมและการกระทำของบุคคลนั้นในสถานการณ์ต่างๆ สามารถบ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือได้ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการรักษาคำมั่นสัญญา

- การประเมินอย่างรอบคอบ กล่าวคือ อย่าด่วนสรุปความน่าเชื่อถือของบุคคลเพียงแค่ว่าจากลักษณะภายนอกหรือความประทับใจแรกพบ ควรใช้เวลาในการสังเกตและประเมินพฤติกรรมในระยะยาว

การพิจารณาความน่าเชื่อถือของบุคคลในสังคม ต้องอาศัยการวิเคราะห์จากข้อมูลต่างๆ อย่างรอบคอบ เพราะคนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ สิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ภายนอกอาจเป็นเพียงสิ่งปลอมเปลือกที่มีไว้หลอกลวงผู้คนอย่างแนบเนียนก็ได้ จึงไม่ควรใช้เพียงปัจจัยเดียวในการตัดสิน หรือเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าบุคคลนั้นดูน่าเชื่อถือ

10. มา สมโณ โน ครูติ - อย่าเพิ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าสมณะผู้นี้เป็นครูของเรา

วิเคราะห์ได้ว่า บ่อเกิดของความรู้ในข้อนี้ เป็นบ่อเกิดความรู้ในเชิงบุคคลเหมือนข้อที่ผ่านมา เพียงแต่มีระดับความน่าเชื่อถือที่เข้มข้นขึ้น เพราะอาจเป็นความเชื่อถือในระดับที่เคารพและศรัทธา อันก่อให้เกิดอคติเพราะรัก เพราะหลง หรือเพราะเกรงกลัว เกรงใจได้ บุคคลผู้นี้อาจ ได้แก่ ผู้เป็นครู เป็นครูบาอาจารย์ เป็นพระอาจารย์ เป็นเจ้าสำนักหรือเจ้าลัทธิ (teacher) เป็นโค้ช (coach) เป็นเมนเทอร์ (mentor) ของเรา (ไม่ว่าจะเป็นนักบวชหรือไม่ใช่ นักบวช)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นครูบาอาจารย์ที่เราเคารพรัก แต่บุคคลที่เป็นครูนั้นไม่สามารถเชื่อถือได้เสมอไป เนื่องจากการเป็นครูหรือผู้สอนนั้นไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นจะมีความถูกต้อง หรือมีความสามารถในทุกๆ ด้าน ดังนั้น เราควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของครูบาอาจารย์ ดังนี้

- 1) ความรู้และความเชี่ยวชาญ กล่าวคือ ตรวจสอบความรู้และความเชี่ยวชาญของครูในสาขาวิชาที่สอน การมีความรู้ลึกซึ้งในวิชาที่สอนจะเพิ่มความน่าเชื่อถือได้
- 2) ประสบการณ์และประวัติการสอน กล่าวคือ ดูประสบการณ์และประวัติการสอนของครู หากครูมีประสบการณ์ที่ยาวนานและมีประวัติการสอนที่ดี นั้นอาจเป็นตัวบ่งชี้ถึงความน่าเชื่อถือ
- 3) ความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักเรียนอื่นๆ กล่าวคือ ฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของนักเรียนคนอื่นๆ ที่เคยเรียนกับครู การรับฟังความคิดเห็นจากหลายๆ คนจะช่วยให้เราได้มุมมองที่หลากหลาย
- 4) การปฏิบัติตนและพฤติกรรม กล่าวคือ สังเกตการปฏิบัติตนและพฤติกรรมของครู หากครูมีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม และมีความรับผิดชอบ จะเพิ่มความน่าเชื่อถือ
- 5) การเปิดเผยและโปร่งใส กล่าวคือ ครูที่น่าเชื่อถือมักมีความโปร่งใสในการสอนและการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น เช่น การอ้างอิงแหล่งข้อมูลและการตอบคำถามของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมา
- 6) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ครูที่มีความน่าเชื่อถือมักมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเพิ่มเติม การเข้าร่วมการอบรม หรือการปรับปรุงวิธีการสอนตามความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 7) การเปิดรับความคิดเห็น กล่าวคือ ครูที่ดีมักเปิดรับความคิดเห็นและคำติชมจากนักเรียน เพื่อปรับปรุงการสอนและให้การศึกษายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ครูจะมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้และการพัฒนาเรา แต่การประเมินความน่าเชื่อถือของครูยังคงเป็นสิ่งที่สำคัญ เราควรใช้การวิเคราะห์และการพิจารณาหลายๆ ปัจจัยเพื่อให้มั่นใจว่าเรากำลังได้รับความรู้และคำแนะนำจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ปัญหาอีกประการหนึ่งไม่ได้อยู่ที่คำสอนของครูโดยตรง แต่อาจเกิดจากความเข้าใจและเข้าถึงของผู้เป็นศิษย์ที่มีไม่เท่าครูผู้สอน จึงอาจเกิดความเข้าใจผิดเคลื่อนได้ ด้วยเหตุนี้จึงควรใช้วิจารณญาณในการพิจารณาเพื่อนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดของชีวิต

จากที่ได้ศึกษาบ่อเกิดของความรู้ในกาลามสูตรทั้ง 10 ข้อ มีข้อควรสังเกตตรงคำว่า “อย่าเพิ่งเชื่อ” นั้นมีท่าทีอยู่ 2 ประการ คือ (1) อย่าเพิ่งรับว่า “เชื่อ” (2) อย่าเพิ่งปฏิเสธว่า “ไม่เชื่อ” คือ อย่าใช้อคติทั้งปวงในการตัดสิน แต่ให้รับไว้ในฐานะ “สมมติฐาน” เพื่อพิจารณาด้วยวิจารณญาณในลำดับถัดไป ได้แก่

- 1) เมื่อพิจารณาด้วยวิจารณญาณแล้ว พบว่า สิ่งนั้นเป็นอกุศล มีโทษ วิญญูชนตติเยน ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ เป็นไปเพื่อทุกข์ ก็ไม่ควรเชื่อ ไม่ควรปฏิบัติตาม
- 2) เมื่อพิจารณาด้วยวิจารณญาณแล้วพบว่า สิ่งนั้นเป็นกุศล ไม่มีโทษ วิญญูชนสรรเสริญ เป็นไปเพื่อประโยชน์ เป็นไปเพื่อความสุข ก็ควรเชื่อ ควรปฏิบัติตาม (พระมหามฆวรินทร์ ปุริสุตตโมและคณะ, 2566)

บทสรุป

จากที่ได้ศึกษามาทั้งหมดสรุปได้ว่า กาลามสูตรที่ปรากฏในพระสูตรต้นปิฎกนั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ส่วนที่เป็นบ่อเกิดของความรู้ในเชิงญาณวิทยา 10 ประการ 2) ส่วนที่เป็นเกณฑ์ตัดสินเชิงญาณปรัชญาหรือเกณฑ์ตัดสินความจริงตามหลักกาลามสูตร และ 3) ส่วนที่เป็นเกณฑ์ค้ำประกันความชอบธรรมจากการเชื่อและปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความจริงในกาลามสูตร แต่ในการศึกษารั้งนี้ ผู้เขียนมุ่งวิเคราะห์ในส่วนกาลามสูตร 10 ประการ อันเป็นการนำเสนอบ่อเกิดของความรู้ที่ถูกกล่าวอ้างเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ บุคคลผู้มีปัญญาควรมีการตั้งข้อสงสัยในสิ่งที่ควรสงสัยดังกล่าวนี้ โดยให้ถือว่ามีบ่อเกิดของความรู้ทั้ง 10 ประการเป็นเพียงสมมติฐาน อย่าเพิ่งเชื่อว่าเป็นจริง หรืออย่าเพิ่งเชื่อว่าเป็นไม่จริง เพื่อเปิดโอกาสให้เราได้ใช้วิจารณ์ โดยดำเนินการตามหลักคำสอนของกาลามสูตรที่ว่า 1) เมื่อพิจารณาด้วยวิจารณ์ญาณแล้ว พบว่า สิ่งนั้นเป็นอกุศล มีโทษ วิญญูชนติเตียน ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ เป็นไปเพื่อทุกข์ ก็ไม่ควรเชื่อ ไม่ควรปฏิบัติตาม 2) เมื่อพิจารณาด้วยวิจารณ์ญาณแล้วพบว่า สิ่งนั้นเป็นกุศล ไม่มีโทษ วิญญูชนสรรเสริญ เป็นไปเพื่อประโยชน์ เป็นไปเพื่อความสุข ก็ควรเชื่อ ควรปฏิบัติตาม ดังนั้น กาลามสูตรจึงเป็นคำสอนที่ช่วยให้เกิดการใช้วิจารณ์ญาณเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคมอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2525). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, สุรางคณา สุนทรพนาเวศ, อธิศักดิ์ เลอยศพรชัย, ชิสา กันยาวิริยะ, สิริพันธ์ กันยาวิริยะ, ชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์ และเมธา หริมเทพาธิป. (2566). นวัตกรรมทางพุทธธรรมในกาลามสูตร. *มจร สุรนารีสาร*, 1(1) : 10-19.
- พระอรธนพ โกวิท (ยุทธเลิศ) และ พระไกล่รุ่ง ปญญาวิชโร (2561) ศึกษาวิเคราะห์หลักกาลามสูตรในพุทธปรัชญาเถรวาทเพื่อประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 1(1): 10-19.
- พระอรธนพ โกวิท (ยุทธเลิศ) และพระไกล่รุ่ง ปญญาวิชโร. (2561). ศึกษาวิเคราะห์หลักกาลามสูตรในพุทธปรัชญาเถรวาทเพื่อประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 1(1): 10-19.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2559). บรรทัดฐานใหม่ของสังคมสารสนเทศเพื่อธรรมาภิบาล. *วารสารพุทธมคัศ*, 1(1) : 22-34.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2567). ภาษาข่าวที่มีปัญหาเชิงจริยธรรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/636622> [31 พฤษภาคม 2567]
- สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภ. (2565). กาลามสูตร : ทางรอดในสังคมยุคดิจิทัล. *วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 8(1) : 39-49.

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ ในวารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในการพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้ตีพิมพ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ตีพิมพ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง
4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้ตีพิมพ์บทความ
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. บทความที่ผู้ตีพิมพ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้ตีพิมพ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. หากผลงานทางวิชาการของผู้ตีพิมพ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้ตีพิมพ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรมปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บ

รวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

4. ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแล้ว

5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติ หรือความขัดแย้งส่วนตัว

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่า บทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดรวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

หลักเกณฑ์สำหรับการนิพนธ์

บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และงานวิชาการอื่นๆ
วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วารสารสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีนโยบายส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิชาการที่สนใจ นอกจากนี้ยังเป็นเวทีวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะและข้อคิดเห็นทางด้านสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณามี 3 ประเภท คือ บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือ

บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสาร “สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” นี้ จะต้องได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพและนำไปอ้างอิงได้

การเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และงานวิชาการอื่นๆ มีดังนี้

1. ภาษา เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์ โดยจัดหน้ากระดาษขนาด A4 ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร)

3. จำนวนหน้า บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการ ตั้งแต่หัวข้อเรื่องจนถึงบรรณานุกรมควรมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ ขนาด A4

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. บทความวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย ไม่ใช่คำย่อชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยมาก่อน

1.2 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด และอีเมล

1.3 บทคัดย่อ (abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงานและการวิจารณ์

อย่างต่อเนื่องกันไม่ควรเกิน 200 คำ หรือมีความยาวไม่เกิน 12 บรรทัด ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญหรือคำหลัก (Keywords) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา จำนวนไม่เกิน 5 คำ

1.5 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาหรือบทนำ เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าวๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิจัยนั้นด้วย

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งื่อนำมาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ผลการวิจัย แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตารางแผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง หรือแผนภูมิ ควรแปรความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 อภิปรายผล ชี้แจงว่าผลการศึกษาดตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นและมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือตั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วนในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีเป็นรูปภาพหรือแผนภูมิคำอธิบายต้องอยู่ด้านล่าง

1.10 บรรณานุกรม สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป

2. บทวิจารณ์หนังสือ

- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ
- 2.2 ชื่อผู้วิจารณ์
- 2.3 บทวิจารณ์
- 2.4 บรรณานุกรม

3. บทความวิชาการ

- 3.1 ชื่อเรื่อง
- 3.2 ผู้แต่ง
- 3.3 บทนำ
- 3.4 เนื้อหา
- 3.5 บทสรุป
- 3.6 บรรณานุกรม

4. งานวิชาการอื่น

กรอบในการเขียนให้ใช้ในกรณีเดียวกันกับงานวิชาการอื่นๆ ข้างต้น

ขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นวารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รับผิดชอบเผยแพร่บทความในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมโดยเน้นด้านการศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ เช่น สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ การสอนสังคมศึกษา การสอนพระพุทธศาสนา การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา ด้านพระพุทธศาสนาและปรัชญา สหวิทยาการด้านการศึกษา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วาระการตีพิมพ์

วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีวาระการตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม)

การส่งต้นฉบับ

- E-mail: โดยส่งไฟล์เวิร์ด (word) และไฟล์ Pdf. ไปที่ sarthonghan@gmail.com
- สามารถส่งได้ด้วยตนเองที่กองบรรณาธิการวารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มวลนิธิบวร เพื่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เลขที่ 33 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 โทร. 089 783 2122

การเขียนบรรณานุกรม

การรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อเอกสารบรรณานุกรม สำหรับบทความภาษาไทย หรือ References สำหรับบทความภาษาอังกฤษ ให้ใช้รูปแบบการเขียนแบบ APA V.6 (American Psychological Association) ตัวอย่างการเขียนมีดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์. ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ. (2547). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

Potter, M.E. (1990). *The Competitive advantage of nations*. New York: Free Press.

บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่/(ฉบับที่ (ถ้ามี))./เลขหน้า.

ตัวอย่าง

มะลิวรรณ โคตรศรี. (2548). *การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(1), 32-48.

Foster, W.P. (2004). *The decline of the local a challenge to educational leadership*. Education Administration Quarterly, 40(2), 176-191.

วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย/(ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ และสารนิพนธ์./ระดับวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ชื่อสาขาวิชา./คณะ./ชื่อ มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

นพพร ไทยเจริญ. (2549). การสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง ดินและหินใน ห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขา หลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Shim, W. J. (1996). *Contamination and bioaccumulation of tributyltin and triphenyltin compounds in the Chinhae Bay system, Korea*. Master's thesis, Department of Oceanography, Seoul National University.

บทความจากเว็บไซต์ (Web Site)

ชื่อผู้แต่ง./ชื่อบทความ./แหล่งที่มา/วัน/เดือน/ปี.

ตัวอย่าง

พรรณณี บัวเล็ก. พัฒนาการทุนนิยมในประเทศไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <<http://research.krirk.ac.th/pdf>> [25 December 2019]

คุณธรรม นำความรู้
Morality before knowledge

089 783 2122

jsrc2563@gmail.com